

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií, Katedra sociologie

Bakalářská práce

2013

Anna Hájková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií, Katedra sociologie

Anna Hájková

**Letní parkety a jejich vliv na každodenní
život ve vesnici Lesná**

Bakalářská práce

Praha 2013

Autor práce: **Anna Hájková**

Vedoucí práce: **Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.**

Rok obhajoby: **2013**

Bibliografický záznam

HÁJKOVÁ, Anna. *Letní parkety a jejich vliv na každodenní život ve vesnici Lesná*. Praha, 2013. 102 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut sociologických studií. Katedra sociologie. Vedoucí diplomové práce Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.

Abstrakt

Tato práce se zabývá letními parkety a členstvím ve sboru dobrovolných hasičů a jejich vlivem na život ve vesnici Lesná. Slovo parket má dle kontextu několik významů. Za prvé je to označení pro letní taneční zábavy či koncerty, za druhé jde o označení místa, kde se ve vesnici tyto akce konají. Práce vychází z literatury zabývající se vlivem lokální kultury a spolkové činnosti na komunitu ve vesnici, na jejímž základě autorka identifikuje několik potenciálních funkcí, které by parkety a členství v SDH mohly v rámci struktury plnit. K definici funkcí je využita revidovaná Mertonova verze funkcionální analýzy. Jde o integrativní a socializační funkci, funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovnou funkci, funkci parketů jako prostředí zvýšené sociální kontroly, funkci oživení vesnice a stabilizační funkci, dále funkci vzniku, přenosu a zachování tradice a akumulativní funkci, zábavní a kompenzační funkci, funkci, respektive dysfunkci konfliktů, získávání postavení a politické moci ve vesnici a funkce ekonomické. V rámci výzkumné části, která vychází z kvalitativního výzkumu založeného na polostrukturovaných rozhovorech, zúčastněném pozorování a studiu kroniky, jsou tyto teoreticky popsané funkce podrobeny analýze, která vliv parketu a členství v SDH na život komunity v daných sférách potvrzuje, vyvrací, či problematizuje. Předkládá také deskripci současného stavu s dílčími analýzami jevů, vytvořenou na základě výpovědí lidí a jejich chování v konkrétních situacích.

Abstract

This bachelor thesis is focused on summer musical events (in Czech „parket“) and membership of volunteer fire-fighters and their impact on everyday life in village Lesná. The expression „parket“ can have more meanings according to the context.

Firstly it is designation for summer dance events or concerts, secondly it is designation for the place in the village where these events take place. This paper is based on literature dealing with the influence of local culture and societies on village community which led author to identify several possible functions this events and volunteer fire-fighters membership may have within the structure. The reviewed version of Merton's functional analysis is used to define the functions. These functions are functions of integration and socialisation, functions connected to voluntary work and educational function, function of this events as a place of increased social control, function of revitalization and stabilisation, function of formation, transmission and preservation of traditions, entertainment and compensatory function, function or dysfunction of conflicts, gaining a higher social status and political power in village and economical function. The research part of this paper is based on qualitative research methods as semi- structured interviews, participant observation and content analysis of a chronicle of Lesná. The theoretically described functions are analysed and this analysis confirms, disproves or examines the influence of this events and volunteer fire-fighters membership on the life of community. The description of current state with partial analyses is presented and it is based on personal statements and behaviour of people in specific situations.

Klíčová slova

vesnice, lokální kultura, koncert, parket, hudba, dobrovolní hasiči, každodenní život, funkce

Keywords

village, local culture, concert, musical events, music, volunteer fire-fighters, everyday life, functions

Rozsah práce: 165 497 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16.5.2013

Anna Hájková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu profesorovi PhDr. Josefu Kandertovi, CSc. za odborné vedení mé bakalářské práce, cenné rady a věcné připomínky k tématu. Dále bych chtěla poděkovat všem informátorům tohoto výzkumu, kteří byli ochotni věnovat mi svůj čas a své myšlenky, a také své rodině za veškerou podporu, kterou mi poskytuje po celou dobu studia.

Institut sociologických studií
Projekt bakalářské práce

PŘEDPOKLÁDANÝ NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: Letní parkety a jejich vliv na každodenní život ve vesnici Lesná

STUDENT: Anna Hájková

KONZULTANT: Prof. PhDr. Josef Kandert, Csc.

1. Námet práce, formulace a vstupní pojednání o problému

Lesná je vesnice se 71 obyvateli, která se nachází na hranici Jihočeského kraje a Vysočiny, konkrétně v okrese Pelhřimov. V této práci se chci zabývat každodenním životem v této vesnici a tím, jak je tento život ovlivněn pořádáním letních zábav- tzv. parketů- kterým se chci v práci také věnovat. Parkety začali pořádat před více než 40 lety členové místního sboru dobrovolných hasičů. Ve vesnici vybudovali dřevěný areál s lavičkami a pódiem, kde se zábavy konají. Tradice parketů vydržela až dodnes, mnohé se ale změnilo. Ve své práci se chci zaměřit také na tyto změny, na to, jaké funkce plnil parket dříve a jaké plní dnes.

Parkety pořádá Sbor dobrovolných hasičů Lesná. Členem sboru je drtivá většina ze stálých obyvatel a také mnoho z těch, kteří do vesnice jezdí jen o víkendech. Parkety jsou nejvýznamnější událostí ve vesnici a zejména v létě, kdy probíhají, se kolem nich soustřeďuje veškeré kulturní a společenské dění ve vesnici. Probíhají ve venkovním areálu od začátku června do konce srpna, a to o víkendech- v pátek či sobotu; je jich cca. 10 za toto období. Ti pořadatelé parketů, kteří mají při organizaci zábav hlavní slovo, jsou již druhou generací, která nastoupila po té první, zakladatelské. Jedná se o čtyřicátníky až padesátníky, pomalu však nastupuje mladší generace jejich dětí, která se na pořádání také podílí. Mezi mladou a starší generací někdy vznikají neshody, které mohou být způsobeny tím, že život dvacetileté „starší“ generace v době, kdy parket přebírali oni, vypadal jinak než život dnešních dvacátníků. Mladí také neznají historii parketů a nedokonale se orientují ve vztazích, které pramení právě z této minulosti a které mezi sebou mají příslušníci starší generace.

Mění se také struktura návštěvníků parketů, jejich počet a motivace, které je vedou k návštěvám těchto akcí. S rozšířením jiných možností zábavy (festivaly atp.) klesá průměrný počet návštěvníků. Právě díky tomu je oslabována jedna z nejzásadnějších funkcí těchto akcí, a to setkávání lidí z blízkého i širokého okolí. Složení návštěvníků jednotlivých akce se mění také podle toho, jaká kapela zde hraje. Podle mého je možné je rozdělit na dvě skupiny- kapely „zábavové“ a kapely „festivalové“. Existuje určitá

skupina návštěvníků, které by bylo možné označit za „tvrdé jádro“- tito návštěvníci nevynechají téměř žádný parket.

Ve své práci bych také ráda popsala průběh několika takových parketů, pokusila se odkrýt jevy, které by mohly ovlivňovat návštěvnost (někomu například nezáleží na kapele, chodí pouze kvůli lidem, u kterých očekává, že je tam potká). Parkety samotné mají vliv i na rozvoj obce jako takové- hasiči část z výdělku věnují obci, která peníze používá například na zaplacení dětského hřiště. Tuto stránku bych ve své práci také ráda reflektovala.

2. Předpokládané metody zpracování a předběžná struktura práce

Metody zpracování

Výzkum budu provádět v obci Lesná zejména v průběhu léta 2012, kdy se budou konat parkety. Chtěla bych využít více metod zkoumání. Při prvotní analýze budu využívat vlastní zkušenost, neboť v této obci žiji již od narození a podílím se na pořádání parketů (obojí budu v práci náležitě reflektovat). Dále chci použít metodu zúčastněného pozorování, kterou chci kombinovat s kvalitativními výzkumnými metodami, konkrétně s hloubkovými rozhovory s vybranými informátory (a následnou analýzou jejich vyprávění). Tyto rozhovory bych chtěla vést jako polostrukturované. Zvážím i použití dotazníku pro větší množství respondentů (návštěvníků parketů).

Při provádění výzkumu budu paralelně provádět studium dobových pramenů (kroniky), které mapují mnou zkoumané téma. K doplnění budu používat literaturu, která se týká tématu mé práce.

Předpokládaná struktura práce:

- 1) Úvod
- 2) Teoretická východiska
- 3) Metody
- 4) Deskriptivní část
- 5) Analytická část
- 6) Závěry

3. Orientační seznam literatury

BINEK, Jan. *Oživení venkovského prostoru*. Brno : Georgetown, 2007.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha : Karolinum, 2000

DUFFKOVÁ, Jana, DUBSKÝ, Josef, URBAN, Lukáš. *Sociologie životního stylu*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2008

Frič, P.: *Životní styl*. Praha, 1995.

Frolec, V. (ed.) .: *Rituály a slavnosti v procesu modernizace. (Analýza situace*

- v českých zemích.) In: Mesto, prostor, lidé, slavnosti. Sborník příspěvků X. strážnického simpozia (18. – 19. 10. 1988) Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, 1990, s. 13–28.
- Frolec, V. a kol.: *Čas života. Rodinné a společenské svátky v životě člověka*. Brno, 1985.
- Frolec, V.: *Tradice sousedských vztahů v procesu společenských proměn na současné vesnici*. In: Socializace vesnice a proměny lidové kultury. Uherské Hradiště, 1981, s. 157–170.
- GREGORINIOVÁ, Jindřiška. SCHOLLAROVÁ, Věra. *Místní kultura – stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova* In Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět- Český Krumlov 1. – 3.3. 2006. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. 587 stran
- HEŘMANOVÁ, Eva; CHROMÝ, Pavel. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI, 2009. 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.
- KANDERT, Josef; *Jihomoravský venkov po socialismu : Filipovsko na konci devadesátých let 20. století: (Informatoria katedry sociologie - Filipov III)*. Praha : Matfyzpress, 2004. 317 s. ISBN 80-86732-26-6
- KAŠPAROVÁ, L. a kol. *Rozvoj vesnice*. 1. vyd. Brno: Ústav územního rozvoje, 2005, 112 s. ISBN 80-239-7753-9.
- KRBOVÁ, Jana. *Vybrané obory kultury a masmédií : (organizace, právní prostředí a financování)*. Vyd. 1. Jindřichův Hradec : Vysoká škola ekonomická, 2002.
- KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2010
- MAJEROVÁ, V. a kol. *Sociologie venkova a zemědělství*. 4. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2008, 254 s. ISBN 978-80-213-0651-6.
- PATOČKA, Jiří; HEŘMANOVÁ, Eva. *Lokální a regionální kultura v České republice : kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha : ASPI, 2008.
- PAVLIŠTÍK, Karel: *Sbor dobrovolných hasičů, významný fenomén v procesu formování společenského života v obci a v transformaci tradičních zvykoslovných aktivit na Zlínsku*. Národopisná revue 13, 2003, č. 3, s. 143-153.
- RASEEM, M. „Kultur“, Staatslexikon 7, sv. 3, 1987 in PATOČKA, J.; HEŘMANOVÁ, E. *Lokální a regionální kultura v České republice*. Praha : ASPI, 2008. 200 s.
- SOUKUP, V. *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha : Portál, 2000. 232 s., ISBN 80-7178-9291
- SILVERMAN, David. 2005. *Ako robiť kvalitatívny výzkum*. Bratislava: Pegas Švaříček, R. Šedřová, K. a kol. 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál
- TAYLOR E. B., *Primitive Culture*, Harper Torchbooks, New York, 1958, sv. I., in SOUKUP, V. *Přehled antropologických teorií kultury*. Praha : Portál, 2000. 232 s.
- VASKOVÁ, Vladana; ŽEŽULA, Ondřej. *Komunitní plánování věc veřejná: jak zjistit, co lidé opravdu chtějí? Jak zlepšit život v obci?* Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2002. 15 s. ISBN 80-86552-30-6.
- VÁLKA, Miroslav. *Kulturně společenské aktivity současné vesnice*. *Národopisná revue*, Strážnice, Ústav lidové kultury. ISSN 0862 -8351, 2000, vol. 10, no. 3 -4.

VESELÁ, J. *Sociologie obcí a regionů*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1998, 77 s. ISBN 80-7194-129-8.

VOJÍK, Vladimír. *Podnikání v kultuře a umění: Arts management*. Praha: ASPI, 2008. 183 s. ISBN 978-80-7357-402-4.

ZEMÁNEK, Lukáš. *Lokální kultura v životě našeho venkova*. In *Geografie na cestách poznání: sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka*. Praha: Univerzita Karlova, 2003. ISBN 80-865-6110-0.

V Praze dne

Konzultant:

Student:

Podpis:

Podpis:

Obsah

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM.....	5
PROHLÁŠENÍ	7
PODĚKOVÁNÍ.....	8
OBSAH.....	1
ÚVOD.....	3
1. CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO JEVU A PROSTŘEDÍ	4
1.1 <i>Historický vývoj Sboru dobrovolných hasičů v Lesné</i>	4
1.2 <i>Historický vývoj parketů</i>	5
1.3 <i>Demografický vývoj obecně</i>	6
1.4 <i>Demografická charakteristika obce Lesná</i>	7
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	8
2.1 <i>Vysvětlení pojmu funkce.....</i>	8
2.1.1 <i>Eufunkce a dysfunkce</i>	8
2.1.2 <i>Latentní a manifestní funkce</i>	9
2.2 <i>Význam venkovské lokální kultury a zapojení se do ní</i>	10
2.2.1 <i>Definice kultury</i>	10
2.2.2 <i>Venkov a komunita</i>	11
2.2.3 <i>Spolková činnost.....</i>	12
2.3 <i>Možné funkce a jejich vymezení.....</i>	14
2.3.1 <i>Integrativní a socializační.....</i>	14
2.3.2 <i>Funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovná funkce.....</i>	17
2.3.3 <i>Prostředí sociální kontroly.....</i>	18
2.3.4 <i>Oživení vesnice a stabilizační funkce</i>	19
2.3.5 <i>Vznik, přenos a zachování tradice a akumulativní funkce</i>	20
2.3.6 <i>Zábavní a kompenzační funkce</i>	22
2.3.7 <i>Funkce, respektive dysfunkce konfliktů</i>	23
2.3.8 <i>Ziskávání postavení a politické moci ve vesnici.....</i>	24
2.3.9 <i>Funkce ekonomická</i>	24
3. VÝZKUMNÁ ČÁST.....	25
3.1 <i>Metodologická část.....</i>	26
3.1.1 <i>Design výzkumu.....</i>	26
3.1.2 <i>Kombinace deskriptivní případové studie a etnografie.....</i>	26
3.1.3 <i>Výzkumník- insider research</i>	27
3.1.4 <i>Metody a techniky sběru dat.....</i>	29
3.1.4.1 <i>Zúčastněné pozorování.....</i>	29
3.1.4.2 <i>Polostrukturovaná interview</i>	31
3.1.4.3 <i>Obsahová analýza kroniky</i>	33
3.1.5 <i>Sledování jedinci</i>	34
3.1.6 <i>Prostředí.....</i>	35

3.1.7	<i>Techniky analýzy</i>	35
3.1.8	<i>Zajištění kvality</i>	36
3.1.9	<i>Změny v plánu výzkumu</i>	37
3.1.10	<i>Etické aspekty</i>	37
3.2	<i>Analytická část</i>	38
3.2.1	<i>Průběh sezóny a jednoho parketu</i>	38
3.2.2	<i>Analýza jednotlivých funkcí</i>	40
3.2.2.1	<i>Integrativní a socializační funkce</i>	40
3.2.2.2	<i>Funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovná funkce</i>	45
3.2.2.3	<i>Prostředí sociální kontroly</i>	49
3.2.2.4	<i>Oživení vesnice a stabilizační funkce</i>	50
3.2.2.5	<i>Vznik, přenos a zachování tradice a akumulativní funkce</i>	53
3.2.2.6	<i>Zábavní a kompenzační funkce</i>	55
3.2.2.7	<i>Funkce, respektive dysfunkce konfliktů</i>	58
3.2.2.8	<i>Získávání postavení a politické moci ve vesnici</i>	60
3.2.2.9	<i>Funkce ekonomická</i>	62
	ZÁVĚR	65
	SUMMARY	67
	POUŽITÁ LITERATURA	70
	SEZNAM PŘÍLOH	74
	PŘÍLOHY	75

Úvod

Tématem této práce jsou letní parkety a členství ve sboru dobrovolných hasičů a jejich vliv na život ve vesnici Lesná. Zajímalo mne, do jaké míry dokáží tyto na první pohled bezvýznamné události ovlivňovat a utvářet dění na určitém místě. Na začátku bylo vhodné definovat pojem parket tak, aby bylo zřejmé, o co se jedná a v jakém smyslu je v práci používán. Toto slovo má v rámci zkoumaného kontextu několik významů. V prvním znamená taneční zábavy či tancovačky nebo také koncerty, které jsou pořádány v létě zpravidla od začátku června do poloviny září o víkendech či svátcích a které trvají od podvečerních hodin do cca. 3 hodin ráno. Ve svém druhém významu jde o označení místa, kde se ve vesnici tyto akce konají. Původ tohoto názvu je zřejmý, v kronice se běžně píše o „tanečním parketu v Březovém Háji“, označení plochy, kde se tančí, se tedy vžilo jako zkratka pro místo i události.

Kultura zpravidla mívá řadu efektů na život člověka, stejně tak členství ve spolcích. Může také pomáhat utvářet místní komunitu či upevňovat její soudržnost. Spolková činnost po své stagnaci v období komunismu v současnosti vede obyvatele k zájmu o dění kolem nich. Velmi důležitou roli přitom hraje prostředí, ve kterém kultura působí, v tomto případě jde o malou venkovskou obec. Parkety, jejich funkce, průběh i vesnice samotná se mění s každou generací, proto považuji tento okamžik za jedinečnou příležitost k analýze a deskripci současného stavu. Vzhledem k tomu, že mají již více než čtyřicetiletou tradici, řadu jevů bylo možné zkoumat z pohledu několika generací, a zachytit tak proměny parketů, způsobu jejich organizace a jejich provázání s děním ve vesnici. Tato práce se pohybuje na pomezí antropologie, etnografie a sociologie, jedná se o kvalitativní výzkum.

Práce je rozdělena do několika dílčích celků. Protože se téma týká poměrně neznámého jevu, rozhodla jsem se na začátku nejprve blíže charakterizovat téma a zkoumané prostředí. Tato kapitola má sloužit k uvedení tématu a základních reálií hasičů, letních parketů a zábav a jejich historického vývoje. Dále se v této části věnuji demografickým charakteristikám, nejprve obecně a poté se zaměřuji přímo na vesnici Lesná. Následuje teoretická část práce, kde se nejprve věnuji vysvětlení pojmu funkce, jak je v této práci dále používán. Na to navazuje kapitola, kde poukazuji na význam venkovské lokální kultury a zapojení se do ní. Funkcím podobného jevu takto komplexně žádná literatura nevěnuje, proto jsem se v navazující sekci na základě dílčích poznatků z dostupné literatury pokusila identifikovat ty základní, které by mohly

parkety a členství ve Sboru dobrovolných hasičů v Lesné plnit, a sestavit jejich seznam. Účelem této části práce je poukázat na to, jak významnou roli v životě vesnice mohou tyto fenomény hrát. Každé z funkcí se věnuji samostatně a uvádím, v čem by mohla spočívat a jak se projevovat.

V následující části se věnuji metodologickému pozadí výzkumu, tedy zejména designu výzkumu, metodám sběru dat, sledovaným jedincům a prostředí, technikám analýzy a etickým aspektům výzkumu. Významnou část tvoří reflexe mé pozice jako insider výzkumníka.

Cílem výzkumné části je pak představení hlavních zjištění, získaných na základě provedeného výzkumu, tedy zda a do jaké míry se mi podařilo dříve popsané funkce prokázat či vyvrátit, popřípadě jak se v dané sféře vliv parketů a členství v hasičském sboru projevují a jaký mají dopad na vesnici. To vše je analyzováno na základě chování příslušníků určitých skupin v konkrétních situacích.

Tento výzkum je důležitý, neboť tyto akce se ve stejné či podobné formě konají jen na několika místech v republice, převážně se jedná o oblast Českomoravské vrchoviny, je tedy možné označit je za lokální specifikum. Významnou motivací pro napsání práce pro mne bylo, že se jim dosud žádný sociologický ani antropologický výzkum nevěnoval, tato práce je tedy pokusem o první badatelský krok v této oblasti.

1. Charakteristika zkoumaného jevu a prostředí

Před tím, než se budu věnovat teoretické stránce této práce, považuji za nutné blíže charakterizovat zkoumaný jev a prostředí. Tato úvodní kapitola má tedy sloužit k lepšímu pochopení následujících částí práce. Parkety jsme definovali již v úvodu práce. Pojdme se nyní podívat na jejich historický vývoj a na historii hasičů v Lesné, jak je popisuje místní kronika. Informace k této části práce jsem čerpala převážně z kroniky obce Lesná. Následovat bude popis demografického vývoje posledního půlstoletí a demografická charakteristika obce.

1.1 Historický vývoj Sboru dobrovolných hasičů v Lesné

Sbor dobrovolných hasičů byl v Lesné založen v roce 1910, kdy došlo i ke svěcení stříkačky. V témže roce si hasiči postavili i kolnu, která sloužila jako požární

zbrojnice. Od té doby zasahovali hasiči mnohokrát při požárech ve vesnici. V roce 1935 oslavili 25 let trvání okrskovým sjezdem dobrovolných hasičů, při kterém proběhl průvod hasičů v uniformách, byl předváděn hasičský zásah, rozdávány záslužné medaile, poté proběhlo cvičení hasičů, taneční zábava v zahradě a večer muzika v místním hostinci. V roce 1937, když zemřel prezident Masaryk, hasiči uspořádali pietní akci. V této době byla dodržována řada zvyků a svátků. Pořádaly se církevní pouti, stavěla se máj, pálili se čarodějnice atd.. Za druhé světové války panoval po určitou dobu zákaz pořádání zábav.

1.2 Historický vývoj parketů

Počátky pořádání letních tanečních zábav je možné hledat na počátku 70. let 20. století. Členové místního SDH se v době přede žněmi, kdy měli lidé více času na kulturu, uspořádali zábavu. Tato první akce se konala v provizorních podmínkách, hasiči přitáhli valník, na kterém se v místním družstvu vozilo krmení, a použili ho jako pódium. Prostranství, kde se zábava konala, obehnali dřevěnými zábrany a vybírali vstupné. Občerstvení prodávali ve vojenském stanu (dnešní parket je umístěn v totožné lokalitě, v horní severní části vesnice). Tato první zábava měla velký ohlas [Oficiální web obce Lesná, 2013]. Hasiči se poté rozhodli na tomtéž místě vybudovat taneční parket a pořádat tam taneční zábavy pravidelně. V roce 1970 za pomoci JZD brigádnicky vybudovali taneční parket, na kterém v témže roce oslavili 60. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Lesné. Vydělané peníze investovali zpátky do areálu a postupně vylepšili plochu tanečního parketu, vybudovali sklep s chladícím zařízením, zakoupili vybavení výčepu, postavili první kiosek, postavili zastřešené posezení a lavičky k sezení pod volným nebem a také pódium pro muzikanty (viz fotografie v příloze). V roce 1973 chtěli taneční parket zastřešit. Celému areálu pak říkali „taneční parket v Březovém Háji“. V roce 1973 začala stavba kulturního domu v těsném sousedství parketu (v současnosti je jeho součástí). Ten sice oficiálně budoval místní národní výbor, ale fakticky se jednalo o stejné lidi, kteří budovali parket. Když se v 80. a 90. letech poprvé vyměnila generace pořadatelů, začalo se znovu stavět. „Postupně se kompletně přestavělo zázemí pro obsluhu s novým sklepem (v letech 1992-1993), postavilo se nové pódium (1996), zvětšila se taneční plocha (1998), přistavěl se nový přístřešek (2001)“ [Oficiální web obce Lesná, 2013]. V letech 2007-2008 došlo k velkým stavebním úpravám, kdy byla plocha celého areálu vyrovnána a byly vyměněny lavičky (viz Příloha č. 4).

Co do organizování se kronika zmiňuje o tom, že hasiči běžně půjčovali areál členům jiných spolků, například myslivcům, ale i pořadatelům z jiných vesnic, například z Velké Chyšky či Hořepníka. Lesná dříve nebyla samostatnou obcí, spadala pod MNV ve Velké Chyšce. Tyto dvě vesnice tak byly mnohem více propojené, než je tomu dnes. Nejčastěji zábavy pořádali lestenští hasiči za pomoci místní mládeže. Konaly se obvykle od začátku června do konce srpna. Jejich počet se lišil v každém roce a pohyboval se mezi pěti až patnácti zábavami. V 70. letech za zábavy zodpovídali tři mladší členové požárního sboru, kteří si s sebou brali na pomoc své manželky, a na každou zábavu se střídali. Ručili přitom za pořádek a bezpečnost.

Na tanečním parketě v Březovém Háji se nepořádaly jenom klasické taneční zábavy, ale i jiné akce. Mezi jednu z prvních patřil sraz rodáků osady (nešlo o obci díky tomu, že Lesná patřila pod Velkou Chyšku) Lesná, který se uskutečnil v roce 1973. Následující sraz rodáků se konal v roce 2010. Další typy akcí souvisely s tím, že parket vybudoval Sbor dobrovolných hasičů. Konaly se zde hasičské soutěže a cvičení, jak okrsková (kde závodí pouze sbory z určité lokality- okrsku), tak pohárová (v těch mohou závodit všechna přihlášená družstva, i z vně okrsku). V devadesátých letech přibýly další akce, jako dětské dny, které se konaly na začátku června (v letech 1997 až 2002), dále noční hasičské soutěže spojené se zábavou a v roce 2000 byla jedna zábava zpestřena i erotickým vystoupením. Jednotlivé akce byly v Lesné často kombinovány, například hasičské cvičení bylo spojeno s taneční zábavou, oslavovala se také výročí založení SDH.

1.3 Demografický vývoj obecně

Pro plné pochopení toho, jak se dění kolem parketů od druhé poloviny 20. století až po současnost vyvíjelo, je nutné znát základní demografické údaje o České republice a o vesnici Lesná. V námi sledovaném období prošla společnost několika postupnými změnami, které mohly, byť nepřímo, ovlivnit vývoj parketů.

První z těchto změn je postupné stárnutí populace. Stárnutí věkové struktury populace na našem území započalo už v meziválečném období. Jeho vývoj po druhé světové válce byl ovlivněn řadou událostí- v 50. letech poválečnou natalitou, v 70. letech propopulačními opatřeními. Věková struktura v období do počátku 90. let 20. století byla příznivá, děti do 15 let tvořily 20% populace, obyvatelstvo v produktivním věku tvořilo 60% a podíl staršího obyvatelstva rostl pouze mírně [Kalibová et al.

2009:222]. Děti tedy co do počtu převažovaly nad seniory. Výrazné populační stárnutí začalo v 90. letech, bylo ovlivněno také velkým poklesem porodnosti. V populaci začaly postupným vývojem převažovat senioři nad dětmi. Celkový počet seniorů je vyšší, zlepšila se i zdravotní péče o ně, takže většina seniorů je v době odchodu do důchodu ještě schopna se aktivně zapojovat do chodu společnosti.

Dalším významným jevem byla změna reprodukčního chování. V 50. až 80. létech byly sňatky uzavírány v nízkém věku a brzy po nich následovalo narození dítěte. V 90. letech byla tato uniformita prolomena a ukazatele sňatečnosti a porodnosti se začaly snižovat [Tuček 2003:46]. Mladí lidé žijí déle tzv. na hromádce, zvýšila se i rozvodovost. Rozvoj antikoncepčních metod umožnil mladým lidem lépe plánovat svůj život. Nový vzorec reprodukčního chování a vznik modelu pozdní plodnosti je v souvislosti s hodnotovými změnami ve společnosti a posílením individualismu, je tak kladen větší důraz na sebenaplnění a seberealizace jedince [Kalibová et al. 2009:226].

Po revoluci se změnila i vzdělanostní struktura obyvatel, kdy přibýlo vysokoškolsky vzdělaných mladých lidí a lidí s maturitou. Mladí lidé, kteří žijí na venkově, musí v takovém případě alespoň dočasně odejít do měst, kde se školy nacházejí, a část z nich tam plánuje zůstat i po dokončení studia. Svou roli přitom hraje i vyspělost regionu, ze kterého do města přichází. V rámci České republiky existují regiony, v nichž se kumulují vyšší vzdělání a možnosti vysokých příjmů a lepších příležitostí (zejména Praha a střední Čechy), a lokality, kde se kumuluje nízké vzdělání, nedostatek příležitostí, nezaměstnanost a chudoba [Tuček 2003:67]. Mladí lidé z venkova také odcházejí do města za prací.

Následkem silného poklesu porodnosti a jen mírného poklesu úmrtnosti docházelo tedy od poloviny 90. let k úbytku české populace a změně její věkové struktury, v důsledku těchto a dalších výše popsanych faktorů tedy logicky dochází i k vyliďňování venkova.

1.4 Demografická charakteristika obce Lesná

Kronika z roku 1931 uvádí, že Lesná měla při tehdejším sčítání lidu 249 obyvatel. Během 2. světové války nezahynuli v jejím důsledku téměř žádní obyvatelé. V roce 1977 měla Lesná 105 obyvatel, z toho 40 důchodců a 31 dětí. V roce 2003 má Lesná 67 obyvatel a kronika se také poprvé zmiňuje o tom, že vesnice nabývá čím dál tím více charakter rekreační oblasti, neboť třetina domů slouží již pouze k rekreaci.

Domnívám se, že jde pouze o konstatování dlouhodobějšího trendu. Při zatím posledním sčítání lidu v roce 2011 měla Lesná 73 obyvatel, z toho 41 žen a 32 mužů. V předproduktivním věku je 13 obyvatel, v produktivním 44 a poproduktivním 16. Do školy mimo obec vyjíždí 12 studentů, do zaměstnání vyjíždí 13 obyvatel. 11 obyvatel uvedlo jako nejvyšší ukončené vzdělání základní školu, 40 obyvatel středoškolské vzdělání (vyučení či maturita), pouze 5 obyvatel uvedlo vyšší odborné či vysokoškolské vzdělání. Z celkového počtu 30 domů 11 slouží pouze k rekreaci.

2. Teoretická část

2.1 Vysvětlení pojmu funkce

V této práci se zabývám funkcemi parketů, potažmo členství ve sboru dobrovolných hasičů. Nejprve je ovšem nutné objasnit, jak je zde pojem funkce chápán. Pro definici tohoto pojmu bych chtěla použít myšlenky Roberta K. Mertona a způsob, jakým je popsal on. Merton definoval funkci „důsledkem, který určitá aktivita, proces nebo existence nějakého sociálního či kulturního faktu má pro celek sociální struktury. Funkce je tedy jednoznačně definována především jako důsledek činnosti (...), přičemž nemusí jít o důsledek zamýšlený.“[Petrušek 1994: 109]

Merton ve své funkcionální analýze rozpracoval myšlenky prvních funkcionalistů, jako byl Bronislaw Malinowski a Radcliffe-Brown, přizpůsobil je současným společnostem a díky zavedení typologie funkcí se mu podařilo vyrovnat se s kritikou tohoto směru. Merton si uvědomoval, že ne všechny funkce vedou k zachování systému jako celku, naopak, některé mohou vést k jeho rozkladu či dezintegraci. Tyto úvahy ho vedly k vytvoření určité typologie funkcí. Merton tedy rozlišil funkce v první řadě podle toho, jaké důsledky mají pro společenský systém, na pozitivní funkce (eufunkce) a dysfunkce.

2.1.1 Eufunkce a dysfunkce

Eufunkci, neboli pozitivní funkci, definuje jako „pozitivní důsledek určitých lidských činností, existenci určitých sociálních faktů nebo působení určitých institucí či skupin pro celek daného sociálního systému nebo jeho sociální strukturu“[Petrušek 1994:109]. V tomto smyslu byly dříve chápány všechny funkce a to vedlo k časté kritice

funkcionalismu. Merton si však uvědomil, že důsledek činnosti může mít i negativní dopad, a proto zavedl i pojem dysfunkce. To jsou podle něj „negativní důsledky vědomých lidských činností pro určitý sociální systém a jeho soc. strukturu“ [Petrušek 1994:110]. Funkce nemusí mít nutně jenom jeden typ účinku, pozitivní či negativní důsledky se mohou projevit v jiném čase, popřípadě v jiné skupině subsystémů [Petrušek 1994:110]. To, co je eufunkční pro určitou skupinu lidí, může být dysfunkční pro jinou. Merton si byl vědom také důsledků, které „jsou funkcionálně irelevantní, protože do systému nepatří a nepůsobí na něj“ [Petrušek 1994: 111]. Jde tedy o třetí typ funkce vedle eufunkce a dysfunkce.

2.1.2 Latentní a manifestní funkce

Merton si také uvědomoval, že existuje rozdíl mezi subjektivními motivy jednání a jejich objektivními důsledky. Rozdělil proto funkce na latentní a manifestní. Manifestní funkci definoval jako „zamýšlený, vědomý, případně veřejně prezentovaný předpokládaný důsledek určitého lidského jednání. (...) Manifestní funkce jsou zamýšlené důsledky těch činností, které si daná instituce, organizace, skupina či jedinec předsevzala vykonávat“ [Petrušek 1994:111]. Odhalit takovou funkci by nemělo tedy být příliš komplikované. Sociologické bádání, které se chce vyhnout konstatování banalit, má pak podle Mertona spočívat v nalézání latentních funkcí [Šubrt, Balon 2010:50].

Latentní funkci definoval jako „nezamýšlený, neočekávaný a proto nepředvídaný a často nepředvídatelný důsledek určitých vědomých lidských činností“ [Petrušek 1994: 110]. S tímto rozlišením je spojený problém nepředvídaných důsledků záměrného sociálního jednání a zjištění, že důvody, s nimiž lidé spojují své jednání, nemusí být totožné s jeho objektivními důsledky [Šubrt, Balon 2010:51].

Tyto důsledky mohou označovat situaci, kdy „určitá aktivita vyvolává paralelně nebo s malým časovým odstupem nechtěné a nepředvídané procesy, uvádí v život nové sociální útvary nebo instituce“ [Petrušek 1994:111]. Tyto nepředvídatelné důsledky mohou mít několik příčin. Merton uvádí neznalost, omyl, bezprostřední zájem, preferované základní hodnoty, kvůli kterým jsou jiné důsledky odsouvány, a sebemařící předpovědi. Je si vědom také toho, že odstranění nedostatku informací situaci nevyřeší, neboť lidé se rozhodují spíše podle svých názorů a představ a nemají vždy energii zjišťovat, jaké následky by mohlo jejich jednání vyvolat [Šubrt, Balon 2010:51].

Merton kritizoval tradiční funkcionalismus a položil tím základy funkcionální analýzy, někdy je proto řazen spíše mezi zastánce neofunkcionalismu [Petrucciová 2001:199]. Chceme-li shrnout jeho úvahy, dospějeme ke tvrzení, že „funkce jsou vždy objektivními konsekvencemi; ne všechny objektivní konsekvence jsou funkcemi- jen ty, které mají význam pro systém jako celek, jsou pozitivní nebo negativní pro jeho modifikaci nebo adaptaci. Funkce mohou být lidmi jak uvědomovány, tak i neuvědomovány. I v případě vlastní činnosti si musíme přiznat, že anticipace může, ale nemusí být identická s intencí.“ [Petrucciová 2001:201] Tato bakalářská práce se snaží odhalit, jaké funkce plní parket, respektive členství ve sboru dobrovolných hasičů ve vesnici Lesná. Poté, co tyto funkce identifikuji, se je pokusím zařadit do typologie, kterou předložil Merton a která byla objasněna výše.

2.2 Význam venkovské lokální kultury a zapojení se do ní

2.2.1 Definice kultury

Chceme-li zkoumat vliv venkovské kultury a spolkové činnosti na život tamních obyvatel a funkce, které v dané komunitě plní, musíme nejprve definovat pojem kultura. Giddens definuje kulturu jako „Hodnoty, normy a hmotné statky typické pro určitou skupinu. Podobně jako ‚společnost‘ má i pojem ‚kultura‘ široké použití nejen v sociologii, ale i v jiných společenských vědách (...). Kultura je jedním z nejcharakterističtějších projevů sociálního sdružování lidí“ [Giddens 1999 :550].

Patočka a Heřmanová předkládají podrobnější definici kultury: „V nejširší rovině je (...) kultura chápána jako společenský přínos k organizaci přírodních jevů a procesů, pro individuální a společenské potřeby člověka, jako nahlížení na přírodu z perspektivy vývoje člověka a společnosti. Kultura je tak pojímána jako souhrn všech materiálních a duchovních statků a hodnot, které byly vytvořeny v celé historii lidstva, nebo jako ty hodnoty, které jsou využitelné v konkrétním čase pro konkrétní společnost. V daném smyslu je tak za kulturu považováno to, co přesahuje biologickou podstatu člověka, a není proto geneticky přenositelné z jedné generace na druhou. Tím se obecně kultura stává současně i podmínkou přenosu daných hodnot mezi generacemi, a to nejen z hlediska vlastních kulturních vzorců a hodnot, nýbrž i z hlediska pochopení jejich významu pro danou společnost, tj. pro jejich zařazení jako hodnot žádoucích či pro jejich odmítnutí.“ [Patočka, Heřmanová 2008 :10]

V tomto širším pojetí plní kultura několik zásadních funkcí. Jsou jí funkce socializační, humanizační, výchovná, relaxační, kompenzační, akumulativní a integrativní.

V této práci se však zabývám spíše jednou součástí takto komplexně pojímaného celku kultury, a tou je určitá hudební produkce a to, jaký má její provozování a pořádání vliv na obyvatele. Pro popis této kultury se nám tedy více hodí definice, kterou předkládají

Jindřiška Gregorinová a Věra Schollarová a která lépe vystihuje to, jak tento pojem vnímají sami obyvatelé vesnice: „Jako ‚kultura‘ není obecně vnímána pouze umělecká činnost nebo její výsledky, ale i poznávací, osvětové, zájmové a vzdělávací aktivity muzeí, galerií a knihoven, veřejně přístupné památkové objekty; stejně tak i spolková činnost, tradice a zvyky, dokonce i přírodní a urbanizované prostředí individuálního života. Kultura je proto velmi strukturovanou oblastí různorodých individuálních, skupinových i společenských zájmů, aktivit a činností, která podstatnou měrou napomáhá identifikaci a rozvoji jednotlivce a zároveň integraci občanské společnosti, významná je i její sociální a komunikační funkce“ [Gregorinová, Schollarová 2006: 333].

Toto pojetí je tedy příhodnější pro tento výzkum. Otázkou však je, zda stále splňuje výše uvedené funkce, či zda v takovémto pojetí některé z nich ztrácí, popřípadě plní jiné. Důležitou roli přitom hraje prostředí, kde kultura působí, tedy malá venkovská obec. Abychom neopomněli její specifika, je třeba se nejdříve podívat na to, čím se venkov liší od města.

2.2.2 Venkov a komunita

Venkov lze vymezit více způsoby. Jedním z nich je přístup kvantitativní, který za venkovské obce v České republice považuje ty, které mají do dvou tisíc obyvatel. Do tohoto vymezení Lesná jednoznačně zapadá, z definice se však nedozvíme žádné konkrétnější charakteristiky takového místa.

Ty nabízí poněkud širší vymezení venkova od Michala Lošťáka, který doplnil definici Bernarda Kaysera: „Ekonomický a sociální systém (v moderní společnosti) integruje město a venkov, přičemž charakteristické pro venkov je, že není prvkem, který by organizaci společnosti vedl. Venkovský prostor je typický jedinečným způsobem

svého užití a sociálního života. Charakterizuje ho nízká hustota obyvatel a zástavby (která je diskontinuitní), převaha přírodních prostorů a agro-leso-pastevní užití prostoru (dodáváme ještě užití rekreační a vodohospodářské, včetně rybářství). Způsob života lidí se odvíjí od příslušnosti k malým obcím a jedinečných vztahů k prostoru. Je zde vytvořena specifická identita a reprezentace prostřednictvím tzv. rolnické kultury“ [Lošťák 1995: 1].

Obyvatelé vesnice tedy vytváří určitou komunitu. Tížik uvádí, že komunita je územně ohraničené společenství lidí, kteří si, také díky častým kontaktům, ovlivňují život a jsou na sobě navzájem, byť nepřímo, závislí, přičemž jako faktor vzájemné závislosti může působit kromě jiného i společný zájem. V tomto smyslu lze použít místo komunity i termín obec, který označuje sociální útvar zformovaný na území obce. Nejčastěji vzniká v obcích či městských čtvrtích [Tížik 2000: 242]. V rámci takové komunity dochází k intenzivnímu kontaktu mezi jednotlivými obyvateli, a ti se tak s tímto celkem snáze identifikují.

2.2.3 Spolková činnost

Tato komunita tedy představuje strukturu, v rámci které byly dané funkce zkoumány. V rámci komunity existuje významná podskupina, a tou je Sbor dobrovolných hasičů (SDH). Z hlediska tohoto výzkumu jde o velmi významný spolek, neboť zkoumané funkce jsou jejich činnostmi buď přímo vyvolány, či s ní bezprostředně souvisí.

Spolky patří mezi sociální instituce a jejich hlavním úkolem je kontrola chování členů komunity, regulace a usnadňování vzájemných kontaktů, zajišťování vzájemných potřeb skupin v komunitě a celé komunity, vytváření místní kultury a společenského života, podporují snahu lidí o hájení svých zájmů, a to i zájmů venkova oproti městu, a posilují potřebu chránit sociální a kulturní identitu komunity [Lošťák 1995: 55].

V průběhu 20. století, jehož část zahrnuje i tento výzkum, prošly spolky mnoha změnami. Na následujících řádcích se je pokusím stručně představit. Spolky na venkově byly zakládány od 19. století, jednalo se zejména o hasiče, ale třeba i o ochotníky, hudebníky, sportovce apod.. Lošťák dále uvádí, že vznik spolků signalizuje překonávání uzavřenosti venkovanů s cílem zájmově se sdružovat a tyto zájmy prosazovat. Spolky vznikaly na zájmové a funkcionální bázi, nikoli na základě příbuzenství a sousedské sítě, která byla do té doby na venkově upřednostňována, a představují tak přechod mezi

tradičním venkovským životem a životem moderním [Lošťák 1995: 55]. Aktivity spolků poté logicky reagovaly na dva významné společenské zlomy- rok 1948 a revoluci v roce 1989.

S příchodem vlády jedné strany došlo ke stagnaci modernizačního procesu na venkově, některé spolky zanikly, jiné se přizpůsobily situaci a povedlo se jim prezentovat se apoliticky. V dané společenské situaci se dařilo udržet se zejména hasičům. Karel Pavlišťík předkládá možné vysvětlení speciálního postavení SDH: „Úsilí totalitního státu o ideologizaci spolkové činnosti a jeho zásahy do kulturních a společenských aktivit (...), nebyly v případě hasičů tak drastické jako útoky tohoto druhu vedené proti ostatním spolkům a institucím. Určitě to lze přisoudit jeho nezpochybnitelné a nenahraditelné roli ochránce obyvatel při živelných pohromách a také z nepostradatelnosti jeho vždy výrazně viditelné účasti na veřejných akcích“ [Pavlišťík 2003: 147]. Díky kontinuitě trvání a stabilitě jejich činnosti tak byli hasiči trvale pozitivním a stabilizačním faktorem na vesnici.

Lošťák uvádí, že sice klesala aktivita spolků, co se týče lokální kultury, jejich aktivita na poli zvelebování obce však stoupala, zaměřovaly se na budování infrastruktury. Jejich kulturní aktivity byly dále oslabovány pronikáním masové kultury na venkov a lepší dostupností městské kultury díky rozvoji automobilismu, což snižovalo motivaci členů spolků vytvářet místní, neprofesionální kulturu [Lošťák 1995: 56].

Nešlo však o dobu naprostého útlumu rozvoje spolkové činnosti, V tomto období začaly na vesnici vznikat i další spolky, které byly více politizované, jako svaz mládeže či svaz žen. Na některých vesnicích se podílely na rozvoji, jinde byla jejich aktivita jen formální či žádná. Jak Lošťák dále uvádí, jejich aktivita byla negativně ovlivněna centralizovaným řízením společenského života, který se projevoval vysokou formálností členství a v rámci kterého byl popřen původní smysl spolkové činnosti, a to hájení místních zájmů. Ty pak byly prosazovány jen ve spolcích, které vedla nějaká silná osobnost nebo angažovanější skupina členů [Lošťák 1995: 56].

Po roce 1989 byla na našem území patrná snaha vytvořit občanskou společnost a podpořit zájmy obyvatel o dění kolem nich. Lidé měli začít více hájit své zájmy, proto byl kladen důraz na decentralizaci státní správy a vytvoření samosprávy, na vznik neziskových organizací a spolkovou činnost.

Lošťák [1995:56] uvádí, že mezi dříve fungujícími spolky zůstaly aktivní ty s předsocialistickou tradicí (např. i hasiči) a začala v nich slábnout tendence

k formálnímu členství. Zůstávají v nich či nově přistupují jen členové, kteří chtějí něco skutečně dělat, a ne být jen formálními členy. „(V)enkovské spolky prošly cestou od specifického postavení a poslání každého z nich přes manifestaci jednotného společného zájmu všech k dnešku, kdy těžko hledají sílu hrát důležitou roli v životě komunity“ [Lošťák 1995: 57]. Domnívám se, že některé spolky hrály v životě komunity velkou roli po celou dobu své existence a že tato byla zachována i po revoluci. Jedním z nich by mohl být i SDH v Lesné a jejich pořádání parketů, a proto se na jejich funkce v komunitě soustřeďuji v této práci.

2.3 Možné funkce a jejich vymezení

Nyní se tedy pokusím popsat jednotlivé oblasti, na které mohou mít parkety a členství v SDH vliv a určit a teoreticky popsat jednotlivé funkce, jaké by ve vesnické komunitě mohly plnit. Jedná se o tyto:

- a) Integrativní a socializační
- b) Funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovná funkce
- c) Prostředí sociální kontroly
- d) Oživení vesnice a stabilizační funkce
- e) Vznik, přenos a zachování tradice a akumulativní funkce
- f) Zábavní a kompenzační funkce
- g) Funkce, respektive dysfunkce konfliktů
- h) Získávání postavení a politické moci ve vesnici
- ch) Funkce ekonomická

V analytické části práce se pak budu těmto funkcím věnovat znovu a na základě provedeného výzkumu uvedu, zda se konkrétní funkci podařilo potvrdit, nebo zda byla vyvrácena či problematizována. Ještě považuji za nezbytné dodat, že všechny tyto funkce jsou propojené, neboť důsledky různých činností nelze striktně oddělovat.

2.3.1 Integrativní a socializační

První z funkcí, kterou by podle mě mohly parkety a členství ve sboru dobrovolných hasičů plnit, je integrativní funkce spojená se socializační funkcí.

Integrativní funkce kromě širšího pojetí, kdy jde o vytváření a uchovávání sociálního řádu, umožňuje jedinci začlenit se do skupiny a být akceptován ostatními členy skupiny [Jandourek 2001:109]. Socializace ve své podstatě znamená začleňování člověka do společnosti a utváření vztahů v rámci ní. Jandourek uvádí, že socializace je proces, kterým se jedinec začleňuje do sociální skupiny, osvojuje si normy, hodnoty a sociální role spojené s určitými pozicemi a učí se dalším dovednostem a schopnostem [Jandourek 2001:220]. V nejširším a značně zjednodušeném pojetí lze pak pojmut socializaci jako prosté setkávání se s lidmi. Tyto funkce jsou úzce propojené s budováním komunity na venkově, se vznikem spolků a s aktivizací a zapojením všech skupin obyvatel.

Historický vývoj socializace na venkově má svá specifika, která jsou pro tuto práci důležitá, a proto se zde o nich zmíním. Lošťák uvádí, že díky jiné koncepci práce na venkově, kde šlo zejména o práce vykonávané v rámci rodiny, zde lidé málo komunikovali a měli málo společenských kontaktů. S přechodem ke globální společnosti a k větší potřebě funkcionálních vztahů zajišťovaných institucionálně (systémem zaměstnání, kulturními zařízeními apod.) se na venkově začal objevovat pocit osamělosti, který více doléhal na ženy a mládež [Lošťák 1995: 15]. Podobný vývoj provázal i vznik spolků, o čemž jsem hovořila již výše. Pod tlakem urbanizace na venkově tedy docházelo k proměnám socializace obyvatel. Lošťák dále uvádí, že pro venkov byly typické mechanické sociální vazby- velký podíl sociálních aktivit příbuzenského charakteru a sociální sítě založené na sousedství. Ty se pod vlivem města začaly vyvíjet k otevřenosti. Na jejich místo začaly pronikat funkcionální sociální vazby. „Takové vazby mohou vyplývat z přátelství, zájmů ve volném čase, zájmů odlišných skupin venkovského obyvatelstva (ženy, mládež, důchodci, chalupáři aj.), zájmů profesních skupin či politických seskupení“ [Lošťák 1995: 28]. Členství ve spolku (hasičském) či účast na společenské události, jako jsou parkety, by pak byl jedním ze způsobů, jak tento nový typ vazeb vytvořit a uspokojit tak nově vzniklé potřeby vesnického obyvatelstva. O roli spolků jsem se již zmiňovala dříve. K hasičům je třeba ještě dodat to, že skupiny hasičů tvoří často i kamarádkou skupinu.

Nezanedbatelný byl však i význam hospody. Před průnikem masové kultury na venkov a před obdobím socialismu byla hospoda významnou institucí místní kultury, kde se hrálo například ochotnické divadlo, popřípadě se v ní slavily různé svátky, byla místem setkávání a často jediným prostorem, kde bylo možné projednávat různé záležitosti či dojednávat obchody [Lošťák 1995: 58]. Budu zjišťovat, zda v Lesné

taková hospoda také funguje a zda stále plní tyto funkce, popřípadě v jejich plnění konkuruje parketům.

Socializační a integrativní funkce úzce souvisí s utvářením a budováním komunity. To je založeno na vzájemné komunikaci, sociálních vazbách, sdílení hodnot. Díky členství v komunitě dochází k osobnímu rozvoji člověka a integraci skupin obyvatel.

Dalším jevem, který přímo souvisí s funkcí integrační a socializační, je aktivizace obyvatel venkova a zapojení všech skupin obyvatel, ať už jde o věkovou či genderovou diferenciaci. Gregorinová se Schollarovou uvádějí, že tam, kde existuje fungující kulturní a společenský život, je jeho podmínkou zapojení všech věkových skupin obyvatel, dále zapojení žen, pravidelné setkávání obyvatel a společné řešení problémů a celkově aktivní obyvatelstvo [Gregorinová, Schollarová 2006: 337].

Podle Lošťáka jsou s podmínkami života na venkově méně spokojeni ženy a mladí lidé než muži a střední a starší venkované. „Mládež tvoří zřetelně zformovanou sociální skupinu se zjevnými společnými zájmy (směřovanými především k vysokému životnímu standardu). Naproti tomu venkovské ženy, ač mají řadu společných rysů dovolujících označit je za sociální skupinu (s výjimkou žen zemědělských), nereprezentují společné zájmy prostřednictvím specifické strategie a seskupení“ [Lošťák 1995: 30]. Zlepšení zapojení těchto skupin by tedy mohlo vést k větší spokojenosti s životem na venkově a u mladých také k menší potřebě vyhledávat zábavu jinde. Podle Heřmanové a Chromého tvoří kultura vhodný nástroj pro začleňování menšin či vyloučených sociálních skupin do většinové společnosti, a tak může být vnímána i jako nástroj prevence vzniku určitých sociálně-patologických jevů [Heřmanová, Chromý 2009: 181].

Dalšími dvěma specifickými skupinami, jejichž zapojování může být rozhodující, jsou chataři a „přespolní“. Chataři nejsou stálými obyvateli vesnice, ale alespoň po určitou část roku zvyšují počet obyvatel v dané lokalitě. Navíc se často mohou zasazovat o rozvíjení kulturního a společenského života na venkově a také s sebou na venkov přinášejí inovace, na které jsou zvyklí z města. Rozdíl v tom, jak je stálé obyvatelstvo vesnice vnímá, může být způsoben tím, zda mají ve vesnici příbuzné či kořeny, anebo zda tyto vazby před přistěhováním neměli.

Co se týče zapojení přespolních, významnou roli by zde mohl hrát tzv. lokální patriotismus či mezivesnická rivalita, které by úspěšnému zapojení lidí odjinud (například ze sousedních vesnic) mohly bránit. Podle Kanderta [2004:288] bývají

aktivními nositeli mezivesnické rivality zejména mladí lidé. Spočívá v používání posměšných přezdívek, v tradování názorů o neschopnosti obyvatel sousedních vesnic a také v hádkách či rvačkách na tanečních zábavách či diskotékách. Lokální patriotismus může pramenit z historického vývoje oblasti či z rivality v provozování určité činnosti, s níž jedna obec začala dřív [Kandert 2004:288:289]. Bude zajímavé zjistit, zda se v Lesné tento jev také vyskytuje a zda ovlivňuje zapojování a integraci obyvatel jiných vesnic.

Domnívám se, že parkety a s nimi související společenský život budou podněcovat zapojování různorodých skupin obyvatel, budu tedy zkoumat, zda se do chodu parketů či hasičů zapojovaly konkrétně tyto skupiny, do jaké míry a jaký to má vliv například na mezigenerační vztahy. Dále budu zkoumat, jakou roli hraje parket v seznamování lidí z širšího okolí, hledání přátel a například i možných životních partnerů.

2.3.2 Funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovná funkce

Další funkcí, která v případě hasičů a členství v SDH připadá v úvahu, je funkce výchovná a funkce vzdělávací a poznávací. Podle Heřmanové a Chromého „kultura nejen přispívá k rozvoji intelektuální, morální a emocionální úrovně obyvatel jakožto jedinců, ale také často výrazně napomáhá integraci a rozvoji celé společnosti, neboť je nástrojem přenosu zkušeností a informací mezi generacemi a její prvky jsou běžnou součástí individuální, sociální a územní identity“ [Heřmanová, Chromý 2009: 181]. Díky své výchovné funkci kultura formuje osobnost a posiluje individuální vývoj jedince, díky poznávací funkci mu dává informace a umožňuje mu poznat svět kolem sebe.

S činností spolku resp. neziskové organizace, jakou jsou hasiči, a také s pořádáním tanečních zábav je spojené velké množství dobrovolné práce. Její vykonávání bezesporu člověka ovlivňuje a v rámci vesnice může plnit mnoho funkcí. Pro mladé lidi může být dobrovolná práce nejen první pracovní zkušeností, díky které se učí zodpovědnosti, ale také vzorem pro další budoucí zapojování do jiných, nejen dobrovolných aktivit. Povzbuzuje tak angažovanost lidí.

Křížová popisuje dvojí přínosy dobrovolnictví- individuální a společenské. Mezi ty individuální patří zejména psychologické efekty. Dobrovolná práce zvyšuje u účastníka pocit osobního štěstí, spokojenosti, naplnění. Člověk se cítí potřebnější, a to

posiluje jeho sebeúctu. Dobrovolná práce mu předkládá způsob, jak smysluplně trávit volný čas, získat vědomosti a zkušenosti, navazovat nová přátelství. Člověk má také příležitost setkávat se s lidmi s podobnými názory a komunikovat s nimi, tyto názory rozvíjet a konfrontovat [Křížová 2001:113]. Dobrovolnictví tak může hrát významnou roli v získávání sociálního kapitálu a upevňování sociálních vazeb.

Mezi společenské přínosy patří příspěvek k sociální integraci a účasti marginalizovaných skupin, jako jsou například nezaměstnaní, starší lidé, handicapovaní apod.. Dobrovolnictví také představuje protiváhu k hodnotám konzumní společnosti tím, že klade důraz na altruismus a pomoc. Neziskové organizace samotné se často věnují takovým aktivitám, které jsou opomíjeny trhem pro jejich finanční nezajímavost [Křížová 2001:113]. Poslední jmenovaný bod je v našem případě sporný, neboť pořádání koncertů či zábav je patrně zajímavé i komerčně.

Spolky a neziskové organizace se ale setkávají s řadou problémů, které mohou negativně ovlivnit jejich přínos pro komunitu. Patří mezi ně nedostatek peněz, času, nezájem o obecní život, malá schopnost ke kooperaci mezi obyvateli, pokles aktivních členů spolků, nedostatek vůdčích osobností. V devadesátých letech, které tento výzkum také zahrnuje, docházelo pod tlakem profesionální kultury k úpadku kulturních funkcí spolků, dříve aktivní mladí lidé se začali více koncentrovat na hospodářské činnosti a podnikání, ve které viděli lepší způsob seberealizace a materiální přínos [Lošťák 1995: 57]. Jak už jsem dříve uváděla, když jsem hovořila o spolcích, v rámci komunistického vývoje byla účast na této činnosti či „dobrovolná práce“ vnímána jako samozřejmost, dobrovolnictví v dnešním smyslu bylo režimem spíše potlačováno. Po revoluci pak došlo k dělení lidí podle toho, kdo skutečně chtěl něco dělat, a kdo se s činností spolku spíše „vezl“. To mohlo přinášet také konflikty.

2.3.3 Prostředí sociální kontroly

Pro pochopení, jak by mohl parket plnit tuto funkci je nejprve nutné určit pojem sociální kontroly. Jde o mechanismus procesu socializace, který určuje, co je v jednání mezi lidmi správné a žádoucí a které jednání je naopak třeba postihovat sankcemi. „Toho je dosaženo vnitřní kontrolou, kdy jedinec považuje společenské normy chování současně za měřítko, které je mu přirozeně vlastní, a vnější kontrolou udělováním pozitivních a negativních sankcí. (...)Strukturální funkcionalismus nahlíží sociální kontrolu jako prostředek k udržení společenských institucí“ [Jandourek 2001:131]. Tato

funkce tedy logicky souvisí s funkcí normativní, která obsahuje souhrn pravidel a návodů, podle kterých by se člověk měl chovat a jednat.

Prostředím sociální kontroly by pak parket mohl být hned z několika hledisek. Vzhledem k možnému zapojení mladé, střední i starší generace může docházet ke kontrole socializace mladých ze strany ostatních, například co se týče konzumace alkoholu. Mladou generací zde rozumíme lidi do 30 let, věk střední generace se pohybuje od 31 do 55 let, a starší generací rozumíme ty, co jsou starší než 55 let. Toto rozdělení slouží výhradně pro potřeby tohoto výzkumu. Sociální kontrola je na venkově ve srovnání s městem typicky silnější, i co se týče dospělých, neboť obzvláště na malých vesnicích, jakou je Lesná, se všichni obyvatelé znají.

2.3.4 Oživení vesnice a stabilizační funkce

Na vesnici dochází ke změnám v sociální struktuře obyvatel. Válka [2000:111] při svém popisu vesnice na západní Moravě konstatuje, že v regionech, kde není průmysl a tím pádem pracovní příležitosti, urychlil rozklad státem podporovaného družstevního zemědělského hospodaření změny ve způsobu života a byl provázen odchodem mladých z vesnice a výrazným poklesem demografické křivky. Vylidňování vesnic je podle Války dále způsobováno špatnou dopravní obslužností, zejména těch, které neleží poblíž nějaké větší komunikace [Válka 2000:111]. To je i případ Lesné, jak už jsem ostatně konstatovala v úvodní části, kde se věnuji charakteristice zkoumaného místa.

Stěhování do měst má dle Lošťáka [1995: 29] selektivní povahu, hlavně podle pohlaví, věku a rodinného stavu. Ve městech se soustřeďují zejména mladí ve věku od 20 do 35 let, kteří jsou ekonomicky aktivní, častěji ženy než muži. V důsledku toho venkovská populace stárne a převažují v ní muži, kteří si zde pak těžko hledají manželku. Ženy pak za tímto účelem často odcházejí právě do měst. Stárnutí venkovské populace a snižující se počet dětí v rodinách mají za následek zmenšování velikosti venkovských rodin [Lošťák 1995: 29]. Na venkově dále dochází k tomu, že se zde zvyšuje podíl nezemědělského obyvatelstva, proniká sem více obchod a služby, obyvatelstvo se rozrůžňuje dle povolání a vzdělání a pro některé slouží domov na venkově díky dojíždění za prací pouze jako místo k přespaní [Lošťák 1995: 30]. K těmto jevům dochází bezpochyby i v Lesné. Mě bude zajímat, do jaké míry mají tyto jevy na vesnici negativní vliv a jak jsou ovlivněny parkety či členstvím v SDH.

Domnívám se, že bohatý společenský život může některé z těchto jevů brzdit a bránit tak, aby se vesnice vylidňovala.

Kultura se podle Heřmanové a Chromého [2009:181] podílí nejen např. na rozvoji místního podnikání, ale také na vzniku řady multiplikačních efektů, jako je například zviditelnění regionu pro investory, proces urbanistické regenerace sídel, zvýšení kulturní a vzdělanostní úrovně obyvatelstva, zvyšování kvality jejich života, zlepšování image místa, rozvoj kulturně-spoločenského života lokality, poznání provázanosti a možné návaznosti kulturních aktivit a dalších. Všechny tyto jevy pak mohou vést k vzrůstu významu vesnice, hrdosti obyvatel a tím pádem vést například k tomu, že zde mladí lidé budou častěji zůstat. Růst vzdělanosti obyvatel má na venkov také významný vliv. Kulturní model šířený školou vede u mladých lidí k přání žít městským způsobem života [Lošťák 1995: 20], ale může podporovat i výskyt kulturních osobností, které se budou snažit o rozvoj venkova díky vazbám, které k němu pociťují.

Gregorinová se Schollarovou [2006: 339] uvádějí, že podmínkou stabilizační a stimulační funkce kultury pro rozvoj venkova je aktivita jeho obyvatel, a dále veřejná místa, kde se kulturní akce mohou konat. Také Janto [2006: 186] uvádí, že obnova a rozvoj lokalit není možný bez aktivizace vnitřních zdrojů dané lokality, zejména má pak na mysli obyvatele místa a jejich potenciál. S rozvojem a oživením místa souvisí i pojem komunitního rozvoje. Jde o „(...)proces růstu a posilování skupin a jednotlivců v lokalitě tak, aby dokázali sami řešit problémy a zvyšovat kvalitu svého života. (...) To všechno se děje prostřednictvím komunitní práce, která využívá neformální vzdělávání, podporu participace občanů (zapojení do rozhodování samosprávy a převzetí odpovědnosti), odbourávání bariér mezi skupinami, podporu místních partnerství (mezi obyvateli, veřejnou správou a podnikateli), komunitní plánování, strategický rozvoj lokality, obhajobu občanských zájmů apod.“ [Janto 2006: 187]. V tomto smyslu je jistě důležité zapojení obyvatel v rámci obecní samosprávy. Zajímalo mě, jak moc je propojená s parkety a členstvím v SDH.

2.3.5 Vznik, přenos a zachování tradice a akumulativní funkce

Pod pojmem akumulativní funkce rozumíme zásobování a shromažďování poznatků, uchovávání myšlenek a výtvorů předchozích generací. Jedním ze způsobů, jak k tomuto může docházet, je dodržování, přenos a vznik tradic.

Existence svátků, jak uvádí Lošťák [1995: 59], má společensko-normativní a kulturně-formativní funkci, dále také funkci sociálně-integrativní. Původní důraz, který byl kladen na jejich hospodářskou, náboženskou a magickou stránku (kterou vnímali zejména starší) se v průběhu času posouval spíše k prostředku společensko-zábavnímu (tak vidí tradice dnes mladí). Mladá generace často svátky dodržovat přestávala, například díky jejich sepletí s církví. V době kolektivizace docházelo k přebírání některých tradic a svátků novodobými iniciátory, například požárníky. Přes to všechno jsou však všechny obřady a obyčeje důležitými prostředky posilování skupinové a místní identity [Lošťák 1995: 60-62].

Válka [2011:143] uvádí, že na moravském venkově docházelo v 90. letech k revitalizaci lokálních a regionálních tradic. Tyto snahy mohou mít podle něj různou formu, tam, kde chybí folklorní kontext k vykonávání tradiční lidové kultury, jsou nahrazovány společenskými a kulturními akcemi, pořádáním výstav, budováním muzeí, vydáváním tiskovin apod.. Jako příklad potom uvádí oslavy jubileí obcí u příležitosti první písemné zmínky, výročí založení hasičů, doprovodné akce jako sjezdy rodáků a další. Nárůst zájmu o minulost vidí Válka v obnovení obecní samosprávy v roce 1989 a souvisí podle něj s návratem ke kořenům a posilováním kolektivní historické paměti, které mohou mít různou podobu, např. společenských aktivit [Válka 2011:143]. K tomuto procesu jistě nedocházelo jen na Moravě, bude mě proto zajímat, jestli měl, popřípadě stále má nějaké projevy i ve vesnici Lesná, popřípadě zda se na obnově tradic podílí i hasiči.

Podle Pavlišťika hasiči vždy iniciovali pořádání společenských akcí- ať už šlo o zábavy samostatné, či spojené se zvykoslovnými aktivitami. Střídali se však i s jinými spolky, neboť tyto zábavy se konaly v průběhu celého roku a byly spojené s vysokou návštěvností a finanční efektivností. Hasiči také iniciovali revitalizaci dalších svátků, jako byl například sjezd rodáků, dožínky, vinobraní apod. [Pavlišťík 2003: 32-33].

Hasiči ale jistě nejsou jedinou skupinou, která se na zachování tradic podílí. Gregorinová se Schollarovou tvrdí, že uchování tradičních zvyků je na venkově regionálně rozrůzněno. Vliv hrají podle nich kontinuita osídlení vesnice, oblastní tradice a živost folklóru. Ve svém výzkumu zjistily, že živější jsou tradice na vesnicích, kde je škola nebo ochotníci. Zásahu mají i chalupáři, kteří například udržují kroniky, pořádají společenské a sportovní akce, budují pro tyto podniky zázemí a přinášejí do vesnic nové názory a techniku [Gregorinová, Schollarová 2006: 336]. Nemusí tomu tak ale být všude, neboť ne na každé vesnici probíhá jejich soužití s místním obyvatelstvem bez

problémů. Budu se tedy zajímat i o přínos chatařů a chalupářů k zachování tradic na venkově, i jejich příspěvek k pořádání parketů.

Parkety, které trvají už od 70. let, by také mohly být již považovány za tradici. Pro rozbor toho, jak je tato tradice udržována, použiji text Josefa Kanderta [2004]. Tvrdí, že udržování dochovaných nebo obnovených zvyků je často spjato s určitou generační skupinou. Existují přitom dva způsoby udržování kontinuity zvyku: „za prvé-znalost provádění určitého zvyku (činnosti) se předává průběžně, protože ve skupině jsou zastoupeni příslušníci starší (postupně odcházející generace) i příslušníci mladší (postupně nastupující) generace, kteří se teprve ‚zaučují‘. V druhém případě po rozpadu generační skupiny, obvykle kvůli změně společenského statusu ze svobodných na vdané/ženaté, se po nějakou dobu zvyk (činnost) v lokalitě neprovádí, a je obnovena až s výskytem další generační skupiny, jejíž členové konzultují obnovení zvyku (činnosti) se členy předešlé generační skupiny, anebo s lidmi, o nichž existuje povědomí o jejich znalostech a zkušenostech s daným problémem“ [Kandert 2004:288]. Tyto dva typy chci použít při určení, jak probíhala generační obměna při pořádání parketů a určit, kterému scénáři se blížila více.

Válka se zmiňuje také o typu hudby, která společenské události doprovází. Jedná se kapely z kategorie moderní populární hudby, produkce je cílená zejména na mladou generaci. Odpolední program akcí někdy hostuje i dechovou hudbu, která má zaujmout starší generaci. Válka poznamenává, že koncepce kulturního programu může oslovit všechny věkové skupiny, jedná se však o kulturu, která není místní, je dovážená, a proto neaktivuje místní zdroje [Válka 2011:146]. Bude mě tedy zajímat i to, jaký má hudba produkovaná na parketě vztah k lestenské lokalitě a zda má, či měla, potenciál aktivizace místních zdrojů.

2.3.6 Zábavní a kompenzační funkce

Zábavní funkce je jedna z mála, která nevyžaduje větší vysvětlování, zajímavá je však její historie. V 80. letech docházelo podle Lošťáka k návratu k tradičním obyčejům, kterým však byl přikládán místo tradičního rázu (církvní oslavy apod.) spíše charakter zábavní. V devadesátých letech pak podle něj doba nepřála aktivitám, které mají společensko-zábavní charakter. Hlavní příčiny vidí v nedostatku času a umění oprostít se od starostí, ale také v chybějící chuti oslavovat, která je narušena závistí mezi

sousedy na vesnici. Stále však zábavě připisuje funkci stmelování opotřebovaného sociálního řádu a společenství [Lošťák 1995: 62].

V dnešní době existuje mnoho možností, jak tyto potřeby uspokojovat. Lidé mají mnoho alternativ, kam se jít bavit, proto by mohlo docházet ke stagnaci této funkce. Podle Kanderta mívají mladí lidé na vesnicích velmi dobrý přehled o společenské i kulturní situaci v převážné části okresu, navštěvují taneční zábavy a diskotéky v širokém okolí, což je umožněno jejich vysokou motorizovaností [Kandert 2004:287]. Zejména mladí lidé dnes také více využívají možnost cestovat a netráví tak doma na vesnici, zejména o prázdninách, tolik času. Díky studiu ve městě mají možnost bavit se tam, a mohou tak tento typ zábavy preferovat před zábavou na vesnici.

Zajímavé jsou ale další funkce, které jsou se zábavou a s trávením volného času propojeny. Patří mezi ně funkce kompenzační, kdy parkety či členství v hasičském spolku slouží k vyplnění času a k odpočinku (relaxační funkce). Dále rekreační funkce, která znamená, že lidé mají možnost se odreagovat.

Díky sportovním aktivitám, které souvisí s činností hasičů, je možné hovořit i o jakési „funkci zlepšování zdraví“. Díky tomu, že hasiči při přípravě na soutěže trénují, často i několikrát týdně [Kandert 2004:296], může docházet ke zlepšování jejich fyzické kondice. Tento spolek se také může stát organizátorem dalších sportovních událostí (fotbal, volejbal, hokej apod.).

2.3.7 Funkce, respektive dysfunkce konfliktů

Na tomto místě bych ráda možnou funkci zdroje konfliktů a problémů spíše jen nastínila, neboť očekávám, že se mi jejich případný výskyt podaří odhalit až v samotném výzkumu. Budu se snažit odhalit, k čemu mohou být tyto konflikty dobré, popřípadě zda jde o dysfunkce. První možné potíže by mohly nastat ve vztahu účastníků a neúčastníků parketu, ať už ve smyslu pořadatelů, či návštěvníků. Lidem ve vesnici by mohl vadit například hluk či vandalismus. Vyskytnout se mohou i mezigenerační konflikty, zejména v rámci pořadatelské skupiny. O problematickém soužití chatařů s místními obyvateli jsem již mluvila výše, další třetí zónu mohou představovat konflikty mezi vesnicemi provázené negativními projevy lokálního patriotismu. O potížích spojených s fungováním spolků jsem již hovořila výše.

Parket má díky zapojení různých skupin lidí potenciál sociálně-patologické jevy spíše eliminovat. S mnoha kulturními akcemi je však spojena nadměrná konzumace alkoholu, která se může stát problémem, pokud k ní dochází často. Zde určité riziko existuje, neboť parkety se konají pravidelně. Zaměřím se tedy i na projevy alkoholismu, zejména mezi pořadateli.

2.3.8 Získávání postavení a politické moci ve vesnici

Jednou z možných funkcí členství v SDH a účasti na pořádání parketů je i získávání postavení a politické moci ve vesnici. Na vesnici hrálo ve vývoji politického systému historicky velkou roli příbuzenství, jak užší, tak širší, a také sousedské vztahy. I dnes mají často roli protiváhy obecní moci. Důležitou roli hrálo také zemědělství a půdní vlastnictví, vliv obyvatele na vesnici byl od něj odvozen. Dnes je vliv i na vesnici založen na ekonomické moci, která navozuje moc politickou, která otevírá dveře k moci sociální [Lošťák 1995: 24-25]. Na komunální úrovni je pak politika vytvářena spíše místními osobnostmi než politickými stranami [Lošťák 1995: 44]. Vzhledem k tomu, jaký má veřejná správa a obecní samospráva vliv na život v obci, mělo by nás zajímat, jak se tyto osobnosti k moci dostávají.

V malých vesnicích může docházet k přenosu jedné organizační struktury, kupříkladu té hasičské, kde se mohou vyskytovat místní osobnosti, také do jiných oblastí života obce. Kandert [2004:296] uvádí, že členství v hasičském sboru zlepšuje společenské postavení jedince a může být chápáno jako jeden z doplňkových znaků dospělosti. Budu se tedy snažit zjistit, zda toto propojení existuje i v Lesné a do jaké míry má spolek hasičů potenciál produkovat osobnosti, které se pak snáze uplatní při řízení obce, popřípadě zda je možné se podílet na činnosti obce a nebýt aktivní, co se týče hasičů či parketů. Zaměřím se i na to, zda zde stále hraje velkou roli i příbuzenství.

2.3.9 Funkce ekonomická

Poslední uvažovanou funkcí je funkce ekonomická. Kultura se významně podílí na vytváření státních či komunálních rozpočtů, na vytváření nových pracovních příležitostí, celkové zaměstnanosti a na vzniku pozitivních ekonomických externalit, jako jsou například dodávky služeb a zboží z jiných oborů, rozvoj malého a středního podnikání a vyšší koupěschopnost obyvatel [Heřmanová, Chromý 2009: 181-182].

Může tak být významným prostředkem rozvoje. Ekonomický přínos pak souvisí s kvalitou nabízené kulturní aktivity, s její prostorovou, finanční a časovou dostupností, s názory, potřebami a hodnotovou orientací místního obyvatelstva, s různorodostí a pestrostí nabídky, ale také s informovaností potenciálních zájemců [Heřmanová, Chromý 2009:182].

Příjmy z pořádání zábav tak mohou výrazně přispět k dalšímu rozvoji obce. Pavlišťík [2003: 30] uvádí, že hasiči pořádali zábavy také proto, že to byl kromě veřejných sbírek jeden z mála způsobů, jak získat peníze na provoz spolku. Hasiči však získané prostředky používali i k jiným účelům, přispívali například lidem, jejichž dům shořel, kupovali věnec na pohřby členů apod.. Přerozdělování peněz i mezi nehasiče má tedy určitou tradici. Bude mě tedy zajímat, jak s finančními prostředky nakládají hasiči v Lesné.

3. Výzkumná část

V následující části bakalářské práce se budu věnovat samotnému výzkumu obyvatel a parketů ve vesnici Lesná, který se konal v roce 2012 a 2013. Popíši důvody, které mě vedly k volbě vybraného designu výzkumu, a zaměřím na použité výzkumné metody. Nejprve nastíním, jaké metody byly při výzkumu použity a proč jsem volila právě je. Poté rozeberu další metodologické složky výzkumu, např. budu reflektovat svou pozici jako výzkumníka, podrobněji popíšu techniky výzkumu, dále se budu věnovat výběru respondentů, etickým aspektům, úkonům spojeným s validizací a triangulací dat atd.. Všem se budu věnovat nejprve z teoretického hlediska, ve druhém oddílu výzkumné části se pak budu věnovat analýze dat zjištěných konkrétními metodami.

Při volbě metod a při zpracování dat jsem vycházela zejména z knih Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele Miroslava Dismana, Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace Jana Hendla, Úvod do sociologického výzkumu Hynka Jeřábka, Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství Věry Majerové a Emericha Majera, dále knihou Davida Silvermana Ako robiť kvalitatívny výskum: praktická příručka, a knihou Romana Švaříčka a Kláry Šed'ové Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.

3.1 Metodologická část

3.1.1 Design výzkumu

Při přípravě výzkumu bylo nejprve nutné rozhodnout a designu výzkumu a o metodách. Při volbě mezi kvantitativními a kvalitativními metodami jsem musela zohlednit specifika výzkumného problému, abych byla díky interpretaci získaných dat schopna odpovědět na stanovené výzkumné otázky.

O parketech však dosud žádný výzkum neexistuje. Mým úkolem tedy bylo daný jev zmapovat poprvé a k tomu se kvantitativní metody příliš nehodí. Bylo by možné kvantitativní metody využít pro výzkum návštěvníků parketů jako doplnění celkového obrazu situace. Na návštěvníky se ale v této práci primárně nezaměřuji, rozsah bakalářské práce by mi to ani neumožnil. Tento výzkum by ale bylo možné provést někdy v budoucnu.

Z výše uvedených důvodů padla první volba na kvalitativní metody. Kvalitativní výzkum je podle Dismana [2000: 287] „(...) nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím“. Dále Disman [2000: 289] uvádí, že cílem kvalitativního výzkumu je porozumění lidem v sociálních situacích. Ve svém výzkumu jsem chtěla pochopit užší souvislosti mezi jevy doprovázejícími konání parketů a interpretovat chování lidí ve vesnici a porozumět tomu, jak tito lidé daný jev vnímají a prožívají. Cílem nebylo učinit co nejvíce objektivní závěry zobecnitelné na širší populaci, spíše jsem usilovala o porozumění určitému jevu a jeho podrobné popsání.

Kvalitativní metoda je vhodná, neboť otázky typické pro kvalitativní metody „(t)ypicky detailně zkoumají povahu určitých jevů a to nejčastěji z perspektivy aktérů“ [Švaříček, Šedřová 2007: 70]. Dále autoři uvádí, že při tomto typu výzkumu je žádoucí vyhnout se předem přijatým předpokladům, a pokud nějaké výzkumník má, měl by je řádně reflektovat a odůvodnit. K tomu se vrátím později.

3.1.2 Kombinace deskriptivní případové studie a etnografie

Po důkladném uvážení jsem pro design výzkumu vybrala deskriptivní případovou studii, kde jsem pro získání dat použila zejména hloubkové polostrukturované rozhovory s vybranými informátory. Takto získaná data jsem doplnila studiem kroniky obce, konkrétně částí, které mapují mnou zkoumané téma.

Záznamy však díky smrti původního kronikáře nebyly úplné, neboť se 20 let psaní kroniky nikdo nevěnoval a z této doby byly doplněny zpětně pouze některé záznamy, zejména data narození, svatby a úmrtí. Informace z let 1980- 1990 jsou tedy v kronice poměrně kusé, doplnila jsem je však údaji uvedenými na internetových stránkách obce, kde je historie parketů také stručně popsána. Toto období si dobře pamatuje také většina informátorů, informace od nich jsou součástí analytické části práce.

Dalším významným zdrojem dat bylo zúčastněné pozorování s konkrétním zaměřením na zkoumané jevy spojené s etnografickou metodou. Jak případová studie, tak etnografický výzkum mají mnoho společného a v určitých postupech a metodách se prolínají.

Při dalším rozboru metodologie budu vycházet z Hendla [2005: 319], který navrhuje věnovat se zejména těmto aspektům výzkumu: sebereflexi výzkumníka, metodám sběru dat, sledovaným jedincům, prostředí, technikám analýzy a technologického zajištění sběru a interpretace dat, zajištění kvality, etickým aspektům výzkumu a odůvodnění, proč jsem se v některých bodech odchýlila od původního projektu.

3.1.3 Výzkumník- insider research

Nejprve je nutné objasnit, proč sebereflexi výzkumníka stavím na první místo. Pro rozhodnutí, zda výzkum vůbec uskutečnit, byla rozhodující moje vlastní zkušenost z pořádání parketů a ze života v obci Lesná. V tomto výzkumu jsem tedy insiderem neboli zasvěcenou osobou, neboť v této vesnici žiji od narození, cca. 9 let se sama účastním parketů jako návštěvník, a již více než 4 roky aktivně participuji na jejich pořádání. Řada publikací uvádí, že insider výzkum je legitimním způsobem provádění výzkumu. Tento fakt však nepochybně ovlivní proces sběru dat a jejich následnou analýzu a mohl by tak ovlivnit kredibilitu výzkumu. Není možné tento vliv úplně vyloučit, a vzhledem k určitým výhodám pozice insidera by to ani nemuselo být žádoucí, lze jej ale důsledně reflektovat, a tím se vyhnout nežádoucímu zkreslení výsledků výzkumu.

Nevýhodou insiderství by mohlo být ovlivnění výzkumníka a informátora osobními vztahy sympatie a nesympatie. Tato situace podle mne může nastat i v případě, že bych zasvěcenou osobou nebyla. Vzhledem k velikosti Lesné byl okruh

potenciálních informátorů poměrně úzký, snažila jsem se však dodržet to, abych nedotazovala členy rodiny či blízké přátele. Mezi další rizika patří přehlédnutí něčeho, co nám oběma, výzkumníkovi i informátorovi, bude připadat samozřejmé, například určité rutinního chování [Unluer 2012: 1-14]. Preventivním opatřením je konzultace dat s vedoucím práce a na bakalářském semináři. Poněkud ambivalentním se zdá fakt, že jsem již před výzkumem měla určité představy, co mohu od dat očekávat, představy o pravděpodobných odpovědích informátorů a o možné interpretaci dat. Větší familiarita také může vést ke ztrátě objektivity a předpokládání významů událostí a nehledání jejich vysvětlení, dále k předpokladu, že znám informátorovy názory a jeho úhel pohledu na věc. Informátoři navíc mohou předpokládat, že už vím to, co ví oni. Důvěrnost a blízkost situace by mi mohla bránit vidět všechny dimenze jevu (mít nadhled), zatímco sbírám data. Další komplikací by mohla být dualita mých rolí- člena skupiny vs. výzkumníka. Problematické by také mohlo být získávání citlivých informací [Unluer 2012: 1-14]. Jmenované stinné stránky pozice insidera jsem se snažila eliminovat kritickým přístupem k datům, včetně fáze jejich sběru, a opakovaným reflektováním své pozice zejména v analytické části. Domnívám se, že v tomto výzkumu díky jeho tématu narážím na citlivá data jen velmi zřídka, navíc řada informátorů se určitým tématům rozhovoru, která by bylo možné identifikovat jako citlivější nevyhýbala. Při některých rozhovorech jsem si všimla, že informátoři hovoří o tématu, které je jim nepříjemné, neměla jsem ale pocit, že by kvůli tomu určitý aspekt otázky opomenuli. U většiny otázek jsem se snažila informátory pobízet k tomu, aby mi sdělili jejich úhel pohledu, a jejich odpovědím jsem neodporovala, snažila jsem se jim naslouchat, nikoli s nimi diskutovat. Určitá jimi uvedená témata jsem pak nepřímo předložila ke konfrontaci jiným informátorům. Snažila jsem se vyhnout svému pohledu na věc a v práci důsledně zohledňovat všechny vyslechnuté názory a žádný neupřednostňovat, byť by některý z nich byl blíže názoru mému. Náhrada jiným tazatelem v tomto výzkumu je vzhledem k nulovému rozpočtu výzkumu nereálná, navíc se domnívám, že část informátorů by o určitých věcech nemluvila s nikým jiným než s někým z vesnice. Věřím, že konzultace s vedoucím práce mi pomohly eliminovat neobjektivitu, popřípadě předpojatost. K těmto tématům se budu vracet i v následujících částech práce.

Mezi výhody pozice insidera patří velmi dobrá znalost prostředí, kde se výzkum koná, dále porozumění lokálním hodnotám, znalostem a tabu. Není zde nepřírozený zásah do plynulosti sociální interakce. Na základě tohoto předběžného porozumění pro

mne bylo snazší vypracovat design výzkumu a nebylo potřeba provádět předvýzkum či pilotáž. Další výhodou je i fakt, že se se všemi informátory osobně znám, s některými mám i přátelský vztah. Proto se mi většina z nich snažila v rozhovorech pomoci. Unluer [2012: 1-14] uvádí další výhody insider výzkumu: sdílení totožného insider-jazyka, znalost formální a neformální mocenské struktury, dále fakt, že výzkumník obecně zná politiku dané instituce, a to nejen formální hierarchii, ale také to, jak to zde „opravdu funguje“, zároveň ví, jak se nejlépe obrátit na informátory. Dalším pozitivem je lepší porozumění studované kultuře, získání souhlasu vést výzkum, snazší získávání informátorů, přístup k dalším materiálům a již existující intimita, která umožňuje jak říkání pravdy, tak její posouzení. Další výhodou tohoto přímého zúčastněného pozorování byl snazší přístup do míst, kam by jiný výzkumník nemohl, snazší navázání kontaktu s informátory a někdy až „zákulisní“ informace o pořádání parketů. Obecně má tak insider výzkumník mnoho znalostí a vědomostí, jejichž získání by outsiderovi zabralo mnoho času.

Domnívám se, že v tomto případě výhody výzkumu převažují nad nevýhodami, které se navíc snažím odpovídajícím způsobem reflektovat. Zvláště zvážíme-li, že kdybych tento výzkum neuskutečnila já, byť jako insider, patrně by se neuskutečnil nikdy.

3.1.4 Metody a techniky sběru dat

Tomuto tématu jsme se v obecnější rovině věnovali výše. Jak již bylo uvedeno, průzkum probíhal za využití více metod zkoumání. Nyní přistoupím k jejich podrobnějšímu popisu. Nutnost identifikace povahy použitých metod a uvádění podrobností o sběru dat mají podle Hendla [2005: 319] hned několik důvodů. Za prvé pomohou čtenáři zhodnotit důvěryhodnost předkládaných zjištění, druhým důvodem je poskytnutí návodu pro další výzkumníky, kteří by chtěli daný jev znovu zkoumat.

3.1.4.1 Zúčastněné pozorování

„Zúčastněné pozorování můžeme definovat jako dlouhodobé, systematické a reflexivní sledování probíhajících aktivit přímo ve zkoumaném terénu s cílem objevit a reprezentovat sociální život a proces“ [Švaříček, Šedřová 2007: 143]. Tato metoda ze

své podstaty obvykle vyžaduje promýšlení postupů, jak si zajistit přístup do prostředí, jak sehnat informátory či průvodce, jak budovat vztahy či jak z prostředí odejít. Díky pozici insidera jsem výše uvedeného již většinou dosáhla. Budu se tedy zabývat pouze tím co má zúčastněné pozorování obsáhnout a jeho etickými aspekty. Krátce se dotknu i tématu důsledků, které mělo provádění tohoto výzkumu na můj život v Lesné a na vztahy s ostatními.

Metoda zúčastněného pozorování ovšem nezahrnuje jen samotné pozorování. Disman [2000: 308] uvádí další techniky, které pod něj spadají: pozorování, interview se zkoumanými osobami, interview s informátory, analýza osobních dokumentů a samotná participace výzkumníka a jeho sebereflexe, jak tuto účast prožíval. Vzhledem k tomu, že dalšími metodami tohoto výzkumu jsou polostandardizované rozhovory a analýza kroniky, zaměřila jsem se pouze na pozorování.

Cílem pozorování je zachycení toho, co se děje a jak vypadá daná situace, umožňuje pochopit kontext, ve kterém se situace odehrávají a díky tomu pochopit studovaný problém v celé šíři, a dále dovoluje badateli zůstat otevřený vůči problémům a rozšiřovat jeho pohled nad rámec teoretické literatury [Švaříčk, Šed'ová 2007: 143]. Výzkumník má díky němu šanci zachytit rutinní situace, objevit jevy, kterým se dosud nikdo nevěnoval, zjistit fakta, o kterých informátoři nemluví a udělat si vlastní názor na pozorované jevy [Švaříčk, Šed'ová 2007: 144]. Díky rozhovorům jsem zjistila, co si jednotliví informátoři o daném jevu mysleli, šlo tedy o jejich subjektivní názor. Díky tomu, že jsem měla možnost zažít danou situaci společně s nimi v rámci zúčastněného pozorování, se mi podařilo zachytit jejich jednání v této situaci a tak dát jejich výpovědi do kontextu.

Při pozorování jsem se věnovala jak popisu fyzického prostředí vesnice a parketů, tak popisu sociální stránky prostředí a interakcím mezi lidmi a jednání jednotlivců, včetně jednání neverbálního. Na tomto místě musím zdůraznit, že větší část pozorování jsem psala „z paměti“. Pozorování zahrnuje mé zkušenosti a fakta za poslední cca. 3 roky, nejedná se proto o „klasické“ zúčastněné pozorování. Uvědomuji si, že díky zpětnému psaní záznamů tyto poznámky logicky nebudou obsahovat tolik detailů a popisů jednání konkrétních lidí. Domnívám se však, že to nemusí být tolik na škodu, zejména vzhledem k tomu, že zúčastněné pozorování nepovažuji za hlavní zdroj dat tohoto výzkumu- tím jsou polostrukturované rozhovory. Závěry zúčastněného pozorování, které považuji za nejvíce dotčené tím, že jsem insider, jsem použila spíše k vyplnění mezer a dovysvětlení výpovědí informátorů.

3.1.4.2 Polostrukturovaná interview

Interview je konverzace řízená určitými pravidly, jejímž účelem je získat od informátora informace [Majerová, Majer 1999: 67]. Při rozhodování, zda zvolit standardizovaný rozhovor, který se svou povahou blíží kvantitativním metodám, polostrukturovaný rozhovor nebo nestrukturovaný rozhovor hrála hlavní roli povaha dat, o jejichž získání jsem usilovala. Podle Jeřábka [1992: 37] je, kromě ostatních podmínek, standardizovaný rozhovor vhodný v případech, kdy je „soubor dotazovaných homogenní z hlediska životního stylu a filosofie, náhledu a zkušeností“. Na stejném místě také uvádí, že je dobré standardizovaný rozhovor použít, když s jistotou víme, jak a na co se chceme ptát. V případě mého výzkumu tyto podmínky splněny nebyly. Jako insider bych mohla zkusit odhadnout, jaká témata a možné odpovědi by se mohly mezi informátory opakovat, domnívám se však, že by to výrazně zkreslilo získaná data, a tím pádem bylo ke škodě výzkumu.

Nestrukturovaný rozhovor jsem také vyhodnotila jako nevhodný, neboť jsem měla určité představy o zkoumaném prostředí i výzkumném problému a dokázala jsem předem identifikovat témata, kterých by se rozhovor měl týkat, i určit některé základní otázky.

Jako nejvhodnější se tedy jevil polostrukturovaný rozhovor, který balancuje na pomezí obou předchozích typů rozhovorů. Při tomto typu rozhovoru má tazatel připraven seznam základních otázek, které se věnují jednomu či několika zkoumaným jevům a které jsou jasně formulovány a kladeny tazatelem zhruba stejným způsobem a ve stejném pořadí [Majerová, Majer 1999:69]. Tazatel pak podle získaných odpovědí klade navazující a doplňující otázky, případně zjišťuje detaily pomocí dalších otázek, tzv. sond, které může mít společně s ostatními otázkami předem připravené ve scénáři [Majerová, Majer 1999:69]. Volba tohoto typu interview mi připadala nejlepší, neboť díky ní jsem z daných rozhovorů mohla vytěžit největší množství dat.

Metoda polostrukturovaných interview byla při získávání dat nejdůležitější, neboť na rozdíl od metod ostatních zahrnovala ve velké míře přímou interakci s informátory a jejich pohled na zkoumaný jev. I z tohoto důvodu je však příprava a provedení rozhovorů poměrně nelehká a klade velké nároky na tazatele.

Před provedením rozhovoru je potřeba věnovat se pečlivé přípravě scénáře, což je soupis základních a navazujících otázek. Majerová a Majer [1999: 71] uvádějí, že je nejprve nutné sepsat všechny fenomény, které chceme zkoumat, a tyto fenomény nazývají kategoriemi. Dále, jak uvádějí, musí výzkumník vymyslet takové otázky, které jsou relevantní vzhledem ke kategoriím a které budou zajímavé a srozumitelné pro informátory. Při vymýšlení kategorií jsem vycházela zejména z teoretické části této práce a odborné literatury a z témat, která vykrystalizovala z předběžné analýzy mého zúčastněného pozorování. V této části jsem využila svou pozici insidera, díky které jsem mohla vypustit předvýzkum. Existující kategorie a z nich vyplývající otázky jsem v průběhu dotazování revidovala, modifikovala a doplňovala do scénáře podle toho, jaká témata vyplynula na povrch při rozhovorech.

Jako insider jsem musela dávat mimořádný pozor na to, co Majerová a Majer [1999: 71] nazývají „jazykovými kódy, tj. výrazy, které skupina buď skutečně, nebo symbolicky chápe jinak než běžná populace“. S tímto jevem se mi, doufejme, podařilo vypořádat díky metodám triangulace, o kterých budu hovořit později. Při řazení základních otázek je dle Majera a Majerové [1999: 71] důležité sledovat nějaký logický směr. Vycházela jsem z podobné logiky jako při zúčastněném pozorování, a to z minulosti do současnosti, která byla dále strukturována podle průběhu kalendářního roku.

Přejděme tedy k jednotlivým typům otázek ve scénáři. Majerová a Majer [1999: 72] rozlišují identifikační otázky, které obsahují zejména základní demografické údaje a které se obvykle řadí na začátek rozhovoru, dále základní otázky, které se týkají účelu a ústředního zaměření výzkumu, jsou kladeny všem respondentům bez individuálního přizpůsobení. Výčet pokračuje doplňujícími otázkami, které jsou vázány na některou ze základních otázek a tazatel je volí výběrově a individuálně dle konkrétního informátora a toku jeho odpovědí a obvykle je má předem připravené. Posledním zmiňovaným typem otázek jsou pak sondy, což jsou výzvy k dalšímu upřesnění nebo pokračování odpovědi informátora.

Při tvorbě otázek jsem si nejprve sepsala otázky identifikační a základní. Dále jsem se ke každé základní otázce vymýšlela otázky doplňující, které jsem někdy spontánně vymýšlela i později v průběhu interview. Sondám jsem ve scénáři věnovala jen nepatrnou část, měly spíše formu jakýchsi univerzálních podpůrných a pobízejících vět, které měly informátora popostrčit k hovoru. Při formulaci otázek jsem dbala na to, aby byly srozumitelné. Snažila jsem se naopak vyhnout zbytečně dlouhým, nebo příliš

komplikovaným či sugestivním otázkám. Scénář s otázkami polostrukturovaného rozhovoru je součástí této práce, najdete ho v příloze číslo 2. Zejména mladší informátoři vyžadovali spíše strukturovaný rozhovor, na rozdíl od informátorů ze střední či starší generace se málokdy rozpovídali více a spíše čekali na další otázky. Nechtěla jsem jim však velkým množstvím otázek podsouvat možné odpovědi, proto jsem se je spíše prostřednictvím vysvětlení cíle a povahy výzkumu snažila motivovat k souvislejšímu vyprávění.

Věřím, že kladné stránky použití polostrukturovaného rozhovoru již byly popsány důkladně. Slabou stránkou takového interview by byla situace, kdy bych při rozhovorech záměrně hledala data podporující kýženou interpretaci. Snažila jsem se však pokud možno o neutralitu. Tomuto se mi snad podařilo vyhnout díky kombinaci metod získání dat. Dotazování proběhlo u části informátorů v odpoledních hodinách v prostorách kulturního domu, kde bývá v tuto dobu klid. Několik rozhovorů bylo narušeno příchodem jiného člověka, nicméně v jednom případě byl rozhovor stejně již u konce, ve druhém dorazila manželka dotazovaného a domnívám se, že její přítomnost neměla na odpovědi informátora vliv. Čtyři rozhovory byly prováděny u informátorů doma. Interview se uskutečnila v poměrně krátkém časovém úseku deseti dní. Rozhovory jsem prováděla na jaře 2013, neboť v průběhu sezóny parketů jsou informátoři více ovlivněni bezprostředním děním a myslím si, že některé jevy, na které jsem se ptala, lépe posoudili s určitým časovým odstupem a nadhledem.

3.1.4.3 Obsahová analýza kroniky

Tato metoda byla použita k popsání historického vývoje parketů a ostatního dění ve vesnici, které souvisí s výzkumnými otázkami, a také v analytické části, kde informacemi z ní doplňuji data získaná ze zúčastněného pozorování a z interview. Použila jsem ji nejen v úvodní části práce a v analytické části při zpracovávání rozhovorů, ale také jako počáteční dokument, jehož nastudování mi před samotným počátkem dotazování pomohlo s přípravou některých otázek v rozhovoru. Data z kroniky také posloužila k validizaci výpovědí informátorů, zejména co se týkalo časového určení určitých událostí. Kronikář psal kroniku jako současný dokument, který vznikl v době, ve které se odehrávaly události, o kterých hovoří. Omezení této metody vidím v tom, že kronikář někdy události popisoval z velmi subjektivního

pohledu, který nebyl vždy nevyhnutelný. Zpětně také nelze ověřit, které informace získal kronikář bezprostředně „od zdroje“ a které přes prostředníka. Bohužel tak není možné prověřit zkrácení jednotlivých záznamů. Spoléhám ovšem na to, že Lesná je velmi malá vesnice, proto mohl mít kronikář ve kterékoli době možnost informace získávat bezprostředně, či je přímo u zdroje vyhledávat.

Měla jsem štěstí, že kronika byla k příležitosti setkání rodáků za prostředky obce Lesná nascanována a převedena do elektronické podoby, kterou jsem měla při výzkumu k dispozici. Celou analýzu to podstatně zjednodušilo, nicméně místy se objevovaly komplikace se čtením rukopisu kronikáře.

3.1.5 Sledování jedinci

Při výběru konkrétního případu pro výzkum se nevyskytly žádné problémy, neboť už při formulaci tématu jsem počítala s prováděním výzkumu ve vesnici Lesná, která leží v okrese Pelhřimov. Vesnic, kde se pořádají parkety, přestože se nemusí nazývat přímo takto, existuje dle zběžného prohledání internetu více, má pozice insidera v jedné z nich mi však volbu zjednodušuje. Tento fakt samozřejmě ovlivňuje také volbu a přístup k informátorům.

Se všemi potenciálními informátory se znám a v případě odmítnutí (asi 3x) jsem neměla problém s nalezením náhradního informátora. Je zde však několik informátorů, které bych označila za klíčové, neboť jsou do jisté míry vůdčími osobnostmi buď ve vesnici, nebo při pořádání parketů. Informace, které bylo možné získat od nich, by se od jiných informátorů získávaly pouze zprostředkovaně, což není úplně ideální. Proto pro mě bylo velkou výhodou, že tyto osoby znám, protože z některých náznaků bylo patrné, že s neznámým člověkem/výzkumníkem by patrně hovořit odmítli.

Při výběru informátorů jsem se řídila Dismanem [2000: 304], který tvrdí, že „cílem konstrukce vzorku v kvalitativním výzkumu je reprezentovat populaci problému, populaci jeho relevantních dimenzí“. Do výzkumu jsem tedy měla zahrnout takový počet a spektrum informátorů, aby mi informace od nich získané umožnily odpovědět na výzkumné otázky stanovené v úvodu této práce. Disman [2000: 304] dále hovoří o tom, že v kvalitativním výzkumu je třeba usilovat o teoretickou saturaci vzorku. Ten, jak uvádí, je nasycen tehdy, kdy by další získaná data už nepřinášela nic nového. Domnívám se, že tento postup, přestože primárně vychází z metody grounded

theory, je vhodný i pro můj výzkum, protože po určitém počtu rozhovorů se data začala opakovat a realizace dalších rozhovorů již nepřinášela zásadní nové informace.

Tento výzkum byl také do značné míry limitován faktem, že jeho výstupem je bakalářská práce a výzkumník, resp. tazatel je jenom jeden. I proto jsem se rozhodla provést polostrukturovaný rozhovor s 10 informátory. V souladu s požadavkem reprezentace problému jsou mezi informátory zahrnuti příslušníci různých generací, jak byly vymezeny v teoretickém úvodu, i ostatních skupin obyvatel. Příslušníků starší generace již však v Lesné příliš není. Etickým aspektům práce s informátory je věnována samostatná kapitola. Seznam informátorů je uveden v příloze číslo 1 této bakalářské práce.

3.1.6 Prostředí

Popisu prostředí jsem se věnovala v teoretické části práce, další charakteristiky vyplývají z analýzy zúčastněného pozorování v analytické části práce. Na tomto místě se tedy budu věnovat pouze určitým tématům. S přístupem do prostředí jsem díky pozici insidera neměla naprosto žádný problém. Má pozice také předurčovala spolupracující přístup. Díky přímé participaci za pořádání parketů jsem měla přístup i k informacím například o domlouvání koncertů s manažery kapel, které bych pravděpodobně od jiných informátorů získávala jen obtížně nebo zprostředkovaně.

3.1.7 Techniky analýzy

V této části bych chtěla popsat způsoby analýzy dat a použité technické prostředky. Konkrétní výsledky a interpretace dat jsou obsaženy v analytické části této práce. Rozhovory jsem zaznamenávala jako audio nahrávky na mobilní telefon, který umožňuje záznam zvuku v odpovídající kvalitě. Vedla jsem si také průběžné poznámky týkající se průběhu výzkumu, zkušeností s informátory atp.. Následně jsem některé rozhovory přepsala (ukázka v Příloze číslo 3), většinu jsem ale ponechala ve formě audio nahrávek. Tato data jsem kódovala pomocí komentářů v programu Microsoft Word. Pro analýzu jsem využila kvalitativní obsahovou analýzu neboli tematickou analýzu dle Mayringa [Mayring 2000]. Ta spočívá ve smíšeném přístupu deduktivního a induktivního kódování. Tato analýza je založena na jednoduchém tematickém kódování, kdy jsou data rozřazena do kategorií dle svého obsahu, jejichž význam je shrnut do

obecných, spíše deskriptivních témat. Tato základní témata v podobě funkcí jsem popsala v teoretickém úvodu. Témata pak dle Mayringa mají být ve výstupu z projektu ilustrována partikulárními ukázkami dat, tj. například citacemi z rozhovorů, která jsou doplněna zjištěními ze zúčastněného pozorování. Kombinace obou těchto zdrojů dat umožňuje lépe provádět deskripci s dílčími analýzami odhalených témat. Na základě doporučení vedoucího práce jsem se snažila sumarizovat více výpovědí do jedné věty. Používám tak podstatně méně konkrétních ukázek a více vlastního textu, který je však přímo založen buď na výpovědích informátorů, obsahu kroniky, či na mém zúčastněném pozorování. Přímé citace používám pro ilustraci pouze tam, kde byl informátorův výrok obzvláště trefný.

3.1.8 Zajištění kvality

V každém výzkumu je velmi podstatnou složkou metodologie část, která pojednává o postupech použitých ke zvýšení validity výsledků při sběru dat a při jejich následné analýze.

Validita znamená, že výsledky výzkumu odpovídají skutečnosti, reliabilita pak, že opakováním výzkumu za stejných podmínek bychom získali stejné výsledky [Majerová, Majer 1999: 29]. Reliabilita pak souvisí s reprezentativitou a zobecnitelností, já se ve svém výzkumu nesnažím dosáhnout ani zobecnitelného závěru, jako spíše deskripce s dílčími analýzami zajímavých jevů.

Disman [2000: 287] uvádí, že „standardizace v kvalitativním výzkumu je slabá a proto má kvalitativní výzkum poměrně nízkou reliabilitu“. Dále tvrdí, že díky menší standardizaci a volnější formě otázek a odpovědí však výzkum není tak omezen jako kvantitativní, může proto mít vysokou validitu. Postup, kterým se dosahuje vzájemné validizace výsledků získaných několika měřícími metodami a zároveň obohacení a doplnění výsledků se nazývá triangulace [Hendl 2005: 149]. Triangulace v kvalitativním výzkumu je postup, který díky střídání různých metod vyjádření dat, popřípadě díky různým zdrojům dat vede ke zvýšení validity zjištění

Já jsem ve svém výzkumu použila datovou triangulaci, kterou není myšleno použití různých zdrojů dat, nýbrž zkoumání jevu v různých časových momentech, na různých místech a u různých osob [Hendl 2005: 149-150]. Čerpala jsem z kroniky, ze zúčastněného pozorování a z polostrukturovaných rozhovorů. Zúčastněné pozorování

probíhalo v průběhu několika let, rozhovory pak v roce 2013. Snažila jsem se provádět interview s pestrým vzorkem informátorů. Vzhledem k nedostatečnému zpracování tématu jsem nemohla použít triangulaci teorie. Triangulace výzkumníků nepřicházela v úvahu kvůli nulovému rozpočtu tohoto výzkumu.

Probíhající výzkum jsem průběžně konzultovala s vedoucím práce a s kolegy a vyučujícími na bakalářském semináři. To považuji za velmi důležité, neboť jakožto insiderovi mi mohly uniknout některé důležité jevy, na které jsem takto byla upozorněna. Prováděla jsem také komunikativní validizaci s vybranými informátory, kteří mi pomohli opravit několik chybných závěrů analýzy.

3.1.9 Změny v plánu výzkumu

V průběhu výzkumu jsem se na základě rozhovoru s konzultantem od původního projektu odchýlila v několika bodech. Původní výzkumné otázky, které byly formulovány poněkud široce, jak se ukázalo v průběhu výzkumu, jsem zúžila a zaměřila jsem se hlavně na funkce, jaké plní a v minulosti plnily parkety a členství ve sboru dobrovolných hasičů v Lesné. Dále jsem se v metodologické části odklonila od samostatné analýzy fotografií a dokumentů spojených s chodem obce a parketů. Hlavním důvodem byla forma výstupu tohoto výzkumu, tedy bakalářská práce, a její rozsah, který už tyto metody nedokázal pojmut. Doplněn byl také seznam použité literatury.

3.1.10 Etické aspekty

Dodržování zásad etiky výzkumu spočívá v „povinnosti jednat s tím druhým lidsky a ohleduplně, bez manipulací a zneužívání, a zároveň neustále zohledňovat svou úlohu výzkumníka“ [Guillemin, Gillam 2004]. Etickými otázkami jsem se v rámci svého výzkumu zabývala zejména při vedení rozhovorů a následném zpracování a uchování získaných dat. Informátory, se kterými jsem prováděla rozhovory, jsem informovala o povaze a účelu výzkumu, o tom, že rozhovory budou nahrávány i o tom, že získaná data budou zpracována ve formě bakalářské práce. K tomu mi všichni informátoři poskytli informovaný souhlas, a to bez jakéhokoli nátlaku z mé strany.

Práva svých informátorů a jejich soukromí jsem chránila pomocí změny jmen, o čemž byli informováni už před započítím samotného rozhovoru. Také jsem je ujistila, že pořízený zvukový záznam i jeho případné přepisy budou použity výhradně pro zpracování této práce. Jména, společně s jinými údaji, které by mohly vést ke snadné identifikaci osoby, byla změněna i v zápiscích ze zúčastněného pozorování. Při vedení rozhovorů jsem se řídila přáním informátorů, pokud chtěli výzkum ukončit, anebo pokud bylo zřejmé, že na určitou otázku nechtějí odpovídat.

Důležitou etickou otázkou tohoto výzkumu bylo, zda je vhodné poskytnout informátorům výslednou bakalářskou práci k přečtení. Po důkladném zvážení pro a proti jsem se rozhodla informátorům v rámci zpětné vazby práci poskytnout, nicméně až po odstranění některých kontroverznějších témat. Hlavním důvodem pro toto opatření byla má obava z toho, že by práce mohla negativně ovlivnit vztahy ve vesnici a zároveň by mohla mít negativní důsledky pro mne samotnou.

3.2 Analytická část

V analytické části budu zpracovávat rozhovory s informátory. Mým cílem bylo zjistit, zda parket a členství v SDH bude skutečně splňovat výše zmíněné funkce či nebude, popř. v čem se reálná situace od výše popsaného odlišuje. Pro pochopení všech souvislostí v analytické části považuji za nutné nejprve stručně popsat průběh sezóny a jednoho parketu. Řada zde uvedených výsledků pozorování pak bude podrobněji rozebrána v analýze.

3.2.1 Průběh sezóny a jednoho parketu

Zpravidla v dubnu se v areálu parketu uspořádá neplacená brigáda na jeho úklid a přípravu na sezónu. Počet účastníků bývá různý, ale zpravidla jde alespoň o 20 lidí. Při této příležitosti se také vybavení kulturního domu, potažmo hospody, přeneso do kiosku na parketě a ten pak po celou dobu sezóny (červen až září) přebírá její funkce. Ještě před prvním parketem dojde k výběru tzv. vedoucích. Jsou to lidé, kteří si vezmou na starost jeden konkrétní parket, a zařizují vše potřebné, zpravidla v průběhu týdne předcházejícího „jejich“ parketu. Jedním z nejdůležitějších úkolů vedoucího je požádat

ostatní (místní i chataře), zda by nešli v průběhu zábavy prodávat a obsluhovat návštěvníky k jednotlivým stanovištím kiosku a ke vstupu (dále budu zkráceně používat termín obsluhovat). Vybírat vstupné chodí stabilně jedna rodina. Ostatní stanoviště jsou stavebně oddělená, každé má své výdejní okno, resp. pult. Jde o prodej limonád, prodej piva, prodej klobás a dalšího jídla a prodej tvrdého alkoholu. S výjimkou prodeje vstupenek se na stanovištích za večer střídají dvě směny, první od 19.00 hodin do 23:00 hodin, druhá od skončení první směny až do konce zábavy. Na každé stanoviště jsou potřeba alespoň dva lidé a takto je třeba zaplnit obě směny. Na zajištění chodu parketu v době zábavy je tedy potřeba přinejmenším 20 lidí, v případě vyšší návštěvnosti (více než 300 lidí) i více, tito lidé pracují zadarmo. Dále vedoucí zajišťuje dovezení předem objednaných potravin z místního obchodu na parket a také přípravu jídla, které má kapela smluvně dojednané. Další věci, které zajišťují před parketem jiní, jsou rozvoz plakátů informujících o konání zábavy po okrese (placená brigády vykonávaná zpravidla někým z mladé generace) a dovezení zásob piva a alkoholu na parket, který je v současnosti zajišťován externí firmou.

V den parketu se zpravidla od tří hodin koná brigáda na jeho úklid, jedná se o drobnější práce. Vedoucí je tam zpravidla od této doby až do konce, přebírá klíče od kiosku a od trezoru, ve kterém se uchovávají peníze. Po páté hodině přijíždí zvukaři, kolem půl osmé kapela. Parkety oficiálně začínají ve 20.00, ale kapela obvykle hraje až od půl desáté. Největší množství návštěvníků dorazí kolem 21. hodiny. V průběhu večera vedoucí dohlíží na hladký průběh celé akce a ukládá peníze z prodeje do trezoru. V případě, že jde o někoho z mladší generace, zpravidla mu s tím pomáhá, byť jen radou, někdo z generace starší. Po dohrání kapely je jí zapláceno, v případě, že se na vstupném nevybral dostatek peněz, doplácí se z peněz vydělaných v kiosku. Po skončení zábavy je úkolem obsluhujících uklidit svá stanoviště. Někdy se místní zůstávají bavit až do rána, kiosky se ale zamykají. Klíče od kiosku a od trezoru s penězi u sebe nikdy nemá jeden člověk.

Druhý den v jednu hodinu se koná brigáda na úklid nepořádku, jako např. plastových kelímků, lahví apod.. Po dobu brigády je občerstvení zdarma, většinou se dopijí načaté lahve z předchozího večera. Po dokončení úklidu se spočítají peníze a zaplatí se peníze dodavatelům či placeným brigádníkům (rozvoz plakátů apod.). V tuto dobu zpravidla vedoucí příští zábavy oslovuje přítomné a domlouvá obsluhu na příští akci.

V Lesné se v průběhu sezóny koná i několik speciálních akcí. Jde o okrskové hasičské cvičení, noční hasičské cvičení a ukončení sezóny. Okrskové cvičení budu podrobněji popisovat v analýze, noční hasičské cvičení probíhá obdobně, ale začíná v 21. hodin a probíhá většinou až do půlnoci. Bývá zpravidla hasiči vyhledáváno jako příjemné zpestření běžných cvičení, také ceny pro vítěze bývají hodnotnější. Po ukončení sezóny, kterému se budu podrobněji věnovat v další analýze, následuje zazimování parketu a přesun hospody zpět do kulturního domu.

3.2.2 Analýza jednotlivých funkcí

Nyní přejdu k analýze jednotlivých funkcí parketu. Nejprve v kontextu Lesné podrobně rozeberu jednotlivá témata nastíněná v teoretické části a doplním je dílčími analýzami jednotlivých jevů. Na konci dílčí analýzy pak shrnu, zda byla původně předpokládaná funkce potvrzena, vyvrácena či problematizována, zda jde o latentní či manifestní funkci a zda je tato funkce plněna výlučně parketem či členstvím v SDH, či zda by bylo možné je v rámci struktury nahradit něčím jiným, co by plnilo danou funkci obdobně.

3.2.2.1 Integrativní a socializační funkce

V této části analýzy jsem se zaměřila na to, zda v Lesné parkety a členství v SDH plní integrativní a socializační funkci, zda posilují vznik komunity, stimulují vznik dalších spolků a aktivizují obyvatele. Zajímalo mě také, zda se do chodu parketů zapojují všechny skupiny obyvatel, zda tam existuje lokální patriotismus a zda tam existuje fungující hospoda, popřípadě jaké plní funkce.

V rámci socializace došlo částečně ke změně, kterou popisoval Lošťák. Mechanických sociálních vazeb založených na příbuzenství ubylo ve prospěch funkcionálních vazeb založených na přátelství a zájmech ve volném čase. Potvrdily to výpovědi informátorů, kteří uváděli, že pořadatelé zejména v 90. letech tvořili kamarádkou skupinu. Dnešní mladá generace je v tomto ohledu více roztržštěná. Nelze však vyloučit významné vlivy mechanických sociálních vazeb založených na sousedství, a to vzhledem k tomu, jak je vesnice malá.

Většina informátorů v nějaké podobě uváděla, že parkety drží vesnici pohromadě. Lidé mají místo, kde se mohou scházet a také to dělají. Při přípravách a

později průběhu parketu se v létě sejdou místní, kteří třeba přes týden nemají čas na parket zajít, účastní se také chataři, kteří jezdí do Lesné jen o víkendech, někteří jen několikrát za léto. Velmi důležitou roli zde hraje patrně fakt, že je Lesná velmi malá vesnice a že se díky tomu parketů, přinejmenším v určité části života, věnovali či věnují všichni obyvatelé vesnice, nebo přinejmenším z každé chalupy někdo. Z vlastního pozorování vidím, že se v tomto ohledu Lesná velmi liší od Hořepníka, větší sousední vesnice v současnosti provozující konkurenční parket, kde se na pořádání zábav podílí jen určitá, poměrně úzká skupina lidí (parkety jsou tam pořádány svazem obcí-Hořepníka a několika jeho nejbližších sousedů). Na parkety tam zdaleka nechodí takové procento místních, možná proto, že tam na rozdíl od Lesné musí platit místní obyvatelé vstupné.

Přímo při zábavě, bez ohledu na to, zda obsluhují, či ne, se jak mladá, tak střední generace setkává se svými vrstevníky z okolních vesnic a měst. Dochází tak ke vzniku kontaktů, a díky nim větší provázanosti vesnic, lidé se díky tomu znají se širokým okolím. Informátoři ze střední generace také uváděli, že velká část z nich potkala svého budoucího životního partnera na zábavách, někteří přímo na těch v Lesné, neboť tenkrát se na venkově na zábavách seznamovala většina párů, mnoho jiných příležitostí údajně nebylo. Informátoři z mladší generace naopak uváděli, že pokud se chtějí seznámit, mají dnes možnost využít některou z mnoha společenských akcí, jako například diskotéky, festivaly apod., parkety či zábavy pro ně v tomto ohledu už tak významnou roli nehrají.

Většina mladých informátorů vzpomíná, že do areálu parketu chodili v týdnu odpoledne už jako malí s rodiči. Hráli si tam s ostatními dětmi, zatímco si rodiče povídali. Parket tedy nefungoval jako místo setkávání lidí jen když se tam přímo pořádaly zábavy, ale i jindy v týdnu (na jaře, na podzim, ale hlavně v létě). Dalším poznatkem je, že neslouží jako místo socializace pouze mladým dospělým lidem, ale také rodinám s dětmi.

Většina obyvatel Lesné i chatařů si tuto funkci uvědomuje. Informátoři uváděli, že parkety jsou to, co Lesnou drží pohromadě. Všichni informátoři ze střední generace si uvědomují možnost jejich zániku v budoucnosti v případě, že se nenajde dost lidí, kteří by se pořádání parketů věnovali. Vnímali to ve všech případech negativně, bylo jim to líto a přáli si, aby byly parkety zachovány. Část informátorů ze stříení generace také uvedla, že se obávají, že se snižujícím se počtem zábav za sezónu by mohla být integrativní a socializační funkce parketů oslabena. V posledních dvaceti letech bylo zábav za sezónu až 15, v letošním roce jich bude osm. Prosadili si to sami pořadatelé ze

střední generace (část byla proti), neboť je podle nich zájem mladých na participaci při pořádání zábav nízký a oni sami nemají sílu pokračovat.

Co se týče vzniku dalších spolků, za komunistického režimu byl podnícen spíše společenským klimatem než samotnou existencí parketů. Informátoři uvádí, že část mladých lidí se chtěla dostat na školu, proto se jim hodilo členství ve Svazu mládeže, který si na čas vzal pod patronát pořádání parketů- šlo o konec 80. let. Nicméně co se týče participace ostatních obyvatel a hasičů, šlo víceméně o stále stejné lidi. Od porevoluční doby až dosud parket vznik jiných spolků nestimuloval. Co se týče hasičů, nedošlo sice ke vzniku nového spolku, značně se však rozšířila jeho základna díky zapojení dalších skupin obyvatel- žen a dětí. Vznikly ženský a dětský tým, které se účastní hasičských soutěží.

Pojďme se nyní věnovat tomu, jak se do chodu parketů zapojují jednotlivé skupiny obyvatel.

Dle výpovědí informátorů na taneční zábavy na parkety do poloviny 80. let ve větší míře chodili jako návštěvníci i senioři. Mívali vyhrazenou lavičku, na které sedávali a povídali si. S nástupem jiného typu hudby v polovině 80. let došlo k zajímavé změně. Informátoři popisují, že rocková hudba, která byla hlasitější, dokázala změnit charakter zábav. Již nebylo možné si na nich popovídat tak kvalitně jako dřív, neboť lidé se prostě neslyšeli. To podle všeho odradilo zejména seniory, pro které tak parket pomalu přestal plnit socializační funkci. O zapojení seniorů při brigádách budu mluvit později.

Také věková skladba hlavních pořadatelů první generace byla jiná. Když s pořádáním začínali, bylo jim kolem 35 let, když parkety předávali, bylo jim kolem 50. O samotném předávání parketů další generaci budu hovořit později.

Co se týče zapojení chatařů, je třeba nejprve zmínit jednu důležitou věc. Zjistila jsem, že ze všech chatařů (rozumíme jimi ty, kteří do Lesné jezdí, ale nemají zde trvalé bydliště) naprostá většina z Lesné pochází. Buď se tu narodili, nebo zde mají nebo mívali blízké příbuzné, za kterými buď jezdí, nebo zděděnou nemovitost využívají k rekreačním účelům. Výjimkou je jedna rodina, která koupila domek na návsi, kde kdysi bývala hospoda, a která k Lesné žádné výše zmíněné vazby nemá.

Vzhledem k tomuto faktu nedochází ve vesnici k nijak výraznému dělení lidí na místní a chataře a obě dvě skupiny se zapojují se zhruba stejnou intenzitou. Mezi oběma jsou velmi aktivní členové i pasivní jedinci. Mezi vedoucími jednotlivých zábav však převažují místní. Mezi informátory se objevily názory, že místní by se měli zapojovat

více, neboť peníze vydělané parketem se investují do obce, jejímiž jsou obyvateli. Tito lidé také přikládali větší význam příslušnosti k jedné z těchto dvou skupin a tvrdili, že cítí distinkci mezi chataři a místními, která se projevuje menší důležitostí chatařů. Většina informátorů se však shodla na tom, že z těchto zisků mají prospěch i chataři, není tedy důvod, aby se z tohoto důvodu zapojovali méně.

Ženy se do chodu parketů začaly zapojovat výrazněji až v porevoluční době. Předtím sice chodily na zábavy, popřípadě s manželem obsluhovat, přes týden ale na parket či na pivo nechodily. Jeden z informátorů o tom hovořil takto:

„Ženský tam nechodily, ty byly urvaný, ty chodily do kravínů, na pole. Ale chlapi měli funkce.(...) Oni přišli odpočatý z práce. A oni šli večír na pivo, a mohli popíjet do půlnoci, protože ráno šli do práce a ještě se tam vyspali. Tady chlapi nedělali. (..) Byly výjimky, ale ty nechodili na parket. Drželi to ty funkcionáři.“ [Luboš Horák]

V současnosti se ženy zapojují do celého procesu, ať už přípravy, tak obsluhování návštěvníků. Většina žen, vyjma těch z mladé generace, se aktivit na parketě účastní za doprovodu manžela. Pouze výjimečně je žena aktivní a její manžel pasivní. Opačný jev, kdy je muž aktivní a žena se dění kolem parketů příliš neúčastní, je častější, nicméně účast či neúčast kompletních párů převažuje. O zapojení dětí budu hovořit později.

Menšiny se v Lesné, i podle dat ze sčítání lidu, nevyskytují. Zkoumání jejich zapojení tedy nemělo smysl. Zajímavější je zkoumání zapojení vyloučených sociálních skupin. Jeden z pořadatelů si občas na parket přivede skupinu přátel, z nichž část strávila určitý čas ve vězení. Při zkoumání, zda se tito lidé zapojují, jsem zjistila, že nikoli. Vzhledem k tomu, že jsou „cizí“, nemají při pořádání parketů žádné slovo. Občas některý z nich vypomůže při obsluze, většinou se ale do práce nezapojují. V tomto smyslu je tedy parkety neovlivnily a také patrně nemají velký vliv na jejich pozitivní socializaci.

Co se týče zapojení přespolních, zajímala jsem se v teoretické části, zda je ovlivněno lokálním patriotismem. Tento předpoklad se potvrdil, lokální patriotismus se v Lesné vyskytuje, a to dokonce ve vztahu ke dvěma jiným vesnicím. Mezivesnická rivalita mezi Velkou Chyškou a Lesnou pramení patrně z historického vývoje. Lesná před revolucí spadala pod MNV ve Velké Chyšce, vztahy obou vesnic byly dle

informátorů poměrně dobré. Po rozdělení obcí v roce 1990 se v obou místech rozvinul lokální patriotismus, který se projevuje přesně tak, jak jsem jej popsala v teoretické části- dochází k používání posměšných a hanlivých přezdivek, k tradování názorů o neschopnosti a hlouposti Chyšáků a v neposlední řadě také k rvačkám na parketech, které bývají dle mého pozorování vyvolány zpravidla ze strany úzké skupiny mladíků z Chyšky. Také na straně Lesné je nositelem tohoto chování zejména mladá generace, nicméně i někteří informátoři ze střední generace vnímají Lesnou jako více integrovanou vesnici a poukazují na záporné stránky života v Chyšce.

Mezivesnická rivalita panuje i ve vztahu Lesné a Hořepníka, zde pramení z rivality v provozování určité činnosti- konkrétně parketů. Lesteňáci tvrdí, že oni si postavili parket první, Hořepňáci se přijeli podívat a okopírovali ten nápad. Rivalita se projevuje zejména používáním posměšných jmen pro název vesnice i jejích obyvatel a také v pouze malé účasti Lesteňáků na parketech pořádaných Hořepníkem (zajímavé je, že naopak to neplatí). Vztahy obou vesnic byly také narušeny několik let zpátky, kdy se do vedení hořepnických parketů dostal člověk, který neměl příliš snahu se dohodnout s Lesnou, co se týče překrývání zábav ve stejný den, snažil se Lesné diktovat své podmínky, jak uvádějí informátoři. To se samozřejmě setkalo s odporem, v této době proto byla mezivesnická rivalita nejsilnější. Současní pořadatelé na obou stranách preferují dohodu, a tak se vztahy na tomto poli zklidnily. Tato rivalita je ovlivněna také tím, že všichni členové mladé generace a většina z té střední navštěvovala v Hořepníku základní školu, a mají tam proto řadu kamarádů. Obě tyto rivality však znemožňují zapůjčení areálu parketu jedné z těchto vesnic, což bylo ještě v 70. letech běžné. V Lesné se jako pořadatel zapojuje jeden obyvatel Velké Chyšky, z rozhovoru s ním, který je také v příloze (Příloha č. 3), je však patrné, že se od dění v Chyšce do určité míry distancuje a naopak do organizace parketů v Lesné se zapojuje intenzivně.

Dále jsem se věnovala vlivu hospody na dění ve vesnici. Hospoda v Lesné fungovala až do 60. let. Podle výpovědí informátorů i podle zápisů v kronice skutečně plnila významnou roli ve vesnici. Pořádaly se tam tancovačky, zkoušeli tam ochotníci a lidé se do ní chodili družít a také získávat informace o dění ve vesnici. Když byla v Lesné hospoda uzavřena, neznamenovalo to, že by se lidé přestali scházet úplně, nicméně pravděpodobně negativně pociťovali ztrátu místa, které fungovalo jako prostor pro scházení a socializaci lidí. Domnívám se, jeden z informátorů o tom také hovořil, že to bylo jedním z podnětů pro založení parketů. Lidé si uspořádáním první zábavy začali více uvědomovat, že parkety by mohly ve vesnici plnit obdobné funkce, jako kdysi

hospoda, a to mohla být výrazná motivace pro stavbu budov parketu a počátek pořádání zábav. Jiným faktorem, o kterém se zmiňovali informátoři a o kterém budu hovořit později, byl poměrně snadný přístup k levnému alkoholu. Například v první generaci se v neděli otevřené nedopité lahve ze zábav dávaly v neděli k dispozici zadarmo.

Přes rok funguje jedna místnost relativně malého kulturního domu jako hospoda, nicméně bez oficiální obsluhy. Od kulturního domu existují dvoje klíče. Jedny má u sebe starosta, neboť v prostorách kulturního domu se nachází i místnost obecního úřadu. Druhé klíče má pak rodina Svobodových. Tato rodina vykonává funkci pokladníků a prodejců vstupenek. Klíče mají ale pravděpodobně proto, že jsou jedni z nejčastějších návštěvníků kulturního domu, který budu pro zjednodušení nazývat hospodou. V létě její funkci hospody přebírá kiosek v areálu parketu a sedí se venku. Tato místnost slouží i k zasedání obecního zastupitelstva či pořádání hasičských schůzí. Část informátorů uváděla, že jim vadí, že se v této místnosti kouří, a že když tam chtějí jít na pivo či kus řeči, vždy přijdou domů načichlí, tak se někdy do hospody z tohoto prozaického důvodu nevydají. Kuřáctví tedy v tomto případě neplní svojí tradičně socializační funkci (a domnívám se, že ani mezi zdejšími kuřáky), ale spíše ji narušuje.

V několika posledních letech se zvažovalo, že pro mladé bude vybudována klubovna ve spodní části vesnice (parket a kulturní dům se nacházejí v horní). Mladá generace byla pro, neboť konečně mohli mít prostor pro sebe, který by nemuseli sdílet se střední generací, která jim často vyčítala, že v kulturním domě nechávali nepořádek či že neplatili všechno, co vypili. Ze stejného důvodu vnímali tento plán pozitivně i někteří příslušníci střední generace. Jiní jej však vidí negativně z toho důvodu, že by došlo k oddělení generací. Uvědomovali si, že díky nedostatečné interakci by mohla být integrativní funkce oslabena.

Integrativní a socializační funkce parketů byla tedy v hlavních aspektech potvrzena. Jedná se o manifestní funkci, neboť valná většina obyvatel si ji uvědomuje a veřejně ji prezentuje. V rámci Lesné by bylo možné parkety a členství v SDH nahradit např. jiným spolkem nebo hospodou, nicméně ty by patrně neplnily tuto funkci v takové míře.

3.2.2.2 Funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovná funkce

V této části analýzy se zaměřím na výchovnou, vzdělávací a poznávací funkci a funkce, které může plnit dobrovolná práce, kde se zaměřím jak na individuální, tak na společenské přínosy.

Co se týče výchovné funkce, měla jsem zjistit, zda je díky parketům či hasičství formována osobnost a posílen individuální vývoj jedince. Domnívám se, že na potvrzení nebo vyvrácení této funkce by můj výzkum musel být delší a více psychologicky zaměřený. Nicméně zejména mladí informátoři přiznávali, že například obsluhování zvýšilo jejich zodpovědnost. Informátoři, kteří domlouvají kapely, zase uváděli, že se zlepšily jejich komunikační a organizační schopnosti.

Dále jsem zjistila, že obsluhování pro většinu, zejména mladých, informátorů nebyla první pracovní zkušenost. Začínali obsluhovat většinou ve věku 16–18 let, a v té době již za sebou často měli alespoň krátkodobou brigádu někde jinde. Pro střední generaci dobrovolná práce na parketech nebyla výraznou motivací pro další dobrovolnictví jinde. Mladí se také až na výjimky o ničem nezmiňovali, ale domnívám se, že tyto motivace se mohou projevit v průběhu celého jejich života, takže by bylo předčasné tvrdit, že je dobrovolná práce v rámci parketů v tomto směru neovlivnila. Patrně však je, že mnozí rodiče chodili na brigády i s dětmi, které zde vykonávaly jednoduché práce, a tyto děti v dospělosti v dobrovolné práci pokračují, dochází tedy k výchovné funkci dobrovolné práce.

Z individuálních přínosů dobrovolné práce jsem při tomto výzkumu zaznamenala smysluplné trávení volného času, pozitivní vliv na sebeúctu, navazování přátelství, komunikaci, pocit satisfakce nad dobře vykonanou prací a také to, že se lidé cítili potřebnější.

Mezi společenské přínosy pak patřila sociální integrace, kterou jsem rozebírala v prvním bodu, zapojení mnoha skupin do práce a důraz na altruismus, který se nejčastěji projevovat výpověďmi informátorů o tom, že to všechno dělají pro lidi. Jak jsem předvíдалa již v teoretické části, v tomto případě se dobrovolnictví nezaměřuje na trhem opomíjené aktivity (pořádání společensko-zábavních akcí je komerčně poměrně zajímavou oblastí).

Co se týče zapojení jednotlivých skupin do práce, o dětech a věznicích již byla řeč dříve. Při obsluhování mají šanci se uplatnit i handicapovaní. Jeden chatař v Lesné je hluchoněmý a rád chodí při parketech na obsluhu točit pivo, kde se naprosto plnohodnotně zapojuje. Zajímavé je i zapojování seniorů. Pamětníci uvádí, že při stavbě parketů chodívali senioři pomáhat s natíráním laviček i budováním kulturního domu. Podíleli se i na stavbě koupaliště. Některé jejich brigády byly placené, jiné vykonávali zadarmo. V současnosti se brigád neúčastní, domnívám se, že je to proto, že potřebné pracovní síly obstará mladá a střední generace. Vypomáhali jen v roce 2007, kdy parket

procházel větší přestavbou, a hrozilo, že se všechny úpravy nestihnou do začátku sezóny.

V práci související s parketem je zřetelná určitá genderová a věková diferenciací činností. Například kiosky uklízejí vždy ženy, pivo točí vždy muži. U prodeje klobás a párků je nutný přinejmenším jeden muž, který se stará o udírnu. U prodeje limonád bývají častěji ženy a všechny dívky začínají s obsluhováním právě u limonád. Tzv. tvrdý alkohol prodávají ti, kteří již mají zkušenosti s obsluhováním a dokážou rychle a spolehlivě počítat, zároveň na ně musí být spoleh, že se při obsluhování neopíjí, což se na jiných stanovištích někdy stává. Co se týče brigád, muži obvykle vykonávají těžší a nebezpečnější práce- nakládání lopatou, lezení po střeších, odvážení odpadu. Ženy většinou vykonávají lehčí práce jako zametání, hrabání a sběr odpadků.

V teoretické části jsem také hovořila o tom, že po revoluci nastalo dělení lidí ve spolcích na ty, co skutečně chtěli něco dělat a aktivně na činnosti spolku participovat, a na ty, kdo se s činností spolku spíše „vezli“ a byli víceméně pasivními členy. V Lesné je dle mého pozorování řada neaktivních hasičů. Souvisí to s tím, že v určitém věku (dříve zpravila kolem 15 let, nyní i dříve) se k hasičům přidala valná většina obyvatel (dříve pouze muži, v posledních deseti letech i ženy). Přírůstek členů je tedy velmi vysoký, kdežto formální odchod od hasičů se v podstatě neuskutečňuje (maximálně k SDH v jiné vesnici). Členem je tedy člověk zpravidla až do konce života. Za každého člena musí sbor platit určité poplatky, lestenský sbor je však poměrně bohatý, a proto mu uhrazení poplatků za velký počet členů v podstatě nevadí. Pouze menší část všech hasičů se pak přímo účastní pořádání zábav, většina informátorů měla tendenci vyjmenovávat „rodiny, které to táhnou“, nicméně nepanovala mezi nimi shoda ohledně toho, které to jsou. Můžeme tedy říci, že to jsou ti aktivnější členové. K žádnému zásadnímu štěpení na aktivní a pasivní členy však po revoluci patrně právě z těchto důvodů nedošlo. K tomuto dělení pak ale dochází při samotné práci například na brigádách. S účastí na brigádách stejně jako s úklidem po zábavách jsou spojené určité odměny pro účastníky, jako například nápoje a jídlo zdarma (blíže o tom budu hovořit u finanční funkce). Ne všichni lidé, kteří na parket v určenou dobu dorazí, se pak reálně práce účastní, na odměnách ale participují stejnou měrou. Jinou variantou vyhnutí se dobrovolné práci je také pozdní příchod, kdy je jich většina práce udělaná. Některým „pracujícím“ pak logicky tento přístup „nepracujících“ vadí. I když o tom se o tom občas mluvit začne, většinou to nikdo nepracujícím nesdělí přímo do očí a nijak se to zatím podle informátorů neřešilo. Část informátorů toto černé pasažerství odbývá

konstatováním ve smyslu, že dotyčný toho sice moc neudělá, ale alespoň přijde. Komunikace v tomto smyslu nefunguje úplně dobře, jak uvádějí sami informátoři. Podle mého je to také jeden z důvodů, proč se část obyvatel Lesné parketů neúčastní- nechťejí pracovat tam, kde jiní nic nedělají. Poukazuje se však na ty, kteří se brigád či úklidů neúčastní vůbec, a je jim to vyčítáno. Jejich aktivita ale není o nic nižší než aktivita těch, kteří sice dorazí, ale nepracují, popř. v porovnání s ostatními odvedou jen zanedbatelnou část práce. Tento problém je však vnímán informátory různě. Někteří jsou z této situace rozhořčeni, ale nemají pocit, že jsou schopni na tom něco změnit (jde zpravidla o ty, kteří skutečně pracují). Nepracující (dokážu je zhruba definovat na základě předchozího zúčastněného pozorování) se k tomuto tématu nevyjadřovali, popřípadě poukazovali na ty, kteří se neúčastní vůbec. Někteří informátoři také uvádějí, že je to rozhodnutí každého, zda se chce podílet na chodu parketu, a že není možné nikoho k účasti na brigádách nutit. Nicméně vyzorovala jsem, že postavení a váha slova jedince, který na brigády nechodí, je nižší než toho, který na brigády chodí (bez ohledu na to, zda tam skutečně něco udělá).

Samotné obsluhování při parketech pak pomáhá jedinci získávat sociální kapitál, díky čemuž se některým podařilo sehnat práci. Nedá se ale říci, že by to fungovalo univerzálně. Vyzorovala jsem jakousi hrdost, která je při zábavách spojená s tím, že je člověk místní, pořadatel a že má přístup do zázemí parketu (do kiosku, nosí občerstvení kapelám, bývá přednostně obsloužen). Bytí „uvnitř“ kiosku, kam je běžným návštěvníkům vstup zapovězen, je podle mého vnímáno jak ze strany návštěvníků, tak ze strany Lesteňáka jako prestižní. Někteří informátoři také uvádějí, že se při obsluhování na taneční zábavě baví víc, než kdyby byli pouhými návštěvníky parketu.

Informátoři se také liší, co se týče názoru na to, zda by bylo vhodné areál parketu do budoucna např. pronajímat a zajistit tak jeho další chod v případě, že by se v Lesné našel dostatek lidí, kteří by v této tradici chtěli pokračovat. Část z nich si myslí, že by to mohla být jedna z cest, jak parkety udržet v chodu. Jiní nechťejí parket pronajímat, protože se domnívají, že kdyby měl pořádání zábav na starosti soukromník, práce například při obsluze by probíhala jinak. Pravděpodobně by byla placená a podle informátorů by tak pravděpodobně utrpěla socializační funkce obsluhování. Zmiňovali další důležitou věc, a sice že práce na dobrovolné bázi podle nich funguje jen do té doby, dokud pracují pro celek (a vydělané peníze budou hasičskými penězi) a ne pro nikoho konkrétního. Kdyby na jejich dobrovolném obsluhování vydělával konkrétní jedinec, nechťelo by se jim v tom pokračovat a patrně by s dobrovolnou činností

přestali. To má významný dopad nejen na potenciální plány do budoucna, ale i na současnost. V okamžiku, kdy by například díky zásobování parketu a vyšším cenám (než nejnižším možným) vydělával některý z pořadatelů (tzn. nebyl by nejlevnějším možným dodavatelem, snažil by se na parketu vydělat), lidé by proti tomu začali přinejmenším protestovat.

V závěru analýzy této části se zaměřím na problémy, se kterými se spolek, resp. Sbor dobrovolných hasičů v Lesné, potýká. O poklesu aktivity členů spolku jsem hovořila již výše, druhou dimenzí tohoto problému je však vzrůstající věk lidí a s tím související únava z provozování této činnosti, o které hovoří informátoři. Nedostatek peněz pro hasiče v Lesné zatím problémem není, pokud se však budou tímto tempem zvyšovat ceny kapel a snižovat zisky, do budoucna by peníze problém být mohly.

Z analýzy tedy vyplynulo, že výchovná funkce parketů byla potvrzena. Co se týče funkcí spojených s dobrovolnou prací, díky jejich komplexnosti se dá říci, že některé jejich aspekty byly potvrzeny a jiné vyvráceny. Veskrze jde však o funkce latentní. Role parketů a členství v SDH by patrně bylo možné nahradit jiným typem dobrovolné činnosti, možná i efektivněji, pokud by členská základna nebyla tak široká.

3.2.2.3 Prostředí sociální kontroly

Nyní se budu věnovat sociální kontrole, konkrétně tomu, zda parket plní funkci prostředí, kde probíhá. Míra sociální kontroly je na vesnici obecně vyšší než ve městě. V tak malé vesnici, jako je Lesná, to platí dvojnásob. Projevuje se to v míře informovanosti obyvatel o sobě navzájem. Řada informátorů uváděla, že v osmdesátých letech, kdy ještě na parketech byla ona pověstná lavička se seniorkami, rádi chodili na zábavy jinam, neboť doma měli pocit, že jsou neustále pod kontrolou a vědělo by se o každém jejich kroku. I v současnosti někteří informátoři z řad mladé generace uvádějí, že se například díky přítomnosti svých rodičů na parketě více kontrolují, co se týče konzumace alkoholu. Jiní ale naopak tvrdí, že se na parketě ničím omezování necítí a chovají se zde stejně jako na podobných akcích, kde je nikdo nezná. Je tedy možné říci, že různí lidé pocítují různě a tato funkce není tak významná, jak jsem očekávala.

Obecně bych se tedy přiklonila k závěru, že parkety plní funkci sociální kontroly, neslouží však jako místo zvýšené sociální kontroly, jak jsem původně předpokládala. Šlo by o funkci spíše manifestní, neboť někteří informátoři o ní výslovně hovoří.

3.2.2.4 Oživení vesnice a stabilizační funkce

V další části analýzy se budu věnovat tomu, zda v Lesné proběhly dříve popsané změny v sociální struktuře obyvatelstva a jestli existuje spojení mezi nimi a činností hasičů, včetně parketů. Budu také zkoumat existenci multiplikačních efektů kultury a splnění podmínek stabilizační a stimulační funkce kultury na vesnici.

Demografickému vývoji obecně i konkrétně ve vesnici Lesná jsem se věnovala již první části práce. Nebudu se zde tedy opakovat a zdůrazním pouze ty nejdůležitější jevy. Celkově se snížil počet lidí na venkově, rodiny mají méně dětí, lidé častěji odchází do města za prací. Dnešní střední generace dospívala v 80. letech, do manželství vstupovala poměrně brzy, děti měla převážně na počátku let devadesátých. Část z této generace odešla do měst za prací, větší část z nich však zůstala žít na vesnici, kde pracovali v družstvu a později jeho nástupci, či začali podnikat nebo za prací dojížděli, převážně vlastním automobilem, neboť dopravní obslužnost Lesné dle informátorů byla a je špatná. Jejich děti dnes tvoří mladou generaci, jejíž nejstarší podskupina studuje buď na středních, či na vysokých školách. Do práce jich zatím chodí minimum. Nabízela se tedy otázka, zda tito mladí lidé budou chtít na vesnici zůstat, či budou chtít žít městským způsobem života (což bývá ještě podtrženo vyšší vzdělaností, ke které většina z nich směřuje), a proto z vesnice odejdou. Růst vzdělanosti však může mít za následek i výskyt kulturních osobností, které by mohly mít na společenský život vesnice velký vliv. V rámci tohoto výzkumu pro mě bylo poměrně těžké odhadovat budoucí vývoj z této stránky. Když jsem se mladých informátorů ptala, zda chtějí zůstat na venkově, většinou ještě neměli příliš konkrétní představy o budoucnosti. Většinou však zmiňovali, že záleží na mnoha faktorech, které by patrně vyžadovaly další samostatný výzkum. Patřila mezi ně například dostupnost odpovídajícího zaměstnání. Domnívám se však, že přinejmenším tento faktor by mohl být rozhodující. Jak informátoři uváděli, v okrese Pelhřimov je trvalý nedostatek volných pracovních míst, platy obvykle také neodpovídají představám mladých lidí. Z vlastního pozorování vidím, že mnoho mladých lidí z okresu proto odchází do měst, a často tam vykonávají nekvalifikovanou práci, přestože mají vyšší vzdělání, platově jsou na tom však stále lépe, než kdyby zůstali doma. Na otázku, jakou roli by v jejich rozhodování hrál bohatý společenský život vesnice, včetně parketů, většinou odpovídali, že to pro ně není nedůležité, nicméně rozhodně nepůjde o rozhodující faktor, který by měl sám o sobě potenciál je v Lesné

udržet. Vzhledem k demografickým trendům lze také očekávat, že bude mladá generace odkládat založení rodiny na později. To, společně s odchodem části mladých do měst, by do budoucna mohlo vést k ještě významnějšímu poklesu obyvatel obce. Vzhledem k tomu, jak bude pravděpodobně provozování parketů do budoucna závislé na mladé generaci, to může vytvářet zásadní problém a příčinu jeho zániku. Informátoři ze střední generace si toto většinou uvědomují a nezřídka vyjadřují určitou lítost. Nicméně nechci předvídat, neboť generace mladých teprve „dorůstá“, další vývoj může být odlišný než ten výše popsany. Jeden informátor popsal nástup mladé generace a budoucnost parketů takto:

„Nemůžeš nikoho nutit, aby chodil na parket, staral se o to, že se jeho rodiče o to starali. Bud' chce, nebo nechce. Když nebude chtít a budeš ho nutit, jak je to ještě horší, než kdyby nechodil. Von přijde, na just, nemám tohleto rád. (...) kdyby člověk věděl- zůstanete tady, nezůstanete tady, půjdete do světa. Proč prostě, proč to děláš, proč se dělaj parkety? (...) ono dneska je mraky jinejch možností. Můžeš jít tam se pobavit, tam se pobavit. (...) Je to jiný, ty lidi prostě jsou jiný. A někoho cpát, aby semka chodil. Bud' chce, nebo nechce. Ale jako že to s těma parketama skončí jednou asi špatně, asi jo.“ [Adam Novotný]

V teoretické části jsem také hovořila o tom, že k rozvoji obce je nutná aktivita obyvatel a dostupnost a vhodnost veřejných míst a prostranství. O zapojení různých skupin obyvatel jsem již hovořila v první části analýzy, která se zabývala integrativní funkcí parketů. Parket tvoří vhodné místo pro pořádání různých akcí i scházení lidí, mimo léto tyto funkce přebírá kulturní dům. Obě podmínky jsou tedy v Lesné splněny, ačkoli zapojení obyvatel by mohlo být i výraznější.

Nyní se budu věnovat dříve popsaným multiplikačním efektům kultury. Co se týče image vesnice, většina informátorů uváděla, že díky parketům se o vesnici v okrese a často i daleko za jeho hranicemi více ví, zazněla i vyjádření o slávě parketů. To významně posiluje hrdost místních obyvatel jak ve vztahu k parketům, tak ve vztahu k vesnici samotné. Tento multiplikační efekt se tedy potvrdil. Na rozdíl od jiných efektů, jako zviditelnění regionu pro investory nebo urbanistické regenerace sídel, tedy nepočítáme-li stavební rozvoj vesnice, který by však pravděpodobně nastal i bez existence parketů.

Multiplikační efekt rozvoje místního podnikání se v Lesné projevil, byť ne ve velkém měřítku, neboť jde o vesnici malou. Jeden z informátorů uvedl, že po revoluci měl parket významný vliv na jeho životní osud. Dříve pracoval ve družstvu, po roce 1989, kdy přebíral i organizování parketů, začal podnikat s prodejem a dovozem alkoholických nápojů. Začal s tím právě proto, že parkety potřebovaly tento druh zásobování. Později si založil logistickou firmu. Uváděl, že nebýt parketů, pravděpodobně by stále pracoval ve družstvu. Také tvrdil, že na parketech poznal řadu lidí, se kterými později spolupracoval, zaměstnával i řadu lidí z vesnice, získávání kontaktů tedy viděl jako velké pozitivum existence parketů. V současnosti není v zásobování zainteresovaný nikdo z pořadatelů. Odběr některých potravin na parkety probíhá z místního malého obchodu, kterému se tak navyšují tržby. Výrazný vliv na jeho další rozvoj to však patrně nemá.

Co se týče zvýšení kulturní a vzdělanostní úrovně obyvatel, dá se o ní mluvit pouze v omezeném měřítku. Díky koncertům celorepublikově známých kapel se zvyšuje hudební povědomí obyvatel a jejich rozhled v této sféře kultury, ne všichni informátoři to však považovali za velmi přínosné. Také o rozvoji kulturně společenského života lokality není sporu. Zjišťovala jsem také, zda jsou na parkety navázány další kulturní aktivity. V roce 2009 a 2010 uspořádali hasiči na parketě představení ochotnického divadla z Rynárce, což je vesnice v okrese Pelhřimov. Byla to jedna z mála akcí, na kterou ve větší míře dorazili i senioři a velmi si ji pochvalovali. Akce se zúčastnili především místní obyvatelé. Vzhledem k příliš velké závislosti na přízni či nepřízni počasí (jeviště na pódiu je zastřešené, hlediště na místě vybetonovaného tanečního parketu ovšem ne) bylo po těchto dvou letech rozhodnuto, že se v podobných akcích již pokračovat nebude. Další akcí byl den dětí pořádaný na začátku června, na který dojížděly i děti ze širšího okolí. Jak informátoři uvedli, v Lesné se největší skupina dětí narodila na počátku 90. let, a když už tyto děti odrostly a podobné akce je nebavily, ve vesnici bylo malých dětí málo, a tak se s pořádáním dne dětí skončilo.

Parkety tedy nezvládají plnit funkci udržení mladých lidí na vesnici, nicméně definitivně potvrdit tento výrok bude možné až za několik let, kdy se mladá generace usadí. Naopak jsou funkční z hlediska vyvolávání řady multiplikačních efektů. Na základě analýzy a faktů však není přesně možné odlišit, zda jde o funkce latentní či manifestní, neboť tyto důsledky sice nemusely být zamýšlené, není však možné říci, že by byly nepředvídatelné. V rámci struktury by bylo možné nahradit parkety a členství

v SDH jinými spolky, popřípadě rozvinutější formou kulturního života, které by dané funkce mohly plnit mnohem lépe, v Lesné však zatím žádné takové nejsou.

3.2.2.5 Vznik, přenos a zachování tradice a akumulativní funkce

V této části analýzy mě zajímalo, zda mají parkety a členství v SDH akumulativní funkci a zde je jejich funkcí také vznik, přenos a zachovávání tradic. O tom, jaké tradice se v Lesné udržovaly do roku 1980, jsem již v této práci psala. Mám-li je shrnout, šlo o masopust, Velikonoce, oslavy prvního máje, dožínky, oslavy spojené se svatbami apod.. Většina z nich se postupně oslavovat přestala. V 90. letech docházelo celorepublikově k revitalizaci lokálních a regionálních tradic. S Lesnou a jejím okolím není a nebyl spojený žádný významný folklór, takže revitalizace v tomto smyslu nepřipadala příliš v úvahu. Již od 70. let zde však docházelo ke vzniku společenských tradic, jako například oslav výročí založení hasičů, sjezdy rodáků, menší akce typu výlovů rybníků apod.. Jednou z nově založených tradic bylo i pořádání tanečních zábav na parketě, které tak mají v současnosti více než čtyřicetiletou tradici. Lze tedy pravděpodobně hovořit o jeho akumulativní funkci, kdy jsou v rámci jeho pokračování uchovávány výtvořky a zkušenosti předchozích generací. Po revoluci se určitou dobu pořádaly dětské dny, neboť dětí bylo v té době ve vesnici dostatek, s jejich úbytkem se pořádání přestaly.

Ze zúčastněného pozorování vyplynulo, že díky lidem okolo parketu se revitalizují i další tradice, resp. se o jejich revitalizaci hovoří. To je případ například stavby májky. K obnově tradice zatím nedošlo, ale určitý potenciál zde je. Jiné tradice, jako např. pálení čarodějnic jsou ze strany hasičů sponzorovány.

Otázkou je, zda parkety a s nimi spojená monopolizace společenského života vesnice (protiváhou je místní obchod, kde se ovšem schází hlavně seniorky) nebrání většímu rozvoji jiných tradic a společenských událostí. V okolních vesnicích jsou běžné masopustní oslavy, traktoriády, různá sportovní utkání a turnaje, zabijačkové hody, maškarní zábavy (k těm však v Lesné nejsou k dispozici příslušné prostory), ochotnické divadlo atp.. V tomto směru je společenský život Lesné poněkud monotónní, byť střední generace zavedla jako inovaci noční hasičské cvičení a mladí v posledních letech přišli s několika inovacemi, jako např. pořádáním nohejbalového turnaje s následnou diskotékou. Na tento jev poukazují i někteří informátoři. Co se týče přínosu chatařů a chalupářů, v oblasti obnovy tradic aktivitou nijak nevynikají nad místními obyvateli.

V teoretické části jsem popsala dva způsoby udržování zvyků a tradic dle Josefa Kanderta, nyní se pokusím určit, která se dá aplikovat na situaci v Lesné. Parkety jsou skutečně udržovány a vedeny vždy zejména jednou generační skupinou. Dalo by se říci, že většina informátorů vnímá jako žádoucí, aby touto skupinou byli lidé od 20 do 40 let. Z toho také pramení pocit části starší generace, že coby pořadatelé poněkud přeshluhují. Pro parkety v Lesné je typický první způsob udržování kontinuity zvyku, a sice ten, kdy je znalost určité činnosti předávána průběžně, protože ve skupině pořadatelů jsou zastoupeni jak příslušníci postupně odcházející generace, tak příslušníci postupně nastupující generace, kteří se teprve zaučují. Takto probíhala první generační obměna, která se uskutečňovala od poloviny 80. let a současná střední generace by si tak, dle četných výpovědí, představovala i tu dnešní. V současnosti zaučování probíhá již několik let, část příslušníků střední generace si však myslí, že současní mladí Lesteňáci neprojevují o tuto činnost dostatečný zájem. V mladé generaci také postrádají dostatek osobností, které by byly schopné ujmout se vedení parketů. Mladí naopak hovoří o tom, že pocítují ze strany střední generace nedůvěru, která pramení z konfliktů, které mezi sebou v posledních letech členové obou skupin měli (budu o nich hovořit později). Problém bych zde viděla zejména v nedostatečné kooperaci a komunikaci obou skupin. Z rozhovorů s informátory z mladší generace ale také vyplynulo, že jejich zájem o obecní život není tak zásadní. Parkety srovnávají s jinými typy zábavy (diskotéky, festivaly) a v určitém slova smyslu jim připadají poněkud zastaralé a mají i výtky k jejich fungování. Z většiny rozhovorů také vyplynulo, že mladí berou parkety jako jakousi samozřejmost a že hrozba jejich zániku jim nepřipadá reálná. V tom se značně liší od střední generace, která v budoucnost parketů příliš nevěří (hlavně díky výše popsaným nedostatkům v lidských zdrojích) a že se s jejich zánikem začíná pomalu smiřovat, byť nerada. Starší generace (senioři) má pak tendenci mluvit o již trvajícím dlouhodobém úpadku parketů, ale vzhledem k tomu, že v rozhovorech s těmito informátory převažovalo stereotypní myšlení „staré dobré časy“ vs. „úpadek dneška“, zdráhám se konkrétně tomuto hodnocení přikládat větší váhu.

Nyní bych se chtěla zaměřit na analýzu typu hudby na parketech. Zatímco v sedmdesátých letech šlo o dechovku z okolí, v osmdesátých letech docházelo podle informátorů nejprve ke změně na kapely typu tři na tři, což znamená, že kapela hrála 3 dechovky a 3 rockové skladby, a později k rockové hudbě. Po roce 2000 se hudební styly ještě diferencovaly. Důležité je, že původní dechové kapely byly regionální a z blízkého okolí, která měla do určité míry potenciál aktivizovat místní zdroje.

S příchodem rockové hudby se toto změnilo, jde převážně o hudbu dováženou, která k lokalitě vztah nemá. Výjimkou je jeden parket nazvaný „Festival pelhřimovských kapel“, kde hrají rockové kapely z okresu. Co se týče cílového publika, dechovka ve své době oslovovala všechny věkové skupiny. S příchodem rockové hudby se začala věková struktura návštěvníků posouvat směrem k mladším lidem. I v současnosti jsou však mezi jednotlivými zábavami patrné určité rozdíly. Na některé parkety chodí ve zvýšené míře náctileté dívky, na jiných je možné registrovat velký počet příslušníků střední generace. Běžně se ale valná většina návštěvníků se pohybuje ve věkovém rozmezí od 15 do 30 let a na ně je také cílen výběr interpretů.

Akumulativní funkce parketů byla potvrzena, do jisté míry byla prokázána i funkce zachování tradice. Ta je však do budoucna ohroženo neaktivitou mladé generace. Parket může být také částečně dysfunkční, neboť brzdí rozvoj a udržování dalších tradic. Zjistila jsem však, že je zde potenciál pro obnovu či rozvoj dalších tradic, tato dysfunkce tady může být do budoucna potlačena. Tyto funkce by v rámci vesnice mohly plnit i jiné skupiny lidí či instituce jako například chataři či škola, chataři však v tomto směru větší aktivitu nevyvíjejí a škola v Lesné není.

3.2.2.6 Zábavní a kompenzační funkce

Zábavní funkce je společně s funkcí kompenzační a rekreační jedna z mála výslovně deklarovaných cílů činnosti SDH při pořádání parketů. V této práci se nezabývám příliš pohledem návštěvníků, nicméně tuto funkci vedle funkce socializační plní jistě i pro ně. V souvislosti se vznikem či revitalizací oslav jsem v úvodní části hovořila o tom, že řada takových akcí měla primárně náboženský charakter, který se buď z části, či alespoň pro určitou část lidí, zejména mladých, změnil na charakter společensko-zábavní. Podle informátorů měly parkety a pořádání zábav v Lesné vždy charakter společensko-zábavní, nikdy ne náboženský či sváteční. V Lesné není kostel, a tak se na oslavu poutí chodívalo či jezdilo (na zábavy s nimi spojené) jinam.

V teoretické části jsem citovala myšlenky Lošťáka, který tvrdil, že v 90. letech doba nepřála společensko-zábavním aktivitám, neboť lidem chyběl čas, chuť oslavovat a umění oprostít se od starostí. Situace v Lesné podle informátorů vypadala jinak. V devadesátých letech došlo k rozkvětu, informátoři na tuto dobu rádi vzpomínají a srovnávají jí s dneškem, nejčastěji slovy, že takové, jako to bývalo tehdy, už to asi

nikdy nebude. Samozřejmě je možné v těchto výpovědích vyzorovat nostalgii, neboť toto uvádějí zejména členové střední generace, kterým tenkrát bylo něco málo přes dvacet let. Šlo o dobu krátce poté, co tato generace převzala pořádání parketů. Šlo o skupinu přátel, kteří spolu podnikali i jiné věci, jako například výlety na vodu či na hory. Zábav tenkrát bývalo i 15 za léto, návštěvnost se pohybovala kolem 300-600 návštěvníků, někdy i více. Rozhodně tedy nešlo o dobu úpadku.

Informátoři, jak ze střední, tak z mladé generace však uvádějí, že ke stagnaci či úpadku parketů dochází nyní. Spojují to s více důvody. Větší část skupiny střední generace tvrdí, že již nemají tolik síly jako za mlada se na chodu parketu podílet a že by parkety měla přebrat mladší generace. Jak příslušníci mladé, tak střední generace si uvědomují, že se v posledních letech začaly ve větší míře rozvíjet konkurenční formy zábavy, jako například festivaly, pivní slavnosti, diskotéky, či pouhé grilování na zahradě s reprodukcí hudby apod.. Informátoři ze střední generace uvádějí, že dříve (80. léta, počátek 90.) chodili zejména na taneční zábavy, že jich v okolí bývalo mnohem více, diskotéky navštěvovali spíše zřídka. Nebyli tolik morotizováni, a tak často na zábavy chodily pěšky několik kilometrů, cesta pro ně byla přinejmenším tolik zábavná jako zábava sama, neboť z jedné vesnice do místa zábavy často chodila velká skupina lidí. Dnes jsou zejména mladí lidé podstatně více motorizováni, proto jim nedělá problém dojíždět za zábavou i na větší vzdálenosti, často i za hranice okresu. Další příčinu úpadku vidí ve vysoké ceně vstupného, neboť ve srovnání například s diskotékami či festivaly, kde mohou vidět více kapel, se návštěvníkům zdá vstupné na parkety vysoké, a proto dávají přednost jiným akcím.

Zajímalo mě také, zda pořadatelé, kteří při tanečních zábavách obsluhují návštěvníky, vnímají pak tuto událost také jako zábavu, či pouze jako práci. Informátoři se zde ve svých výpovědích lišili. Část uváděla, že by se místo obsluhování chodili na parket raději jen bavit. Tento důvod uváděly dvě skupiny informátorů, a to někteří příslušníci střední generace, kteří se již obsluhováním cítí unaveni a raději by se parketů účastnili jen jako návštěvníci, a část mladé generace. Ti uváděli jako hlavní důvod, proč někdy nechtějí jít obsluhovat, že si parket potom tolik neužijí a že se chtějí „jen“ bavit.

Odlíšný názor prezentovaný opět zástupci obou generací říkal, že sezení „na pivu“ a povídání jim připadá poněkud monotónní. Proto radši obsluhují, neboť tak potkají více lidí, přijdou do kontaktu se známými, popovídají si, potkají nové lidi. To ostatně vidí jako přínos i většina mladé generace. Jeden příslušník střední generace popsal vznik parketů a důvod, proč chodí obsluhovat takto:

„Já si myslím, že udělali, jako se to dělá dneska, prostě, proč máš sedět v hospodě sám, když můžeš pro někoho něco udělat. Někdo třeba takhle neuvažuje, někdo to bere vůči penězům, jo. Já si myslím, že já to vůči penězům vůbec neberu, protože mám sedět doma? Já jsem doma zavřenej na dílně furt. A tak radši jdu (...) k pivu, kde jsem u vokýnka prostě. Támhletoho znám, támhletoho znám, prostě popovídáš, jo, a ty lidi se prostě bavěj.“ [Adam Novotný]

Co se týče funkce zlepšování zdraví, parkety ani členství v SDH tuto funkci pravděpodobně neplní. Informátoři shodně uváděli, že hasiči jsou takový organizační rámec pro parkety a dění s tím spojené, samotné cvičení na hasičské soutěže ustupují do pozadí. Říkají, že na rozdíl od jiných vesnic se v Lesné nácviku požárního útoku věnují hasiči pouze minimálně, většinou jen týden před soutěží, nezřídka vše nacvičují večer předem. Požární útok obnáší zapojení hadic ke stříkačce a vedení vody k cíli, kde se stříká voda na terč, to vše se děje zpravidla na čas. Hasiči při tom nesou hadice v ruce a na určeném místě je rozmotají („rozhodí“) a zapojí. Tomuto způsobu cvičení říkají „hrbáč“, vítězné týmy celý proces zvládnou zpravidla pod 20 vteřin. Při soutěži samotné je druhou částí závodů štafeta, kde hasiči při běhu překonávají různé překážky, například přeskakují dřevěnou stěnu nebo proskakují oknem, také na čas. Informátoři uváděli, a vím to i z vlastního pozorování, že hasiči v jiných vesnicích přípravě na závody často věnují značné úsilí, trénují i měsíc dopředu několikrát týdně. V takovém případě má běh a nošení ne právě lehkých hadic jistě pozitivní vliv na jejich fyzickou kondici. V Lesné se však této aktivitě nikdy nevěnovala příliš velká pozornost, všichni informátoři se shodli na tom, že hlavní činnost hasičů vidí v pořádání parketů. Místy si však v rozhovorech posteskli, že je to možná škoda, neboť v určitých kategoriích (například ženy či děti) je velmi malá konkurence a šance na získání poháru či úplného vítězství je vysoká. V některých okolních obcích, které vlastní i hasičské auto, jsou dobrovolní hasiči schopni po obdržení informace z centrály vyjet k požáru a hasit ho, plní tedy funkci ochránců před požárem reálně. Celková schopnost lestenských hasičů hasit požáry je velmi malá.

Funkce zábavní je jedna z mála skutečně potvrzených a manifestních, v posledních letech je však oslabována rozšířením jiných alternativ zábavy. Funkci zlepšování zdraví se mi v rámci Lesné nepodařilo prokázat.

3.2.2.7 Funkce, respektive dysfunkce konfliktů

Tato část analýzy se zaměřuje na funkci parketů jakožto zdroje konfliktů. Snažila jsem se odhalit, zda konflikty mezi lidmi ať už v rámci vesnice, či hasičského sboru nebo skupiny pořadatelů mohou být k něčemu dobré a plnit v rámci struktury nějakou funkci, popřípadě zda pro tuto sociální strukturu mají negativní důsledky, a tedy jde o dysfunkce. Řadě problémů i jejich příčinám jsem již věnovala v jiných částech analýzy, nebudu je zde tedy probírat tak podrobně znovu.

Zajímalo mne, zda je to, že někteří obyvatelé na parkety vůbec nechodí, zapříčiněno nějakým konfliktem v minulosti. Informátoři, kteří se parketů účastní, většinou vysvětlovali neúčast jiných nezájmem o dění ve vesnici, věkem, množstvím práce doma, nespolečenskostí. Informátoři, kteří se parketů neúčastní, vysvětlovali svou neúčast množstvím práce a preferencí odpočinku doma, popřípadě tím, že se tam necítí dobře, neboť nemají čas chodit na parket tak často, a kdyby přišli jednou za čas, mezi ostatní, kteří tam chodí častěji, by nezapadli. Jeden z informátorů také uvedl, že ví o jiném místním člověku, který tam nechodí z toho důvodu, že se cítil vystřádněn člověkem z Chyšky, který se na pořádání parketů podílí. Je to ovšem pouze zprostředkovaná výpověď, proto bych z ní nerada činila nějaké závěry. Také se domnívám, že důvody neúčasti budou patrně komplexnější a budou obsahovat osobní neshody mezi lidmi, ale to by patrně vyžadovalo další a jinak zaměřený výzkum. Tyto konflikty, pokud by byly potvrzeny, by však nijak pozitivní důsledek pro strukturu neměly, jednalo by se tedy o dysfunkční konflikty.

Dalším konfliktem jsou problémy mezi střední a mladou generací, o kterých však hovořím na jiných místech této analýzy. Na rozdíl od ostatních problémů je zde patrná snaha je nějakým způsobem řešit. Pravděpodobně proto, že si přinejmenším střední generace uvědomuje nutnost zapojení mladé generace, aby parkety v dalších letech pokračovaly. Tyto konflikty vyvolávají diskuzi mezi oběma generacemi, na základě které obě strany prezentují svoje názory na určitý stav věcí. Diskuze zatím není vždy úspěšná, nicméně do budoucna by díky ní, a tak vlastně díky konfliktům, které ji zapříčinily, mohla vést k pozitivnímu důsledku většího zapojení mladé generace, popřípadě k inovacím, které mladá generace navrhne.

Samotné taneční zábavy se konají uprostřed vesnice a končí převážně až po půlnoci. S hudební produkcí je spojená jistá úroveň hluku, která jistě narušuje

v inkriminovaných dnech noční klid. Ve větší části Lesné je tento hluk nevýznamný a parket je zde slyšet pouze jako ne příliš hlasitá hudba, a to pouze pokud jsou okna otevřená. Obyvatelé to tolerují, neboť se parketů často sami účastní a uvědomují si i přínosy parketu pro obec. Obyvatelé několika rekreačních objektů v nejbližší blízkosti, kde je hluk významně vyšší, se však proti tomu ohrazují a hluk jim vadí. Chtěli získat od hasičů příspěvek na nová okna a uváděli, že kdyby se situace vyhrotila, jsou oprávněni nechat úroveň hluku zkontrolovat hygienou, která by pak pořádání parketů po desáté večerní pravděpodobně zakázala. Hasiči na to odpovídali ve smyslu „to by mohl říct každý“ a odmítají se tím zabývat. Vzhledem k tomuto přístupu je patrné, že zde určité potenciálně konfliktní situace existují, nicméně upozorňování na ně je vnímáno většinou pořadatelů spíše jako akt netolerance či nepřátelství vůči určitému společnému zájmu a chybí zde vůle tyto situace řešit, a to může některé obyvatele odrazovat od řešení problémů. Dalším případem potenciálně konfliktní situace je vandalismus návštěvníků parketů, projevující se např. drobným poškozením majetku obce i soukromých osob. Vyskytuje se však velmi zřídka a lidé jej obyčejně tolerují. Tyto konflikty se tedy jeví jako dysfunkční, neboť trvalejší neřešené neshody vedou k dezintegraci skupiny. Pokud by se však začaly přiměřeným způsobem řešit, patrně by se mohly stát funkčními v tom smyslu, že by z prvotní neshody a dezintegrativní tendence vytvořili opět stav bez napětí mezi jednotlivými jedinci v rámci struktury.

Konflikty mezi chataři a místními se v Lesné vesměs nevyskytují, neboť většina chatařů z Lesné pochází. Co se týče problémů souvisejících s lokálním patriotismem, projevují se občasnými rvačkami mladíků z Lesné a Velké Chyšky. Vztahy s Hořepníkem byly po konfliktech souvisejících (podle informátorů) s nedostatečným zájmem o kooperaci a nedostatečnou snahou se dohodnout vyřešeny personální obměnou vedení hořepnického parketu. Nyní se mezi pořadatelé z obou vesnic konflikty neprojevují.

V teoretické části jsem uváděla, že díky členství ve spolku by mohlo dojít k eliminaci sociálně patologických jevů. Vyzozorovala jsem, že jediným větším problémem doprovázejícím právě členy hasičů, je zvýšená konzumace alkoholu až opilství, zejména mezi střední generací. Domnívám se, že u některých členů sboru by bylo možné hovořit až o alkoholismu. Informátoři uvádějí, že i první generace na parketech pila poměrně dost. Budu o tom hovořit ještě u ekonomické funkce, ale někteří informátoři to vysvětlují tím, že na parketě mají hasiči přístup k levnému alkoholu (někteří tím dokonce vznik parketů odůvodňují), při určitých příležitostech k alkoholu

zdarma. Sociální kontrola v tomto případě selhává. Je tedy možné říci, že parkety určitou měrou k rozvoji sociálně patologického jevu přispívají, a tak působí v rámci vesnice dysfunkčně.

Co se týče kriminality, až na občasnou rvačku se informátoři o ničem nezmiňovali, což je logické, protože kdyby šlo o něco závažnějšího, domnívám se, že by mi to jako výzkumníkovi nesdělili. Hovořili však o občasném porušení předpisů, které se týkají zákazu podávání alkoholu a cigaret osobám mladším 18 let. Ze zúčastněného pozorování vím, že řada obsluhujících věk kontroluje, nedávno dokonce byly zavedeny pásky na ruku, které návštěvník obdrží při vstupu a jejichž barva zřetelně odlišuje jedince, kterým ještě 18 nebylo. Tyto předpisy však nejsou vůbec dodržovány, s výjimkou dětí pod 15let, co se týče místních mladých. Těm se konzumace alkoholu zpravidla toleruje. Informátoři uváděli, že před rokem 1989 se věk nekontroloval na parketech vůbec a běžně se naléval alkohol i nezletilým. Uváděli také, že tenkrát se dle oficiální vyhlášky nesmělo podávat na tomto typu akcí z alkoholických nápojů nic jiného než pivo a víno. Toto pravidlo bylo porušováno, prý to bylo možné díky tomu, že tenkrát v Lesné žilo několik obyvatel na lepší pozici v rámci komunistické strany a počítalo se s tím, že kdyby se vyskytl nějaký problém, tito lidé zabaví policii. Ostatně podobný přístup prezentovali i informátoři z řad současné střední generace, kteří tvrdili, že se řadě problémů vyhnuli díky domluvě se známými v určitých správních orgánech. S výjimkou přístupu k alkoholu, o které hovořím i v předchozím odstavci, má chování odporující předpisům jak pozitivní, tak negativní důsledky pro fungování celku. Těm negativním se však daří vyhýbat jinými cestami.

Některé konflikty byly tedy označeny za funkční, jiné za dysfunkční. Lidé si tyto důsledky zpravidla uvědomují, ale příliš o nich nehovoří. Nebála bych se je tedy označit za manifestní.

3.2.2.8 Získávání postavení a politické moci ve vesnici

Nyní se zaměřím na analýzu toho, zda parkety a členství v SDH plní ve vesnici funkci získávání postavení a politické moci. V teoretické části jsem psala, že získávání postavení a politické moci ve vesnici bylo dříve výrazně ovlivněno sousedstvím a příbuzenstvím a i dnes vytváří často protiváhu obecní moci. Na základě pozorování i výpovědí informátorů jsem zjistila, že v Lesné je složení obecního zastupitelstva takové, aby v něm byla jedna (a pouze jedna) osoba z každé rodiny, která má někoho ve věku

střední generace žijícího trvale v Lesné a majícího zájem podílet se na dění v obci. Pro vysvětlení je nutné dodat, že v zastupitelstvu tvoří většinu členů příslušníci střední generace, jeden zastupitel ve věku kolem 60 let, žádní mladí. Navíc kandidátů zpravidla nebývá více než možných členů zastupitelstva (7), tedy kdo skutečně má zájem se na dění v obci podílet, ten může. Rodiny, které své zástupce v zastupitelstvu nemají, a potřebují projednat svoji záležitost, chodí na veřejná zasedání a hájí své zájmy. Zajímavým jevem je, do jaké míry se v této skladbě projevuje příbuzenství. Pokud zastupitel odejde (resp. rozhodne se nekandidovat), zpravidla ho při dalších volbách nahradí jiný člen rodiny (mladší, manželka atp.).

Politika je tedy v Lesné skutečně vytvářena místními osobnostmi. Otázkou je, jakým způsobem a díky čemu jsou lidé motivováni ke vstupu do zastupitelstva a zda je to nějakým způsobem provázáno s parkety. Informátoři uváděli, že ve vedení obce i parketů jsou v podstatě stejní lidé, což může být na škodu pluralitě názorů ve vesnici. Zajímalo mne však, zda je jedno z nich primární, například zda má spolek hasičů potenciál produkovat osobnosti, které se pak uplatní při řízení obce, a zda dochází k přenosu hasičské organizační struktury do jiných oblastí života obce. Vzhledem k tomu, že v Lesné je u hasičů drtivá většina obyvatel včetně zastupitelů, nedá se tato úvaha prokázat ani vyvrátit. Domnívám se, že tyto osobnosti by patrně byli osobnostmi, i kdyby v Lesné hasiči vůbec neexistovali. Je ale možné říci, že s výjimkou jednoho zastupitele (senior) jde o jedny z aktivnějších členů hasičů. S tím souvisí otázka, zda je možné podílet se na činnosti obce a nebýt aktivní co se týče hasičů. Myslím si, že to možné je, neboť jeden takový zastupitel existuje, nicméně tento člověk však u hasičů také je, ale již není tak aktivní jako dříve. Dalo by se říci, že „už má odpracováno“ co se parketů týče, v zastupitelstvu však může mít svou pozici díky haló efektu minulosti. Abych shrnula tuto provázanost, funkce hasiče, zastupitele a organizátora v Lesné u řady obyvatel do jisté míry splývá a v rámci současného výzkumu není možné jasně určit a odlišit, která z nich je důležitější či výchozí. V teoretickém úvodu bylo také zmíněno, že členství v SDH zlepšuje společenské postavení jedince a může být vnímáno jako jeden ze znaků dospělosti. Vzhledem k vývoji posledních let, kdy byli k hasičům kvůli sestavení dětského týmu přibírány i děti kolem deseti let, o znaku dospělosti mluvit nelze. Jako jistý přechod k dospělosti je však dle mého pozorování vnímána obsluha na parketech. Zajímavé také je, že neaktivnějšími členy nastupující mladé generace jsou děti aktivních členů střední generace. Neplatí to absolutně, nicméně i zde je patrný vliv příbuzenství.

Zde se tedy díky provázanosti funkcí a většinovému členství obyvatel v SDH nepodařilo tuto funkci vyvrátit ani potvrdit, bylo by nicméně zajímavé věnovat se tomuto podrobněji v rámci dalšího výzkumu v budoucnosti. Domnívám se, že ovlivnění složení zastupitelstva příbuzenstvím ani věkem není prvoplánově zamýšlené a takto uplatňované.

3.2.2.9 Funkce ekonomická

V poslední části analýzy se budu zabývat ekonomickou funkcí parketů. Konkrétně mě bude zajímat, zda produkují nějaké významné zisky, a jak jsou tyto peníze dále používány. Vypozorovala jsem, že kapela bývá vyplácena hned po vystoupení ten konkrétní večer. Platba probíhá předáním hotovosti oproti dokladu, peníze se neposílají na účet. Peníze z konkrétní zábavy jsou vyúčtovány hned druhý den, kdy dochází k jejich počítání (jak vybraného vstupného, tak zisků z prodeje alkoholu a občerstvení; zbylé zásoby se však nekontrolují). Počítání provádí vždy jeden ze dvou pokladníků a bere si na pomoc několik dalších lidí, kteří se po úklidu zdrželi (viz průběh parketu v úvodu analytické části). Tyto zisky si pak v zamčené pokladně odnáší pokladník domů, později je ukládá na účet hasičů.

Z první generace hasičů se po každé zábavě počítaly peníze a zbylé zásoby. Co se neprodalo, bylo vráceno zpátky do obchodu (za peníze), odkud se zásoby pořizovaly. V zásobách i penězích byl tedy dle informátorů relativní pořádek. To se změnilo s první obměnou pořadatelů. Postup byl zhruba stejný, ale někteří informátoři uváděli, že se do obchodu často vracelo i zboží, které se dle oficiální verze prodalo, a docházelo tak k obohacování rodiny, která měla zásobování na starosti. Zhruba v této době vidí část informátorů počátek nepořádku ve financích. Musím dodat, že podle jejich popisu situace nejde o nelegální činnost. Stav zásob a vydělané peníze nejsou v současnosti úplně v pořádku, což řada informátorů vidí jako negativní jev, mluví o nepořádku v penězích. Někteří dokonce zmiňovali, že díky tomu projdou kdekomu z obsluhujících i drobné krádeže. Velmi negativně tento jev vidí zejména informátoři z řad pořadatelů první generace, z jejich úst často vycházely stížnosti na to, že ti dnešní pořadatelé dělají parkety jen pro peníze a pro osobní prospěch, a že oni to dělávali pro dobro vesnice.

„Tenkrát to bylo vo něčem jinym než ted’. Tenkrát jsme to dělali pro lidi, aby tady něco bylo. Ted’ to děláte kvůli penězům, já to nechci dál

rozvinovat. (...) Ale těžko někoho obviňovat, když jsi někoho nechytil za ruku. Myslíš, že jste tam všichni poctivý, když tam jste?(...) Tady sousedi říkají, že kdyby z toho neměli, tak by tam nechodili, víš? To říkali už za nás. A ono dneska to je možná daleko horší.(...) Někdo tam celý léto chlastá za polovic nebo zadarmo.“ [Antonín Kučera]

Tyto výpovědi jsou však relativizovány výpovědi příslušníků střední a mladší generace. I oni si uvědomují nesrovnalosti v penězích, ale většina uvádí, že jejich motivací k pořádání je snaha udělat něco pro vesnici a pro její obyvatele.

Střední generace si stěžuje také na to, že v hospodě bez obsluhy je čistě na zodpovědnosti a cti jedince, zda si na svůj lístek s útratou napíše skutečně všechno, co vypil, a zda lístek včas zaplatí. Někteří informátoři uváděli, že to může být zdrojem nedůvěry k současné mladé generaci, neboť někteří jedinci jsou právě v tomto ohledu nespolehliví.

Jednotlivec však z účasti na parketech profituje i normálně. Lesteňáci (včetně chatařů) mají vstup na zábavy zadarmo, také nápoje a občerstvení mají za jiné ceny než návštěvníci parketů. Jde o tzv. ceny pro místní- u většiny položek vyjma cigaret jsou to ceny poloviční. Při uklízení po parketu či při brigádách je občerstvení také zdarma, zpravidla se ale nepije tvrdý alkohol. Toto občerstvení při brigádách je financováno z hasičských peněz, stejně jako poslední zábava na parketě, která je veřejnosti nepřístupná a účastní se jí pouze pořadatelé a které se říká ukončení sezóny. Koná se zpravidla v září a má být poděkováním všem, kteří se na pořádání parketů podíleli, proto jsou zde veškeré nápoje i jídlo zadarmo, resp. jsou financovány z hasičských peněz. Stejně to pak funguje i na hasičské schůzi, která se koná obvykle v prosinci.

Informátoři uvádějí, že ke konci 90. let hasiči sponzorovali jiné společenské akce. Pořádali výlety pro obyvatele vesnice, kdy se jelo například na lední revue či do aqvaparku. Těchto akcí se účastnili zejména rodiče s dětmi, šlo hlavně o lidi, kteří se na parketech scházeli. To znamená, že se neúčastnili všichni obyvatelé obce. Výlety na vinobraní pak byly zaměřené na dospělé. Hasiči objednali a zaplatili autobus, případně i vstupné. Tyto výlety údajně také podporovaly soudržnost obyvatel, plnily pak také zábavní funkci. Šlo o další cestu, jakou získávali jedinci prospěch z vydělaných peněz.

Hasiči v Lesné jsou díky penězům vydělaným na zábavách poměrně bohatým spolkem, přestože informátoři uvádí pokles zisků v posledních letech. Ekonomický

přínos kultury souvisí také s kvalitou nabízené kulturní aktivity a její prostorovou, finanční a časovou dostupností. Lesná leží mimo hlavní komunikační tahy, na parkety není obvykle možné dostat se jinak než pěšky, autem či taxíkem. Kapely v poslední době zdražily svá vystoupení, proto jsou pořadatelé nuceni zvýšit vstupné, které se průměrně pohybuje kolem 150 Kč za večer. Vysvětlují to tím, že nepočítají s až tak vysokou návštěvností, proto musí nastavit vstupné výše, aby na pořádání akce alespoň neprodělali. Podle informátorů však nyní zisky klesají, nejlepší dobou bylo údajně období konce 90. let a začátek milénia, kdy nefungoval parket v Hořepníku, parket v Lesné tudíž neměl konkurenci a na zábavy chodilo hodně lidí. Nynější úbytek návštěvníků a zisků si vysvětlují různě, větší rozmanitostí kulturních akcí v okolí, úbytkem mladých lidí na venkově, nedostatkem peněz.

Zaměříme se nyní na to, jestli a jak hasiči v Lesné vydělanými penězi přispívají obecnímu rozpočtu. Většina vydělaných peněz je investována zpátky do budování areálu a do vybavení kiosků apod., a také do chodu samotného spolku. Část vydělaných prostředků je převedena na obec jakožto platba za pronájem pozemků areálu parketu, které oficiálně patří obci. Samotné stavby na pozemku vlastní hasiči. Toto vlastnické uspořádání bylo vytvořeno právě proto, aby umožňovalo bezproblémový převod prostředků. Část peněz je tak dle informátorů převedena obci, nicméně většinu výstavby či obnovy v obci realizuje obec z obecních peněz či z nejrůznějších dotací. Dochází tak k přesunu peněz nepřímým i ve prospěch nehasičů, resp. neúčastníků se hasičů a dalších obyvatel vesnice. Informátoři však upozorňovali na jednu důležitou věc, a to sice dobrovolnou práci hasičů. Díky ní jak obec, tak hasiči při mnoha stavebních pracích či jiných činnostech, jako je například údržba prostranství obce, ušetří množství peněz, neboť na tyto práce není nutné najímat firmu, která by si za ně nechala zaplatit. Jde sice o finanční přínos nepřímý, nicméně velmi důležitý. Tyto práce mají již určitou tradici, neboť v 70. letech se hasiči podíleli jak na stavbě kulturního domu, tak na stavbě koupaliště ve vesnici. Obě tyto stavby byly oficiálně financovány Místním národním výborem ve Velké Chyšce, pod kterou tehdy Lesná patřila, nicméně placeni byli dle informátorů- pamětníků jen řemeslníci. Ostatní práce vykonávali místní, většinou hasiči, bez nároku na odměnu. V souvislosti s výstavbou parketu zmínili pamětníci jednu zajímavou věc. Přirovnávali totiž dnešní dotace k výpomoci od místního JZD. Větší část obyvatel Lesné tenkrát ve družstvu pracovala a beze strojů zapůjčených díky přivření oka jejich nadřízeného, bez odvezeného materiálu získaného týměž způsobem atd. by stavba nemohla vzniknout. Jeden pamětník uvedl, že to bylo proto, že vedení družstva

vzniku parketu přálo a vlastně neexistovala oficiální cesta, jak si stroje zapůjčit jinak. Řekl doslova, že „*co jsme si neukradli, to jsme neměli*“ [Antonín Kučera]. Vypozorovala jsem, že nyní jsou stroje, jako například traktory, dispozici díky tomu, že je vlastní několik hasičů, a tak s nimi na brigádu přijedou pomáhat. Hasiči však nepřispívají pouze obecnímu rozpočtu, část prostředků pravidelně věnují i různým charitativním organizacím v regionu.

Co se týče nových pracovních příležitostí, rozvoje malého a středního podnikání a vyšší koupěschopnosti obyvatel, tedy pozitivních externalit, které jsem popsala v teoretické části, v Lesné k jejich rozvoji nedošlo. Může to být tím, že se parkety konají jen v poměrně krátkém časovém úseku 3 měsíců. Tyto průvodní pozitivní jevy se podle mě projeví spíše u celoročních kulturních aktivit.

Podářilo se tedy prokázat ekonomickou funkci parketů ve vesnici, stejně jako ekonomickou funkci dobrovolné práce. V obou případech jde o funkce spíše manifestní, u dobrovolné práce patrně nejde o důsledek, který by si všichni hasiči naplno uvědomovali, na druhou stranu se však nedá říci, že by ho nemohli předvídat, proto se i zde přikláním spíše k manifestnosti. Parkety a zisky z nich jsou v tomto případě nahraditelné penězi z dotací, popřípadě nějakou komerční aktivitou.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala letními parkety, členstvím ve sboru dobrovolných hasičů a jejich vlivem na život ve vesnici Lesná. Nejprve jsem charakterizovala zkoumaný jev a prostředí, poté jsem se věnovala významu lokální kultury, spolkům a komunitám na venkově. Následně jsem na základě studia literatury, ve které tyto funkce uceleně nikde uvedeny nebyly, identifikovala devět základních okruhů, ve kterých jsem spatřovala možné funkce parketů a členství ve sboru dobrovolných hasičů.

Šlo o integrativní a socializační funkci, funkce spojené s dobrovolnou prací a výchovnou funkci, funkci parketů jako prostředí zvýšené sociální kontroly, funkci oživení vesnice a stabilizační funkci, vzniku, přenosu a zachování tradice a akumulativní funkci, zábavní a kompenzační funkci, funkci, respektive dysfunkci konfliktů, získávání postavení a politické moci ve vesnici a funkce ekonomické.

Co se týče funkcionální analýzy a funkcí samotných, jedná se o určitý model, proto nebylo vždy možné typ funkce přesně analyzovat a předložit čisté a jasné výsledky. Je to patrně žádoucí stav, neboť jasné a jednoznačné závěry by v tomto případě svědčily o nežádoucím zjednodušení celé problematiky. U některých funkcí nebylo možné na základě analýzy a faktů přesně odlišit, zda se jedná o funkce latentní či manifestní. Navíc může být vnímání funkcí odlišné u různých aktérů. Domnívám se však, že téma samotné i výsledky analýzy jsou nosné i bez konkrétního určení typu funkcí, neboť i bez tohoto aspektu analýzy dostatečně přispívají k poznání fungování lokálních skupin.

Analýza potvrdila to, co jsem předpokládala, tedy že parkety a členství ve sboru dobrovolných hasičů plní v Lesné důležitou roli. Jednoznačně přispívají k integraci a soudržnosti obyvatel vesnice, což si také většina obyvatel uvědomuje, a k mezigeneračnímu dialogu. Do spolkové činnosti hasičů je zapojena převážná většina obyvatel, tato aktivita však nepodněcuje vznik dalších spolků. Parkety však jasně podporují aktivnější zapojení různých skupin obyvatel do organizace zábav a ostatního veřejného dění, jmenovitě chatařů, žen a mládeže. Přes léto tyto funkce plní parket, v zimě pak v poněkud užším rozsahu místní obdoba hospody v kulturním domě. Dobrovolná práce, ať už v rámci brigád, či samotných parketů sice zpravidla nebývá první pracovní zkušeností mladých obyvatel, zato však přispívá rozvíjení jejich zodpovědnosti a také díky ní získávají určité dovednosti, které se jim v dalším životě mohou hodit. Dobrovolnictví má tedy jak společenské, tak individuální přínosy. Obojí je ovlivněno mírou zapojení se a aktivity jedince a také jeho věkem. Parkety plní také výchovnou funkci. Nejsou však prostředím zvýšené sociální kontroly. Co se týče oživení a stabilizace vesnice, parkety patrně nebudou významným faktorem při rozhodování mladé generaci, zda zůstat na venkově, vyvolávají však řadu multiplikačních efektů, které přispívají rozvoji jak vesnice, tak jejich obyvatel. Co se týče tradic, je role parketů ambivalentní. Parkety samy jsou již určitou tradicí, jejíž zachovávání by mohlo být ohroženo neaktivitou mladých v budoucnu. Jejich existence ale přispívá k monotónnosti společenského života vesnice, nicméně do budoucna se plánuje obnovení již neudržovaných tradic, což je pozitivní tendence. Parkety také jednoznačně působí jako zdroj zábavy a odpočinku nejen pro místní, ale také pro návštěvníky ze širokého okolí. Naopak utlumují přípravu na požární cvičení, které tak nemá žádný větší vliv na zdraví či fyzickou kondici hasičů. V rámci pořadatelů, ale také v rámci vesnice se objevuje řada konfliktů. Některé z nich bylo možné označit za

funkční, neboť přispívají diskuzi obyvatel, a tak i k řešení problémové situace, jiné byly dysfunkční. Důležitost účasti na parketech nebo členství ve sboru dobrovolných hasičů pro získání politické moci se tímto výzkumem nepodařilo ani potvrdit, ani vyvrátit, neboť u řady lidí tyto role splývají, a není tak možné určit, která je nejdůležitější. Naopak finanční přínos parketů pro obec se prokázat podařilo, výzkum odhalil také velký ekonomický přínos dobrovolné práce. Jak parkety, tak členství v SDH tedy mají jasně dopad na život vesnice a jejích obyvatel, v mnoha případech se jedná o dopad pozitivní.

Tato práce je příspěvkem ke studiu a poznání fungování lokálních skupin a příslušníků těchto skupin na základě jejich chování v konkrétních situacích. Ze sociologického hlediska je tato práce aplikací Mertonova dělení funkcí na určitý jev, tímto způsobem dosud nezkoumaný. Z etnografického a historického hlediska je práce příspěvkem ke zmapování jevu, kterému se dosud nikdo nevěnoval a který se časem mění. Dále je reflexí znalostí a významů, které danému jevu připisují členové určité komunity. Může také sloužit dalším generacím, neboť doplňuje bílá místa v kronice obce Lesná. Poznatky uvedené v této práci by bylo možné použít v rámci aplikovaného výzkumu, konkrétně v odvětví zabývajícím se kulturním zprostředkováním. V rámci komunitního poradenství se toto odvětví zabývá problémy, které se v aktivitách komunit vyskytují, a snaží se díky výzkumu a hlubšímu poznání situace najít cesty, jak tyto problémy řešit. Komunita je v tomto případě definována společnými potřebami nebo zájmy a obvykle také určitou mírou setkávání v prostoru, což situaci v Lesné odpovídá. Tato práce by pak mohla být podkladem pro takové poradenství.

Summary

In my thesis I have explored summer musical events (in Czech „parket“) and membership of volunteer fire-fighters and their impact on everyday life in village Lesná. The expression „parket“ can have more meanings according to the context. Firstly it is designation for summer dance events or concerts, secondly it is designation for the place in the village where these events take place. This phenomenon is not well-known, therefore were both the events and the history of volunteer fire-fighters in Lesná described in the introductory part of this paper to make further understanding easier.

Then I have focused on the importance of local culture, societies and communities in the country and I have identified several possible functions this events and volunteer fire-fighters membership may have within the structure. These functions are functions of integration and socialisation, functions connected to voluntary work and educational function, function of this events as a place of increased social control, function of revitalization and stabilisation of the village, function of formation, transmission and preservation of traditions, entertainment and compensatory function, function or dysfunction of conflicts, function of gaining a higher social status and political power in village and economical function.

The research part of this paper is based on qualitative research methods as semi-structured interviews, participant observation and content analysis of a chronicle of Lesná. The theoretically described functions are analysed and this analysis confirms, disproves or examines the influence of this events and volunteer fire-fighters membership on the life of community. The reviewed version of Merton's functional analysis is used to define the functions. The functional analysis is based on theoretical models- functions. Therefore is the accurate analysis not always possible. Clear and unequivocal results will be proof of undesirable simplification of these problems. This bachelor thesis represents a source of knowledge about local groups and their behaviour in certain situations. Therefore is its contribution to studying sufficiently stimulating even without precise determination of type of function (latent or manifest).

The analysis confirmed what I presupposed. This musical events and volunteer fire-fighters membership play an important role within the village Lesná and within the community of people who live there. They unambiguously contribute to integration and cohesiveness of people and also to intergenerational dialogue. Most of the inhabitants are members of volunteer fire-fighters society. However, this activity doesn't stimulate foundation of other societies. These musical events clearly activate many different groups of people in village to participate in organising of these events, especially weekend cottagers, women and children. Voluntary work is usually not the first work experience of young people. Nevertheless, it is benefit for both individual and society. The concerts are not the place of increased social control, but they cause several multiplicative effects which contribute to revitalisation and stabilisation of village. Their role in formation, transmission and preservation of traditions is rather ambivalent. On the one hand these events themselves are already a tradition and their preservation depends on activity of young generation. On the other hand they contribute to social life

in village to be monotone. They are also source of entertainment and relaxation. There are also some conflicts within group of organisers and also within the village inhabitants. Some of them may be described as functional, some of them as dysfunctional. Importance of membership of fire-fighters society for gaining a higher social status and political power in village could not be proved. Finally, the research also proved the economical benefits of organising of these events both for the fire-fighters society and the village.

Použitá literatura

Knihy a články

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000, 374 s. ISBN 80-246-0139-7.

GREGORINIOVÁ, Jindřiška. SCHOLLAROVÁ, Věra. *Místní kultura –stabilizační a stimulační faktor rozvoje českého venkova* In Sborník příspěvků z mezinárodní konference: Venkov je náš svět- Český Krumlov 1. – 3.3. 2006. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. 587 stran

GUILLEMIN, Marilys a Lynn GILLAM. Etika, reflexivita a "eticky důležité okamžiky" ve výzkumu. *Biograf*. 2004, (35): 47 odst. Dostupné z: <http://www.biograf.org/clanky/clanek.php?clanek=3502>

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-7367-040-2.

HEŘMANOVÁ, Eva; CHROMÝ, Pavel. *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Praha: ASPI, 2009. 348 s. ISBN 978-80-7357-339-3.

JEŘÁBEK, Hynek. *Úvod do sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1992, 162 s. ISBN 80-7066-662-5.

KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy: třetí, přepracované vydání. 3., přeprac. vyd.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2009, 241 s. ISBN 978-80-7419-012-4.

KANDERT, Josef; *Jihomoravský venkov po socialismu: Filipovsko na konci devadesátých let 20. století: (Informatoria katedry sociologie - Filipov III)*. Praha: Matfyzpress, 2004. 317 s. ISBN 80-86732-26-6

KŘÍŽOVÁ, E. Co dobrovolnictví v soudobé společnosti nabízí? In Frič, P. *Dárcovství a dobrovolnictví v České republice: (výsledky výzkumu NROS a Agnes)*. Vyd. 1. Praha: NROS, 2001, 115 s. ISBN 80-902633-7-2.

LOŠŤÁK, Michal. *Úvod do sociologie venkova: SKRIPTAI-FSV*. Praha, 1995.

Dostupné z:

<https://is.cuni.cz/studium/predmety/index.php?id=5a5be2c2c8797433eb8b5e79e2a53135&tid=&do=predmet&kod=JSB133&skr=2012>

MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER. *Kvalitativní výzkum v sociologii venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 1999, 155 s. ISBN 80-213-0507-x.

MAYRING, Philipp. Qualitative Content Analysis. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*. 2000, vol.1, no. 2. Dostupné z: <http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/1089/2386>

MILTOVÁ, Alena, Miloslav PETRUSEK a Alena VODÁKOVÁ. *Sociologické školy, směry, paradigmaty*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994, 249 s. ISBN 80-85850-04-4.

PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 199 s. ISBN 978-80-7357-347-8.

PAVLIŠTÍK, Karel: *Sbor dobrovolných hasičů, významný fenomén v procesu formování společenského života v obci a v transformaci tradičních zvykoslovných aktivit na Zlínsku*. *Národopisná revue* 13, 2003, č. 3, s. 143-153.

PETRUCIJOVÁ, Jelena. Antropologická východiska funkcionalismu. In: *Funkcionalismus ve vědě a filosofii: sborník příspěvků*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2001, s. 188-204. ISBN 80-7007-147-8.

SILVERMAN, David. *Ako robiť kvalitatívny výskum: praktická príručka*. Bratislava: Ikar, 2005, 327 s. ISBN 80-551-0904-4.

ŠUBRT, Jiří a Jan BALON. *Soudobá sociologická teorie*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2010, 232 s. ISBN 978-80-247-2457-7.

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

TÍŽIK, Miroslav: *Renesancia pospolitosti v pluralizovanej spoločnosti*. Príklad- nová religiozita. In: Sopóci, J. (ed.). *Sociológia a spoločenská zmena*. Bratislava: Stimul, 2000, ss. 237- 265.

TUČEK, Milan. *Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí*. Vyd. 1. Praha: SLON, 2003, 428 s. ISBN 80-86429-22-9.

UNLUER, Sema. Being an Insider Researcher While Conducting Case Study Research. *The Qualitative Report*. 2012, vol. 17, article 58, s. 1-14. Dostupné z: <http://www.nova.edu/ssss/QR/QR17/unluer.pdf>

VÁLKA, Miroslav. *Sociokulturní proměny vesnice: moravský venkov na prahu třetího tisíciletí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2011, 224 s. ISBN 978-80-210-3908-7.

Internetové zdroje

Oficiální web obce Lesná: O historii parketu. OBEC LESNÁ. *Oficiální web obce Lesná* [online]. 2007 [cit. 2013-05-14]. Dostupné z: <http://www.lesna.cz/historie/d-1006/p1=1075>

Sčítání lidu, domů a bytů 2011. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Český statistický úřad*
[online]. 2011 [cit. 2013-05-14]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/home>

Další prameny

Kronika obce Lesná 1910 – 2008, nestránkováno

Fotografie z kroniky obce Lesná

Fotografie z vlastního archivu

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam informátorů (tabulka)

Příloha č. 2: Scénář polostrukturovaných rozhovorů (soupis)

Příloha č. 3: Transkripce rozhovoru s Adamem Novotným (záznam rozhovoru)

Příloha č. 4: Fotografie

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam informátorů (tabulka)

<p>1. Jméno: Hana Veselá</p> <p>Věk: 42, střední generace Povolání: rehabilitační sestra Vzdělání: vysokoškolské Jak dlouho žije v Lesné: žije v Praze, nyní chalupář v domě, kam jezdívala do Lesné za prarodiči Činnost v rámci hasičů a parketů: není hasič, aktivní obsluhující</p>	<p>6. Jméno: Miloš Pospíšil</p> <p>Věk: 41, střední generace Povolání: ředitel pobočky logistické firmy Vzdělání: středoškolské Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní hlavní pořadatel, starosta</p>
<p>2. Jméno: Tomáš Pokorný</p> <p>Věk: 22 let, mladá generace Povolání: student VŠ Vzdělání: zatím středoškolské Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní pořadatel i pořadatel</p>	<p>7. Jméno: Josef Svoboda</p> <p>Věk: 48, střední generace Povolání: dělník ve firmě zpracovávající dřevo Vzdělání: učební obor s maturitou Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní pořadatel, obsluhující u vstupu, pokladník, zastupitel</p>
<p>3. Jméno: Jana Černá</p> <p>Věk: 46, střední generace Povolání: soukromý zemědělec Vzdělání: středoškolské Jak dlouho žije v Lesné: cca. 25 let (vdala se tam), předtím jezdila do Lesné za prarodiči Činnost v rámci hasičů a parketů: již neaktivní hasič (dříve aktivní), aktivní obsluhující, zastupitel</p>	<p>8. Jméno: Lenka Procházková</p> <p>Věk: 21, mladá generace Povolání: student VŠ Vzdělání: zatím středoškolské Jak dlouho žije v Lesné: 12 let, předtím tam jezdila za prarodiči Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní obsluhující</p>
<p>4. Jméno: Romana Svobodová</p> <p>Věk: 22 let, mladá generace Povolání: student VŠ Vzdělání: zatím středoškolské Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní obsluhující</p>	<p>9. Jméno: Luboš Horák</p> <p>Věk: 51, střední generace Povolání: soukromý zemědělec Vzdělání: učební obor s maturitou Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: již neaktivní hasič (dříve aktivní), již neaktivní</p>

	pořadatel a již neaktivní obsluhující
<p>5. Jméno: Adam Novotný</p> <p>Věk: 45, střední generace Povolání: podnikatel- truhlář Vzdělání: vyučen Jak dlouho žije v Lesné: žije ve Velké Chyšce, do Lesné pravidelně jezdí od cca. 90. let Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní obsluhující, stavitel</p>	<p>10. Jméno: Antonín Kučera</p> <p>Věk: 79 Povolání: důchodce, dříve prodavač, předtím pracoval v JZD Vzdělání: nějaká obdoba učiliště Jak dlouho žije v Lesné: od narození Činnost v rámci hasičů a parketů: jeden ze zakladatelů, bývalý předseda občanského výboru, již neaktivní hasič, již neaktivní pořadatel, již neaktivní obsluhující</p>

Příloha č. 2: Scénář polostrukturovaných rozhovorů (soupis)

Polostrukturované rozhovory byly vedeny podle následujících otázek.

Jméno:

Věk:

Povolání:

Vzdělání:

Jak dlouho žije v Lesné:

Činnost v rámci hasičů a parketů:

- Víš něco o historii parketu?
- Kdy ses do chodu parketu zapojil poprvé?
- Můžeš popsat, jak tenkrát probíhal parket, příprava, úklid?
- Můžeš popsat, jak to podle tebe probíhá všechno dnes?
- Vidiš nějaké rozdíly mezi tím, jaké to bývalo dřív a jaké jsou parkety dnes (zkus uvést roky, které srovnáváš)? V čem ty změny spočívají?
- Co se změnilo po revoluci?
- Je rozdíl v tom, jak se která skupina lidí zapojuje? místní/lidé přijíždějící jen na víkend; mladí/střední/starší generace?
- Má obsluha, popř. chození na brigády přínos/negativa pro toho člověka, který ji vykonává?
- Myslíš, že jsou s parketem nebo jeho pořádáním spojené nějaké problémy? (Můžeš mi k tomu něco říct?) Jak se ty problémy řeší?
- Jak probíhala ta první generační obměna pořadatelů?

- Jak probíhá ta současná?
- Existují nějaké konflikty mezi mladší a střední generací?
- Chystáš se odejít z Lesné?
- Myslíš, že mají parkety budoucnost?
- Co by se na parketech dalo zlepšit?
- Máš pocit, že jsi na parketě pod dohledem?
- Co si myslíš o vztahu Lesné a Hořepníka / Lesné a Chyšky?
- Co si myslíš o tom, jak v Lesné fungují hasiči?
- Provázání vesnice (organizace obce) a organizace parketů.
- Jaký je (pokud je) finanční přínos parketů pro Lesnou?
- Co znamená parket pro Lesnou? Jak by to vypadalo, kdyby tu nebyl?/ Kdyby se parkety nekonaly?
- Co pro tebe parket znamená?
- + další dle kontextu

Příloha č. 3: Transkripce rozhovoru s Adamem Novotným (záznam rozhovoru)

Vysvětlivky:

A- označení tazatele

odpovědi informátora bez označení

jména informátora a ostatních osob změněna

Jméno: Adam Novotný

Věk: 45, střední generace

Povolání: podnikatel- truhlář

Vzdělání: vyučen

Jak dlouho žije v Lesné: žije ve Velké Chyšce, do Lesné pravidelně jezdí od cca. 90. let

Činnost v rámci hasičů a parketů: aktivní hasič, aktivní obsluhující, stavitel

A: Ještě první taková otázka: kolik je ti?

45 teďkom

A: To si musím napsat. Jinak jakoby to jméno tam nikde jako v tý bakalářce nebude. Já všechny ty jména změním, aby tam lidí neměli svoje jména.

Hm.

A: Tak taková první zahřívací. Víš něco o historii parketu? O tom třeba, kdy vzniknul?

To bylo nedávno. Říkali že to bylo těch 35 let, že to bylo vlastně. Když to vzniklo, tak to vzniklo s nějakým sdružení no asi kamarádů, prostě jako, jo vlastně dneska už dědů, jo, který vlastně se družili u nějakýho, když to řeknu blbě, sudu piva, jo a proč bysme měli sami si dělat sud piva, když můžeme pro někoho něco udělat, jako pro obec, pro nějaký lidi z okolí. Protože samozřejmě nejezdilo se autama jako dneska, prostě, já pamatuju když vlastně jsem přišel

do Chyšky, okolo nás chodil štrůdl v půl šestý lidí. 30, 50 lidí, to chodilo, jó, to chodilo, já nevím. To ty asi nepamatuješ.

A: Nó, já pamatuju už jen když chodilo pár lidí.

Ale to chodil opravdu štrůdl lidí, vod autobusu prostě, jezdilo se z okolí, z Pacova. Protože vlastně zase dostupnost byla jiná těch autobusů. Jezdily v pátek, v sobotu, prostě jezdily autobusy večír. Už já sy myslim i s tímhletem zaměřením, třeba.

A: Ale nejezdili sem do Lesný.

Ne, jezdil autobus do Chyšky. A vlastně chodil sem. Ale k té otázce. Já si myslim, že udělali, jako se to dělá dneska, prostě, proč máš sedět v hospodě sám, když můžeš pro někoho něco udělat. Někdo třeba takhle neuvažuje, někdo to bere vůči penězům, jo. Já si myslim, že já to vůči penězům vůbec neberu, protože mám sedět doma. Já jsem doma zavřenej na dílně furt. A tak radši jdu, když to řeknu blbě, k pivu, kde jsem u vokýnka prostě. Támhletoho znám, támhletoho znám, prostě popovídáš, jo, a ty lidi se prostě bavěj se. Jináč, si myslim, že ta doba není taková, jako bejvala před 10, 15-ti lety, prostě, že se to tady pralo, nebo prostě něco takovýho. A že prostě dneska je relativní klid, už takovýdleh nic není. Jo, protože ty lidi přijedou autama. Ono už se myslim zase tolik nepije, jako se pívávalo. Jo, u toho, aby se lidi pobavili. No.

A: Kdy ses do chodu parketů tady zapojil poprvý? Nemyslím třeba přímo, že by ses podílel. Nebo prvně, kdy jsi sem začal chodit? Nebo kdys tady byl poprvý?

Ty jo. V devadesátým třetím? Druhým? Když se stavěl sklep. Tak jsem se semka dostal. Jo, co je vlastně velkej sklep teďkon. Okolo těchhle staveb. Protože já jsem vlastně furt něco stavěl. Jó, vlastně. Protože já jsem dělal předtím ve špitále, tam jsem se poznal s Lád'ou, jak měl ten úraz s tím ramenem. Jak ho přejela ta sekačka.

A: Jestli to byly devadesátý léta, tak to mě myly tak dva.

To ne, protože jak dělal u jezdecků, tak ho přejela, něco opravoval na rotačce, traktor se rozjel, jako netočící, Ta rotačka ho přejela a měl rozlámání rameno. No, potkali jsme se ve špitále. A tak jsem se dostal asi sem. Já zase do Chyšky tak nějak moc neto, tak sem.

A: A už jsi v té době byl v Chyšce?

To už jsem byl v Chyšce. Protože holce je 19 a já jsem tady 20 let. Vlastně 20. No tak já jsem tady 21 let.

A: Takže se ženou ses nepotkal na parketech.

No, na zábavách jo, no, ale tady ne. V Pacově.

A: A můžeš popsat, jak tenkrát ty parkety probíhali, třeba ta příprava, úklidy a všechno kolem toho, tenkrát v těch 90. letech?

Hodně si myslim, že to tahnul Matěj Myslivců, v tej době. Já třeba nepamatuju Aleš Holců, toho já už nepamatuju. Vlastně Miloš, když to dělal. Ale Karel Jaklů dělal zásobování a tahnul to celý. A já třeba k těmhle úklidům se taky nedostanu. Protože zase, jezdit sem na půl hodiny. Já tady netrávim, abych sem došel ve 12. hodin do hospody a byl tady do večera. V tu sobotu, neděli, tak si radši lehnu a vlastně v tý době já neměl čas. Dneska už čas relativně mám. Řek jsem prostě v tejdnu, budu dělat od rána do večera, ale v sobotu, neděli nebudu dělat nic. Jó, prostě já nevím okolo baráku, bohu dík, nemusim. Je to, je to hotový. Tak nějak, něco prostě taky, to co už si já vymyslím. Ale vlastně v tej době, stavěla se dílna, stavěl se barák. Takže já přišel v 5 hodin z parketu, když byl v pátek. Proto já nemám třeba rád páteční parkety. Protože v sobotu vim, že musim něco dělat. I třeba teď. Buď' jsu do lesa, nebo prostě něco. Ráno v 7 hodin, tam byl zedník. Protože vlastně s tím jsem dělal všechno. A já v 7 hodin jsem nemohl bejt nalitej, prostě, jó, já jsem dělal přidavače, já jsem dělal maltu, protože vlastně kompletně. Já nevím, to ty nepamatuješ, jak chalupa vypadala. A všechno kompletně to dát do nějakýho stavu, jako to je, dělalo se furt. Neměl jsem rád tyhle páteční parkety. Proto já nemám rád ani teď, protože ty lidi to už jakoby odrazuje od práce. Protože když samozřejmě, v pátek jdeš na parket, já vstanu. Včera jsem přišel o půlnoci. V tátek jsem tady byl do půl třetí. Ale ráno, já jsem v půl sedmý v šest vzhůru. Samozřejmě, že je potom člověk nevyspalej. Kór dneska, dřív mi to tak nějak nevadilo. Když se spalo 4 hodiny. Já hodně spim v tejdnu, protože já chodim v tejdnu v 8, v 9 hodin spát.

A: Tenkrát se dělaly parkety jako víc v sobotu, nebo v pátek?

Já si myslim, no, stejně. Já si myslim, že možná víc v pátek. No, eee, že to bylo stejný. Zase takovýhle věci Josef. Já nevím, jestli jseš s ním domluvená.

A: Já si myslim, že by nechtěl moc povídat.

Jó, já si myslím, že jó. Jako na tohlensto Jaruna ne, ta povídá jinym způsobem. Ale Josef zase o tohlenstom. On to má všechno napsaný. Když byly jaký, a on si to furt píše. To se mi třeba u něj hrozně líbí, že on když mu řekneš, před pěti lety, co bylo za kapely, jaký bylo počasí, tak on to všechno má napsaný. On má sešit, a tam to všechno napsaný je. To je u něj třeba dobrý. Josef je svůj, já to vidím třeba okolo chalupy. Tam on nehrábne, motá se okolo dřívího. Ono taky uživit dvě holky v škole si myslím chce asi taky nějaký finance. Ale tohleto jako. Proto jako furt nechci, nevím, jak to dopadlo s Matějem tady, jak se rozčiloval loni vůči mladejm, jo. Aby vodošel od těch papírů. Jo. Protože každéj to může víst dobře, špatně. To nevím, jako jó. Ale myslím, že Josef zase není, že by prostě něco špatnýho. Ale má to v pořádku. On ví. Nebo - já se dojdu podívat. Kolikrát ten sešit se vezme, prostě, a tam je pěkný, už víš, kolik přišlo lidí na jakou kapelu a tohlensto.

A: Další věc. Jak podle tebe probíhají celý parkety a všechna ta příprava dneska? A můžeš to vzít v rámci celého roku a pak se třeba věnovat jedny zábavě.

Relativně, když to řeknu blbě, dost chaoticky, protože ono to vždycky nějak dopadne. A je to jediný v tom, že nikdo v tom nemá peníze svoje. To je jako muj názor. Kdyby to třeba dělal někdo, kdo by v tom měl peníze, a to už by se mi nelíbilo. Aby někdo řek, a nebyly takový názory, že by se to pronajmulo, proto se třeba udělalo, že plac je obecní a budovy jsou hasičů. Že by se to mohlo třeba někomu pronajmout. To jsem taky byl pro tohlensto, aby se takhle to udělalo, aby vlastně nikdo nikoho, ne třeba teď, ale třeba za pár let, nenapadlo, že se to pronajme. A ono už by to taky nebylo k tomu. Pronajmout to, to bylo před třeba Hořepník měl pronajato jako soukromá osoba, že to měli pronajaty. Jó, to by se mi nelíbilo. To bysem sem, ne, že bysem sem nešel, ale děláš to, že z toho nikdo nic nemá. A právě to se mi třeba nelíbí dneska. Už jsme se o tom bavili. Ale on Miloš je svůj, ale hodně jako nebejt jeho tady, tak už to není. Zase si myslím, zase je svůj. Ale k tomuhlenstomu, já si myslím, že tady musí bejt dost velkéj bordel v penězích. Nebo né bordel v penězích. Jak bych to řek, Že se to zadotuje, když nejsou, tak se to zadotuje z peněz z parketu., Já nevím, tady na hospodě i k těm lístkum. Já taky tady mám lístek. Mám, já nevím za 1000 Kč normálně, že třeba platím za měsíc, za dva. Ale nikdy by mě nenapadlo, že bych si nenapsal. ALE ono to tady nejde, aby tady byl člověk za barem, kterej by tu stál a vybíral peníze. Tady je to opravdu, z toho hlediska, že se udělaj parketu a zbydou z toho nějaký peníze. Já nevím, pamatuješ si, jezdilo se do Liberce do bazénu. Prostě to dneska neexistuje. Mi myslím, že nějaký peníze z těch parketů zbydou a pro tu obec by se něco mělo udělat, ne pro nás, ale pro ty mladší. A ty mladší by to jinak přitáhlo, do toho, aby se zapojili. I když dneska ta možnost je. Dřív to třeba nebylo, když to vezmu zpátky, třeba 15, 20 let, prostě. Jelo se do Prahy na zimní revue, nebo někam. Dneska prostě ta možnost je, je a není. Prostě, zase. Ale je, oni ty lidi maj peníze. Ono se furt říká, že peníze nejsou mezi lidma. Ale si myslím, že se dostanou víc než dřív. ALE k tomuhlenstomu, ono to vždycky nějak dopadne. Furt se mluví, že nejsou lidi na obsluhu. Jsou. Někdy třeba ty lidi ani neznám, což se mi třeba taky nelíbí. Ale nemůže znát třeba o generaci mladší ty lidi, prostě, aby tady byli. Ale vždycky to dopadne dobře bez problému s lidma. Já nevím, jestli to takhle funguje jinde. Já si myslím, že to. To by musel opravdu to bejt jedny osoby, aby prostě ta chtěla z toho vymlátit peníze, a ta by si toho asi víc hleděla. Ale já si myslím, že to nefunguje špatně. Já nevím, jak bych to řekl. Jó, vůči penězům vevnitř, já si myslím, že to nefunguje špatně, tam to zázemí ještě furt. Kdybych řekl, co ještě chci předelat, tenhle ten přístřešek dlouhej, aby to k něčemu vypadalo, protože jinak ten parket si myslím, že vypadá velice dobře. Ale z druhý stránky jako vedoucího, vedoucího prostě vždycky někdo má, jo. Jestli se k němu dostane, protože ze začátku roku. Já jsem řekl, že vedoucího dělat nebudu. Že sem budu chodit, ale abyssem já někoho honil, aby někdo šel utřít lavičky, pohrabat, to jó, jako udělat brigádu, to mi nedělá problém. Vždyť já všechno jsem to, ještě loni jednou sek Běda Pokorněj křoviňákem, ale jinak jsem to všechno sek já. ALE jó, třeba včera mě zarazilo, jak všichni jste byli na tom kameni. A prej ste tam byli dlouho. (smích)

A: Taky jste nás hodili jako nadmutý kozy celej den.

Ale.

A: Já to беру, udělalo se hodně práce.

Udělalo se hodně. Já ani nepamatuju, v kolik jste přišli.

A: V sedm.

V sedm jste přijeli sem, jó? Nó, já jsem byl, udělali jsme vlastně to kamení, no ty byli tady, no. Pavel s Mirkem Markovym. Jó, prostě, to tak prostě je. Nepředěláš ty lidi prostě. Jó. Hugo ten šel hrabat k těm Širokej. Já říkám, pojedou tam, budu se čochtat. To už mě taky, né, že by mi to vadilo, já toho mám v tejdnu až nad hlavu týhletý práce.

A: Jako víš co, byli jsme tam jenom mladý a ty Franta Berků a Franta Kottů seděli v traktoru. Ty seděli. Jako nikdo si nemyslel, že by nás tam bylo moc málo. Ale to kamení je otravný.

Jó, to kamení je dost otravný. Já tohleto jsem nikdy neměl rád, protože nemám rád práci.... Jednou jsem se dostal na bramborovej kombajn. Pro mě je snad lepší sbírat ty brambory na poli, než bejt na tom kombajnu. To jde, to odchází nikam, a nic prostě (smích). No, né, takovýhle práyce dělat nemůžu.

A: Další věc. Vidíš nějaký rozdíly mezi tím, jak parkety fungovaly dřív, v těch 90. letech, kdy jsi sem začal chodit, a jaký jsou dneska? A v čem ty změny spočívají?

Ty lidi se změnili, co sem chodějí.

A: Jak se změnili?

Lidi se změnili, protože dřív byl problém, třeba se vstupem, třeba že je to drahý, nebo nechtěli platit, přelýzaly se ploty. To dneska prostě neexistuje. To dneska nevidíš, že by. Když někam jde, tak prostě ví, že se tam musí zaplatit. Dřív tohleto nebylo. Lidi si myslím, že i víc pili, že bylo víc opilejch lidí než dneska. A ono třeba dneska, já to vidím i u toho piva, přide, vezme jedno pivo, dvě piva a jde pryč. Dřív - po tácech, všechno. To už je dneska jenom o Keksu, přijdou starší lidi, a ty jsou na to zvyklí. A ono jich přijde 10. Oni dneska nechoděj takový ty party. Ty lidi dneska nedržejí tolik pohromadě. A to si myslím, že je třeba dobrý i vůči tomu parketu, ž vlastně ta vesnice drží pohromadě. Sice to táhne víc k tomu chlastu, ty lidi, ale držejí víc pohromadě. To třeba v Chyšce takovýhleho nic není. nebo je, já nevím.

A: Myslíš, že je to díky tomu parketu? Že jsou tady ty lidi víc pohromadě?

Jo, já si myslím, že jo. Protože furt je to takový už z dřívějška. Oni sem chodili rodiče, no tak, ty děti sem choděj taky, protože je to, prostě, pamatuju, když semka chodil táta, né tolik, ale prostě chodil sem. A taky vy jste sem se dostali takovým způsobem, jó, když to řeknu. A myslím si, že dneska není ta doba, že by já nevím, když se uklízí, že by se tady našly nějaký drogy nebo něco takovýho. Občas se proslechne, že někde něco, ale že to není v takový míře jako třeba jinde ve městě. Ale k tomuhlenstomu. Já třeba, Jirku Hrabalovýho z Chyšky, co jezdí u Sompa, on už je dneska takovej tlustej. Já nezapomenu, já ho sám třikrát přehazoval tady přes branku. To se s těma lidma tenkrát nedělalo takový srání. Protože on byl nalitej a on se furt pral. Vždycky dostal od někoho. Ale já ho snad já nevím vždycky s někým přehazoval přes branku, on se vždycky vrátil (smích). A to už dneska není, to už dneska neslyšíš. Že by Josef přišel, že se to někde popralo. Jó, že se to popere. Naposled, že se to popralo tenkrát ty motorkáři, to je já nevím 2, 3 roky. To bylo tak něco většího. Dneska už to není, je to klidnější. Ty lidi už nejdou za, proto by se mi líbilo, jak tys to povídala v pátek, udělat to prostě v menším. Mně se třeba nelíbí teďkon, já jsem třeba do toho mluvil, že se udělalo těch kapel málo. Protože furt si myslím, že mám ležet doma, jo, anebo stát u okýnka. Já radši budu stát u okýnka. Když to řeknu. Mám čumět na bednu? Prostě stejnak u ní usnu, a já jsem v tejdnu tak vyspalej, že já už v pátek nemůžu spát. Já už se v pátek vzbudim ve 4 hodiny ráno, nemůžu spát, protože už jsem přes ten tejdnu naspalej, takže já už vlastně v pátek v sobotu. V neděli už zase musím jít, protože druhěj den už jsou zase starosti, a to musím bejt odpočatej. Ale v pátek jo.

A: Spousta lidí ze střední generace říká, že na to nemaj sílu. Že říkaj, že nechtěj sedět doma, ale že třeba chtějí jít, ale jenom se bavit. Máš taky pocit, že jako už na to nemáš sílu?

Ne, to ne. To já radši. Ono bavit, co je bavit? Sedět v hospodě? Jó, někam odject, já nevím, že se prostě někam dojde, dojde se do kina, jezdím na čtyřkolky, jezdíme na vodu, ale vždycky se to nechá skloubit. Já nevím, když odjedu jedna rodina, no tak to že by se něco zbláznilo. Pokud prostě začnou chodit relativně víc ty mladý. Ono těch lidí opravdu ubejvá. Když to vemeš, já nevím. Dřív. Myslivcovi ubyli, nebo Matěj ubyl. Ona Mařena jako moc neto. Ivoš nechodí, Trojanovi nechoděj vůbec, Procházkovi přijdou, Ondřej prostě , teďkom taky nebude chodit, ono těch lidí ubejvá, jakoby relativně.

A: Proč si myslíš, že ty lidi ubejavaj, jaký to může mít důvody?

Jsou starší, a ty lidi nejsou tak prdlí jako já. Že prostě furt musej. Protože já jsem. Jak jsem prostě zavřenej na dílně. Já jsem, třeba třikrát v tejdnu potřebuju někam odjet, ale jinak jsem pořad na dílně. Nebo furt se motám okolo baráku. Takže prostě když jdu potom mezi lidi. Protože zase sedět v hospodě. Já radši třeba už jdu mezi cizí lidi. Protože tady furt ty lidi znáš, víš támhleten, jakej bude, když vypije 3 panáky, támhleten jakej bude, když jich vypije 10. Ale mezi cizí lidi, třeba teďka mezi ty čtyřkolky, co se dělaj. Protože tam ty lidi vidíš 4x 5x za rok. Ale zase ty si, ty lidi si. Že by sem nechodili, jako obsluhovat.

A: Tak celkově, nejen jako obsluhovat. Celkově i na ty parkety.

Jsou starší. Ono vem to, když je někomu 30, když už je mu potom 40, když je mu 45. Vem to, že já jsem vlastně z těchhle. Nejsou. Josef je starší, Bedřich Pokorněj je starší, ale chodej ještě obsluhovat. Ale zase- Josef, ten jsem jde, protože doma nebude. Ten doma nebude. Ten přijde, sedne si, bude si pít to jedno svoje pivo. Je mu jedno, jestli tady bude takovej nebo makovej. Já zase, mám zase na některý lidi svůj názor, prostě, ale do Chyšky, do Chyšky já dojdu do hospody jednou za 14 dní, ale dám si malý pivo, a to většinou že jedu třeba k Martinkovi, protože mi něco dělá, takže ho vezu domu. Takže si pak dojdu na jedno pivo. Takže já vypiju jedno pivo a jsu pryč. Takže já zase do tý hospody tak nějak nechodim. Jsou lidi, který tam choděj furt. Ale skrz to obsluhování- jsou ty lidi, stárnou. Určitě je to tím. A ono tady je nejhorsí, že tady vlastně je, když se podíváš, tak je to ob generaci. Tady akorát mezi tím je Miloš. Kterej je jakoby mladší o hodně než.

A: Láďovi je 40?

40, no. No ale všichni už jsou starší. Když to vemeš, všichni už jsou už 45 a víc.

A: Pak ještě jeden, co je mezi, to je asi Junek a Radek Suchej.

Tak Radek Suchej, ten je jak..

A: Ten je spíš k nám. Já prostě se ségrou jsme tady nejstarší z těch mladších.

Nó, ty zase byli starší. Z těch mladejch nejstarší. Ale že je to ob generaci, že vlastně. Ale ono kdo chce přijít, ono zase ty lidi. Ono je hrozně znát, kdo kde dělá. Jó, prostě. A je to všechno o penězích. Protože samozřejmě, že tady něco utratíš. Buď tady, nebo na parketě, že jako utratíš. A nevím, jestli ty lidi ty peníze. Jako vim, že každé třeba dneska kouká na peníze, ale ... já nevím, no, určitě je to stáří. Nebo nechut'. Ale to je všechno stáří. Si řeknu- na co já tam puđu. I třeba to kouření tady v hospodě. Jako já se třeba taky snažím, už v tejdnu nekouřím vůbec, vlastně vopravdu jako jenom když jdu do tý hospody. Ale už se o tom mluvilo x-krát tady. Jenomže to nemůžeš udělat, jo. Ty lidi to prostě- nebudou chodit Svobodovi, protože nejdřív se to dělalo kvůli Matějovi Myslivcovému, tak ten je teďko pryč. Zase když tohle teďko uděláš, tak zase ... hospoda je od toho, aby zasa.. Já třeba radši chodím v létě ven, než jako, i jako si zakouřím radši když by se tady nekouřilo, tak si radši zakouřím venku, než tady. Nahulino, prostě, nemám to rád, prostě. Radši třeba v létě sednout ven, prostě, ještě jsme mluvili, že se předělaj ty lavičky támhle pod střechou, že se udělaj opěrky u toho nějakým způsobem. Jenže oni jsou hrozně dlouhý, tam se bude blbě vylízat. Nevím, kdyby se zkrátily, aby se nechalo ještě... jenže ono u toho tam zase kdo není. Kdyby tam bylo opírání, jakoby opěrka. Protože takhle jsou lidi opřený o to dřevěný. Zase kdyby se zkrátily, že by se mohlo z obou dvou stran to obejít. Ale ať se k tomuhlenstomu vrátíme, já nevím no, proč. Ono je to..

A: Myslíš, že je nějaký rozdíl v tom, jak se toho účastněj místní, co jsou tady třeba přes týden, včetně třeba tebe, a mezi těma lidma, co sem jezděj jenom na víkendy? Myslíš si, že je tam nějaký rozdíl, nebo že by tam měl bejt nějaký rozdíl.

Já hele zase ty místní. Ty, co tady nejsou přes tejdne, tady vyrůstali všichni. Tady není nikdo, kdo by tady nevyrostal. Jó jako, co choděj na ty parkety. Jo, z těchletých domácích, ty, co tady jsou, tak třeba, já nevím, kdo tady není. Útlivi, ty sem nechoděj.

A: Tak tady ty místní lidi ber jako ty, co jsou tady přes tejdne a co prostě nejvíc...

Jako pražáci?

A: ...a ti, co nejvíc profitujou z toho, co tady ta obec dělá, a pak ty pražáci, co jsem jednou na víkend, i když tady třeba vyrůstali. Jestli je v tom nějaký rozdíl, nebo jestli by v tom měl bejt.

Je v tom rozdíl, protože ty lidi, co sem přijedou, tak přitahnou něco jinýho, co ty domácí na těch vsích nemaji, nevědi.

A: Co jinýho?

Já nevím, jak bych to řekl.

A: Jako nápady?

Ne nápady. Oni lidi na těch vsích. Já to vidim tak. Odešel jsem z Pelhřimova před x lety. Mně někdo říct měsíci, 14 dní před tím, že půjdu do Chyšky. Protože u mě to bylo bum. Protože jsem dělal v Jitóně, pak jsem byl ve špitále, pak jsem byl u vojskejch staveb, a pak jsem dělal u soukromníka, kterej začínal v Pelhřimově Montanu. Vlastně jako první zaměstnanec. Říkám, když to jde jemu, proč by to nešlo mě. Tady chalupa na spadnutí. Já už vlastně dělal poličky, takový malý, doma. Říkám, tak udělám dílnu v Chyšce, a prdlo mi, buch, a šel jsem. No ale oni tady na těch vsích jsou ty lidi takový, já nevím. Zahrabaný doma. Než, jó lidi z města, přeci jenom máš tam furt tu možnost jít. Já třeba už bysem dneska do města nešel. I kdybysem tam měl třeba takovouhle chalupu. Ten klid tady vůbec to město nenahradí. Jó a ty peníze nějaký jsou. Sednu do auta, když chci odject, sednu do auta a odjedu. V pohodě. Ale třeba k tomuhlenstomu třeba, abych se vrátil. Vem si to třeba, když je brigáda, kolik sem přijde domácích, a kolik přijde Pražáků. No pražáků, prostě jde o ty, který tady třeba nebydlej, který třeba tady odsad' pocházej, je to hodně velké ten, rozdíl. Vem to třeba když chodil Matěj Myslivců. Pavel tady byl pokaždý. On třeba toho moc neudělá, ale přijde. A z těch domácích- oni přijdou, ale tak jako nevím, no. Josef přijde, ono těch lidí je. Vem to, kolik těch rodin ten parket táhne, když to vezmeš tady od shora. Teďkon holky Veselý, tak ty třeba přijdou, když to vezmu odshora, tak Miloš, Aleš nechodí, třeba chodil. Já to pamatuju jako už hodně málo. Prostě tam se něco zlomilo, prostě, jako já nevím, tam se prostě něco zlomilo. Zahrabat se doma si myslim pro ty lidi není nic dobrýho, protože se mezi lidi nedostanou. Jako dostanou se v práci, ale aby jednou za tejdne nebo za 14 dní prostě nepřišel aspoň s někým popovídat, já nevím. Já bych fakt chcípnu. Bejt doma furt jako s Jitkou. Ona třeba nejde tak, ale tady je nejhorsí to přejíždění. Protože papíry už mi dvakrát, jednou už mi je sebrali, podruhé chtěli. Prostě to je problém. Prostě tak to vemeš tady pozadu. To stejně bylo vždycky na udání. Prostě. Ale taky když to vemeš, tak Jaklovi- Karel ten chodil hodně, policajt ten nechodí vůbec, to je taky takovej mrtvej člověk, prostě já nevím jako co dělá doma. Kdyby chodili někam jinam, tak řeknu ano, tak see jde pobavit jináč. Ale oni třeba já si myslim, že nechoděj. Ale nevím, zase nemůžu takhle říct. Holcovi nechoděj. Od vás máma přijde, a myslim si, že hodně ráda. Máma, že přijde jako ráda. Dál

no, Pokorný, ty přídou z takový povinnosti už dneska, ty jako že by třeba šli se jenom pobavit, nebo prostě tam neto. Jírovi přídou, já třeba nikdy jsem neměl problém, třeba někdo řekne, když byli spolu, měl jsem vedoucího, zved jsem telefon, zavolal jsem, neměl jsem nikdy problém, že by mi řak, hele já už chodit nebudu. Když se zavolalo, tak vždycky přišli. U Kovaříků, tam si myslím, že David by třeba chodil, ale tam zase prostě je s dětma, oni jsou taky svoje. No, kam dál. Radek Suchej, ten no, ty by potřebovali rodinu. Jak sůl, kdyby to šlo. Protože Radek si myslím že, oba dva prostě dobrý jako, i si myslím, že by semka jezdili, ale prostě. Trojanovi no, Robert je šikovnej, Robert je pracovitej, taky, a ty děti, já nevím, přídou, přídou- nepřídou, ale furt nevidíš nějaký zájem. zavoláš, jo, oni přídou. Ale prostě. Hele, mělo by se pohrabat, ale kdy to uděláš potom. á jsem vždycky jako radši, když je práce hotová, pak si můžu lehnout, pak ti bude 14 dní pršet, pak ti začnou parkety a neuděláš nic, jako jo. Dál. Červený, Ivoš. Robert přijde, když je velká brigáda, ak přijde, nebo jo i třeba tady vařil, hodně když se dělaly lavičky, tak jó prostě tohles to udělal. Ivoš přijde, když čuchne k chlastu, tak je to prostě hotovo. Pak vlastně, kdo tam je, ty - vůbec neznám...

A: Ty Nížanský ty se přistěhovali odněkud

Ty. Tu ženskou vůbec neznám. Oni maj dvě děti?

A: Asi. Já vůbec nevím, oni jak nikam nejdu. Jen občas když tam jedeš dolu, nebo jdu se psem okolo, tak je občas zahlídnu.

Jo, já tohles to jsem vůbec neznal, protože třeba. Zase takhle, Já jsem v Pelhřimově narodil, ale vyrůstal jsem v Zahradce, tajdle u Pošný. A já tam byl furt. Celý prázdniny, od malička. Protože chalupa se kupovala když mi byly 4 roky. To si pamatuju jak dneska. Ve 4 letech si pamatuju, když jsem jel s tátou hledat chalupu. Čtyřletý dítě. Fakt si to pamatuju, protože jako opravdu vidim ty zážitky, že jsme byli tam, tam, tam a skončilo se v Zahradce. A vlastně celý prázdniny, každou sobotu a něděli. Jestli za ten rok jsme tam nebyli 3x? Jo, všechny Vánoc, jsme vlastně byli na chalupě. Takže já jsem vlastně k tý vesnici měl zase víc než k městu. A zase tam. Taky byli lidi, který třeba nechodili, v Zahradce, ale byli jsme tam parta prostě dělaly se čarodějnice, dělaly se ohně. My sme chodili, byly takový rok, dva, že jsme každé pátek chodili na procházku. Protože tam nebyla hospoda, tak se chodilo ven. Ani se nechodili pít, jako nic, takovou měrou jako tady. Chodilo se ven, udělal se ohýnek, vzala se flaška vína, nebo prostě něco. Hodně se dělaly ohýnky. To třeba tady už není. To je zase třeba špatně toho parketu, třeba vy třeba sednete venku, ale tam se hodně. Chodilo se, zase samozřejmě, to nebylo tolik mladší než to, co je tobě, to já už byl ženatý (smích). Ale jó, ty lidi tam drželi taky po hromadě. Když se prostě něco šlo dělat. Tam zase se toho tolik nedělalo, protože nebylo co. Uklidilo se kolem vsi, udělaly se brigády, že se prostě uklidilo po vsi nebo takhle. Ono za těch komunistů to bylo jiný. To prostě bylo trošičku jiný, to je všechno relativní, jak to vypadá, já vždycky říkám. Nebejt pražáků, který koupili na vsi chalupy, tak ty vesnie mrtvý, úplně. Ty lidi by zdegenerovali úplně, protože chodili jenom jezdeckum. Chodili jenom do práce, neměli peníze, nechodili, nejezdili nikam na dovolený, nikam prostě se nedostali. Za prvý, do světa, ale oni se nedostali třeba ani na tejdne. Nemohli. Jak můžeš ze vsi odjet. Když tam máš bláznivý zvířata. Prostě když to člověk, jo, ale já si furt myslím, že prostě. No je to, s těm zvířata je problém. Pokud chceš mít třeba slepice, králíky, tak je to problém. Já třeba teďkon, když je máma, je to výhoda prostě, dá psovi, slepicim, králíkum, dá. Slepice, myslím, tejdne přežijou, když jim nasypu, když jim nandám. Jo, udělá se. Josu dneska krmítka, nechá se to. U králíků se to nechá taky. Jo, když se podívám, maj vlastně přísun zrního, vody, tak tejdne ten králík vydrží. Pak samozřejmě tak nepřiroste, ale nechcípne (smích). Ale ne, že prostě můžeš, kdo chce, ten může odjet. Horší je to se psem. Ale tak zase, kdybych odjel, tak zavolám, já nevím, Milošovi, prostě a vim, že mu, nedojde mu dát každé den třeba, ale jednou za dva dni, nebo já nevím, třikrát do tejdne, ten pes nechcípne. Když jednou nedostane nažrat, tak se neposere. Ale a to je právě ten problém na těch vsich. Prostě, ne problém, to je normální. A ty lidi nejsou takový, jako třeba že by řekli, no tak dva dni žrát nebudou. Oni to maj jako svátost, nebo, jo, je to jako svátost. Ale k tomuhles tomu, že ty Pražáci, nebo ty lidi z těch měst, co udělali ty chalupy. Dyt' vem to, třeba tady toho tolik není, ale jsou vensice, který máš, že tam je 3 nebo 5 rodin stáječ, a k tomu je 10 chalupářů. Vem to, že ty chalupy už by nebyly, za těch, vem to, že už vlastně máš 20 let po revoluci, a oni ty chalupy se hodně kupovaly v těch 60. 70. letech. Ty chalupy už by dneska nebyly. Kdo by je koupil. Dřív lidi když šli na ves, tak prostě byli zdegenerovaný. Tak šli do bytovky. Mě říct někdo na ves, že puđu na ves, a že puđu do bytovky, tak ch.. prostě ne. já jako vůbec. Já na králíkárně, jako na panelák, mám svůj názor, kór na tohles to. Ty lidi na vesnici jsou jiný. Ve městě se tě nidko nevíš. Jó jako jestli, třeba je to taky špatně, ale tady já to vidim, jak se to pomlouvá hrozně, protože každé ví vo každým. No, to je nejhorší.

A: Myslíš, že jsou s parketem nebo s jeho pořádním spojené nějaké problémy?

No, snad ne. Já si myslím, ono tady je to hodně třeba udělaný... vem to kdyby si třeba začal někdo hodně stěžovat od Veselejš, a už takový ty řeči byly, ale obě holky tady byly, takže prostě jedine od Širokejš, že by mohli, jo, a jinak nikdo. Kdo? Vždyť sem teďka všichni choděj. Protože zase jsou domácí, tak zase ta z těch parketů jsou peníze, něco se udělá pro obec. Udělá se, že to drží pohromadě. Né, já si myslím, že ne. A zase pokud ty, chtěj ty chalupáři vydržet v tej vsi normálně, aby se to nerozhádalo, tak co ti můžou. Můžou, samozřejmě. Když by zavolali hygienu, že je tady hluk, můžou. To může udělat každé, ale zase, drží to pohromadě. Furt, že to drží ten parket ty lidi pohromadě.

A: Já nevím, jestli už jsi to zažil, jak probíhala ta první generační obměna pořadatelů, když to přebírali od těch prvních.

Ne, to jsem já nezažil. Já jsem ...

A: To probíhalo někdy v 80.?

Ne, to ne. To já jsem nezažil Já třeba si Aleše, když semka vozil zboží a todlencto, pamatuju už jako matně, matně. To já, abych tak jako, nezažil. Obměna, ono ta obměna vždycky prochází tak nějak, nebo by měla procházet, né rázově. Jo? Protože nějakým způsobem to funguje. Jak? To by to muselo, když to řeknu blbě, skončit, a pak si někdo, za rok, za dva vzpomenout, jako to bylo v Hořepníku, mrtvo, tam to bylo vybydlená. A pak si někdo vzpomněl, že by z toho mohly bejt peníze, a tak že to zase udělá.

A: No a jak podle tebe probíhá ta současná obměna těch generací těch pořadatelů, nebo jestli probíhá?

Hm, no já nevím...

A: Nebo jestli to ty z té střední generace předávaj těm mladějm.

Jó a ne. Ale né zase, ono zase vy máte zase jiný starosti. Děláš školu a ne... ale to už je prostě o tom, kdo co chce. Nemůžeš nikoho nutit, aby chodil na parket, staral se o to, že se jeho rodiče o to starali. Buď chce, nebo nechce. Když nebude chtít a budeš ho nutit, jak je to ještě horší než kdyby nechodil. Von přijde, na just, nemám tohleto rád. Ale o tom, to je o tom, prostě, kdyby člověk věděl- zůstanete tady, nezůstanete tady, půjdete do světa. Proč prostě, proč to děláš, proč se dělaj parkety. Jo, ta první otázka, to je to... takhle ono dneska je mraky jinejch možností. Můžeš jít tam se pobavit, tam se pobavit. Dřív to nebylo, dřív byl, když to řeknu blbě, Lesná, Hořepník, diskoték pár- Starej Pelhřimov, Pojbuky, byly zábavy. Bylo zase víc zábav. Dělal se víc zábav třeba, to už dneska není. Těch zábav bylo mraky. Jo, v zimě když už nebyly parkety, tak zase ty lidi na to už nejsou dneska. Já zase na ty zábavy. Jo, v létě jít na parket, jo, seš venku. Já nemám rád bejt v zakouřenej místnosti, nikoho neslyšíš, chceš si s někym popovídat už v klidu, já už nechci, jo ten, jako bejt trošičku v klidu než někde lítat nebo todlensto... takže jako, ty lidi jsou jiný. Je to jiný. Je to, když to vezmeš zpátky 20 let, vlastně, v 89. jsem se ženil, když to vezmu, jo to, no prostě je to jiný. Je to jinačejší, ty lidi prostě jsou jiný. A někoho cpát, aby semka chodil. Buď chce, nebo nechce. Ale jako že to s těma parketama skončí jednou asi špatně, asi jo.

A: A s tím souvisí další otázka, jestli si myslíš, že maj parkety budoucnost?

No, to nedokážu vůbec posoudit. To nevím.

A: Na čem by to podle tebe záviselo, aby třeba...

Že buď se ty lidi rozhádají, jako v tej vsi, jo. Nebo zestárnou, protože vždyť to vem. Já nevím, dřív se jezdilo na hory, jezdila celá vesnice. Proč dneska nejezděj? Já můžu v 45 jezdit na hory? Samozřejmě nejedeš na tejdén, jedu na 3 dny. Je to, všechno je to o penězích, Když to řeknu blbě, je to o těch penězích. Abych jel na hory, zaplatil si ubytování, zaplatil si permici a měl jsem, já nevím, 200 na jídlo, to radši nepojedu, to radši budu doma. Tak se jedu na ty 3 dny pobavit, zalyžovat si, pobavit se jinam, než když jje člověk furt doma zavřenej. Ale jak to skončí... Já si myslím, pokud, nechci to říct blbě, pokud' Miloš to bude táhnout, to je jediný, kdo to táhne. Von mi zavolá, hele takhle by se to mělo udělat, to se ani lidi nedozvědí. Si myslím, že snad spolu vycházíme dobře nebo tohlencto, ale jakej máš tady na to názor. A on ho potom, já mu něco k tomu řeknu, a on zase... on je taky svůj, a tak to přejme, že von něco. Ale já to takhle neberu. Každěj je nějaký. Takže pokud to on bude táhnout, kdo to jinej tahne? No? No, řekni, kdo?

A: On to táhne.

Jo prostě. Kdo má na to čas? Za první, na tohleto musíš mít čas, se o to postarat. Ale zase ono to tolik toho času... Komunikovat s lidma. To je dneska nejdůležitější, obvolat lidi, aby se ta brigáda vůbec dala dohromady, aby se to vědělo aspoň tejdén dopředu, že ta brigáda bude. Jo, já vždycky mu říkám, lepší je 14 dní dopředu. Protože tejdén dopředu, ale jo, ten tejdén dopředu asi stačí. Nebo prostě vůbec.

A: Tady o tý včerejší se vědělo tejdén. Vědělo se, že něco bude.

No, vidíš. Takhle, on prostě. Kdo chce, tak se dozví. Pokud' chodíš mezi lidi, ono se vždycky říká, že hospoda je, že se toho nejvíc dozvíš. A je to pravda. Kde se to. Jo, ženský prostě v krámě, ale ono už ty krámy zase nejsou takový, aby se lidi sešli v krámě. I když tady asi jo. Tam to dyl trvá. Hele já třeba dneska jo, neměl jsem cigarety, dojel jsem ke Koláčkovým, je to perfektní. Já tohle pamatuju třeba v Zahrádce, máma něco neměla, já skočil na mopedu a dojel jsem do Litohoště a tam byl krám. Oni bydleli sice dál, ale je perfektní, že vlastně vyjde z baráku, pojde 20 metrů a je v krámě. Ty bydleli zase přes půl vesnice, ale nikdy se mi nestalo, že by řekli třeba hele, je neděle, já ti tam nepudu. To zase na těch vsích je dobrý.

To zase třeba nemám rád tyhle ty obchodáky, kde vlastně je otevřeno od rána, nebo 24 hodin. Já si myslím, že beztak tyhle ty krámy by měly bejt v neděli zvařeny. Proč, kdo má co si chodit kupovat v neděli chlaba. Ale i pro ty prodavačky. Ty lidi zdegenerujou. Ono se to jde bavit. Místo toho, aby lidi šli do přírody někam. Já toho taky moc nenachodim, jako pěšky. Protože celej tejdén, abysm takhle dlouho seděl, jako sedim tady, to vůbec nepřipadá v úvahu. Buď někam jedu autem, tak to sedim, nebo na oběd- ten pro mě trvá 5, 10 minut. Když přídu na svěču, to

většinou nepřijdu, nebo snídani já spojuju, v těch osm, devět hodin si přijdu namazat rohlík, nebo Jitka, že tam mám namazaný rohlík, čaj, tak to sednu 5 minut za den. Kdo ví, jestli sedím čtvrt hodiny. Prostě furt jsem na nohou. Buď sedím v ještěrce, nebo v hodu (?) nebo mám v ruce motorovku, nebo šmejdím někde prostě po dílně. A abych někam chodil, jsem rád že třeba ta čtyřkola, že dojedu něco do lesa udělat. Běž do lesa něco dělat, když než tam dojdeš, dneska už jako. Ale k tomuhle ať se vrátíme, nevím, jak to skončí.

A: Co by se dalo na parketech zlepšit? Záludná?

No ale jak to. Jako na parketě jakoby ještě něco psotavit, nebo komunikace s lidma?

A: Myslim spíš jako ta lidská stránka. Ale klidně mluv i tom druhym.

Nevi no, stavebně předělat tenhle ten přístřešek, protože ten je hroznej, to je prostě ostuda. Kiosek, ten relativně třeba se udělá nová, ale no není tak hrozný. Ted'ko jsme povídali, že se musí předělat ta deska, že je to tam shnilý. Hlavně se musí předělat. Jináč to jako není to v zase tak hroznym stavu po stavební stránce. Nevím, protože když to vemeš, tak kdo to drží. Já s Milošem, že semka přijedou, Jitka třeba málo, přijde sem, tady je to prostě problém, ona moc mezi ty lidi nemusí, nebo nejde, nebo já nevím. A ono tady taky s kym, jo. S Andreou Pospíšilovou víš jak to je.

A: Vydrží tak hodinu?

Přesně. To je strašný, hrozný. Jo. S Jaruškou Svobodovou, když začneš hovořit, tak to je zase na tři dni (smích).

A: Slyšíš o holkách.

Tak jo, nic jinýho, prostě. Já si musím vzít něco k pití. Tam taky nic jinýho prostě zase není, a jinak ze ženskéjch, podívej se, Helena Pokorná, ta už chodí minimálně.

stopnutí záznamu

Podívej, že se ten pořádek v těch lístkách vždycky nějak udělá, ale prostě, já nevím, jak to. Nemůžeš. Řekneš to, Já jsem, třeba taky mám lístek tady velké, vždycky za 1000 Kč, ale víš, že ho zaplatím. Ale ty místní, se podívej na ty lístky, jsou některý tak hnědý, že už je tam dva roky, nevím, no. To je hrozný.

A: To je zrovna věc, ve který se dá udělat pořádek docela lehko, ne? Se to jednou může, že se to bude platit.

No ale to se neplatí, protože se každé přijde, protože ten zvyk. Zvyk je nejhorší, kdyby tady byl někdo, kdo tě bude obsluhovat, kdo ti vybere peníze, no tak je to automatický. Jdeš do hospody, abys šel do hospody do Chyšky bez peněz. Jo, taky se mi, tak to tam Petře napiš, prostě, to moje jedno pivo. Ale tam nejde o to jedno pivo. Tam nejde snad ani o ty peníze. Tam jde o to, aby si ty lidi to nezvykli takhle to dělat. Protože to je špatně. Chceš něco? Tak zaplat' a pak to máš. Ale o tomhle tom, já nevím, co zlepšit. Tak, aby se to vrátilo do těch kolejí, jako to bylo před 10, 15 lety, to se v životě nevrátí. Aby ty lidi víc drželi pohromadě, to se nevrátí, to nepřipadá v úvahu.

A: Proč si myslíš, že ty lidi drželi víc pohromadě než dneska.

Neměli takovejch možností, byli mladší, neměli takovejch relativně starostí. Já třeba jsem těch starostí neměl, podnikal jsem, všechno, bylo víc práce, ale neměl jsem takovejch starostí jako dneska. Já nevím, co. Já vždycky říkám, svatej pokoj, když sem dělal sám, dělal jsem od rána do večera, ale za celý den jsem něco udělal. Takhle já relativně za celý den udělám nic, protože támhle něco popovezeš, támhle něco nabrousíš, tam něco připravíš. A neudělám nic, starat se o práci, starat se, aby ta práce byla, jo třeba se dřív taky muselo. Byly jiný peníze taky za tu práci, co se vůbec udělala. Ty ceny jdou dneska furt čím dál níž dolů prostě, jo. Ale nevím, tohleto nedovedu Já si furt myslím, že musí někdo nově do toho přijít. To je vždycky nejlepší, když přijde někdo nově do toho a zasadí a řekne: takhle to bude, a ty starý ho v tom podržej. A jako si myslím, že jako podržej, že jako nikdo by neřek, kdyby se přišlo s něčím ste přišli s novým. Já vim, že třeba nelíbilo se když se kupovaly třeba ty bedny. Já říkám, jéžíšmarja, tak snad ty peníze jsou, pokud je užijou, tak se proti tomuhlenctomu. Akorát by se. Jako bejvaly doby, kdy se dělaly třeba silvestry před 2,5 roky, ale tak byli jsme mladší, prostě, to nejde to dělat.

A: Vnímáš nějaký konflikty mezi tou mladší a střední generací?

Dneska už ne.

A: A to, co bylo dřív?

Byly, (odmlka) měli jiný zájmy než, ale zase je to daný věkem. Samozřejmě, že v 17 letech se nebudeš zajímat o to chodit obsluhovat na parket, že se chceš bavit, že prostě tohleto už budou dělat lidi, kterejm je, který už mají 20, 25, 30 let, který už se nejdou, nebo aspoň já to beru takhle, z tohohle hlediska. Teda aspoň já to beru takhle. Abych chodil na zábavy, už ne. Jako dojdou si zatancovat, taky málo, to je prostě daný. Já si radši popovídám s lidma cizíma. Vim, že ten chodí každé tejdne, a tohleto, a proto se mi třeba nelíbí tohleto přerušování těch parketů, prostě. Že se jich

dělá miň, protože ty lidi jak se odnaučej chodit, tak to bude. Já vim, že těch lidí chodí miň, ale to je logický. Ale to je ve všom, to je všade a to bude. Protože aby se, že se to někdy vrátí do těch kolejí, to nikdy.

A: Co si myslíš o vztahu Hořepníka a Lesný?

Nic,tady to žije, tady je to jakoby obecní záležitost, jako lidí, jako že se domluvěj, jako to bejvalo, a tam je to už vlastně, tam je to vlastně sdružení obcí. Vesnice, který jsou vlastně pod Hořepníkem. Snad že se tam i těm lidem platěj, kdo tam chodí. Já nevím, jestli to tak je.

A: Já nevím,jestli jim platěj. Oni tam maj jednu směnu, ale...

A oni to maj nějak rozdělený, že musí z tý vesnice někdo přijít, nebo měl by přijít, obsluhovat. Ale tam je to takový, nevím, no. Tady je větší zábava. Tam si myslím, já jako sem do Hořepníka, ani jako dřív, já jsem to měl ze Zahrádky blíž do Hořepníka. Ono tam vždycky chodilo víc lidí. Když řekneš parkety, tak každej ti řekne Hořepník, a pak až teprve Lesnou. Jako ze starších, z Pelhřimova, z dál. Ale jako teďkon spojení, každej si dělá, co chce. Ale je to nějakym způsobem, že se nejde proti sobě, což si myslím, že je dobrý, protože dneska s Kotýnkem je bez problémů. On nebude dělat nic proti nám, my zase proti tim by se nemělo dělat, jo, aby se to pralo mezi sebou. Že tenhleten bude mít víc zábav, je to nesmysl. Jak se začneš s někym prát, tak je to vždycky vo něčem špatnym.

A: Co si myslíš o vztahu Lesný a Chyšky?

Na Chyšku mám svůj názor, proto chodim radši do Lesný.

A: Jakej názor?

Ty lidi jsou jiný tam. Ty lidi, nevím. Už je to větší vesnice, a je to daný vždycky tím, opravdu jak už vidim, když to srovnám Zahrádka, jo, co jsem byl na Chalupě, a Lesná, to jsou stejný prdele. A ta Chyška už je větší, prostě ty lidi už tam nedržej takovym způsobem pohromadě. Protože přideš do hospody, a jsou tam 3, 4 lidi. Furt, prostě. Jako třeba tady, tady taky, ale tady aspoň něco se mezi tim udělá. Tam ne, tam se neudělá vůbec nic. Vlastně Blažek, co je vlastně zaměstnanec pod obcí, to je ukázka, jak by to nemělo vypadat vůbec celkově. A tady jako furt to drže ty parkety tady pohromadě. Tam ty lidi jsou pohromadě a co jsem vždycky povídal, proto jsem vždycky byl proti tomu, jak se před dvouma rokama, že se dole udělá nějaká ta místnost pro mladý, vždycky jsem byl proti tomu. Ne že by se jako jim to udělat, ale jak se rozdělej starý od mladejch, špatně. To je špatně. Furt to je, furt si to myslím, ten názor pořád mám, protože ty starý maj svůj rozum, třeba špatnej, ale z toho špatnýho si něco vybereš dobrýho. A jak se to rozdělí, v Chyšce to chodilo do hasičárny. Co, tak tam seděli, pili, kouřili, a nic. tady prostě ten starej ti aspoň řekne. Já zase jsem nezažil, že by jako chodilo někdo jakoby z rodičů, rozumíš mi? Jako že by chodili na parkety, že by třeba Karel Němců, nebo že by .. akorát Jana Černá, no jo, taky, už dneska. Jó vlastně. Ale do těchhletých, jako jsme my, když nebudu brát vás mladší, jo, jejich vlastně rodiče choděj, ale že chodili jejich rodiče, že by chodila Milošova máma, nebo, rozumíš mi. To já už jsem nezažil. Tyhlety třeba jo, já nevím, Josef, ty samozřejmě jo, že chodili ještě.

A: Máš třeba nějakej pocit že jako tady při tý organizaci parketů máš nějaký horší postavení, protože jsi z Chyšky.

Ne, vůbec. To neřeším. A kdyby to někdo chtěl řešit, tak ať mi to řekne.

A: To bys asi vycítil, já se na to ptám spíš jako...

Ne, tohle a jako.

A: To je čistě pro účely tý bakalářky, protože tak zkoumáme tu vesnickou rivalitu.

Jo, no, tak tohleto bych asi neřešil, prostě. Já si myslím, že jsem pro tu udělal třeba víc než v Chyšce. Já se vo Chyšku, já jsem to řek jako na zastupitelstvu, jako starostovi. Řek jsem, hele já se budu starat tam dole o tu předkapličku, tohleto všechno pošecu, tam to prostě budu udržovat v nějakym stavu. Spravoval jsem silnici. Loni jsem dělal zase všechno se silničářema. Volal jsem na silnici, že potřebuju tam něco vyasfaltovat, zastříkat.

.....kouká z okna na projíždějící nákladní auto a komentuje to, nesouvisí s tématem rozhovoru.....

Ale k tomuhlenstomu, já si myslím, že jsem třeba tady pro tu Lesnou si myslím sem udělal hodně. Nebo dost. A aby někdo mi něco řek, ne, to ne. Myslím si, že vycházim s téma lidma, s nikym se nehryžu.

A: Co si myslíš o tom, jak v Lesný fungujou hasiči? Když to srovnáš s jinejma vesnicema. třeba s jinejma hasičema jinde.

Neni na to čas. Když už se máš starat o parket a ještě o hasiče. Třeba líbilo se mi dřív, když třeba Iveta Červená, že se prostě vo ženský. Že to prostě nějak, chvilku. Hrozně krátkou, fungovalo. Myslím, že ta by třeba čas na to měla, i hubu na to měla, že by to dala nějak dohromady. Protože nikdo jinen. Ale zase, ona už je starší. Jo, je to všechno téma rokama. Budeš. Mně to nevadí, já jako třeba rád pudu na hasiče. Já to beru..., akorát bych sme nebyli jako

vždycky jak říkám první, abych viděl, co mám dělat. A jinak je mi to jako jedno. Jestli budu běhat pravej proud nebo já většinou jsem u Cěčka, ale prostě. Beru to sportovně. Někdo to bere že jako choděj cvičit. Ale je to dobře. Zase tohleto třeba drží pohromadě Přáslavice. Jako tady to drží ten parket, tak tam je držež ty hasiči. Si myslim. Aspoň, co takhle slyším, s nima mluvím. Nejhorší, když nedrží tu vesnici nic. To je snad nejhorší, co může bejt.

A: Jak moc myslíš, že je provázaná ta vesnice ve smyslu jako tý organizace obce, jako zastupitelstvo, jako ty lidi, co to říděj z týhle stránky, a organizace parketů?

No, musí to bejt provázaný, když to dělaj ty samý lidi. Jo, to nejde, bez toho to nejde.

A: To je jedna z těch banálních otázek.

No, to je. Ale jako jó. Musíš se na to zeptat. Řekneš si to. Obec... taky máš na to třeba nějakej názor, ale funguje to. Já si myslim, že to funguje dobře. Že to se dobře. I třeba tyhle ty brigády si myslim, že udělaj hodně, že ty lidi udržej víc pohromadě. Jsou, jsou třeba brigády (*kyně směrem k Chyšce*), to bych lhal, třeba na hrabání lupení, ale zase... jenomže to si může říct každej. Tam je takovejch lidí, že já když tam nepřidu, tak to se tam ztratí. Ale prostě já jsem vždycky říkal. Pepíkovi nebo Martinovi. Chcete něco? Není problém, zavolej, převýzt něco ještěrkou, udělat něco honem. Už jsem teďko se jim nabízel, vemu čtyřkolkou, pojezdil to tam, což si myslim, že by bylo dobrý, nikdo se neozval, ty placy, co se sečou sekačkou. Loni jsem to jezdil tady, předloni. Obec celou bránama, prostě todlencto. Volal jsem, povídal jsem to Pepíkovi, nikdo nikdo nic nechtěl, takže to neřeším. Když někdo. Mělo by to tak fungovat- chceš od někoho něco, tak mu to řekni. Pokud prostě aby, bavíme se o těch parketech, starý řeknou mladejm, jo prostě. Ale aby to fungovalo tak, že ty mladý jo, zase někomu řeknou.

A: Myslíš si, že je to jako oddělitelný? To organizování obce a těch parketů. Jako modelová situace, že by ty parkety vedly komplet mladý a tu obec vedli pořád ty lidi, co jí vedou teď. Myslíš si, že by to mohlo fungovat?

Jo, mohlo. Akorát, nevím, já bysem sem asi nechodil. Ne, abych to neřek blbě. Jo, když by někdo. Jo, proč by to nemohlo...

A: Nebo jako ne komplet mladý, ale teďka jsou to ty samý lidi, Ale dejme tomu, že by se na tom parketě ta generace obměnila, těch lidí, ty mladý by se do toho víc zapojovali a měli by větší jako...

Samozřejmě že jo. Akorát to asi, aby to šlo jako že by vůbec ty star... jako když to řeknu ta naše generace, nebo jak to dělit...

A: Představ si to tak, že by ty mladý měli to rozhodující slovo v těch věcech okolo parketu, že by se to tady nějakým způsobem zformovalo tak, že by byli schopný....

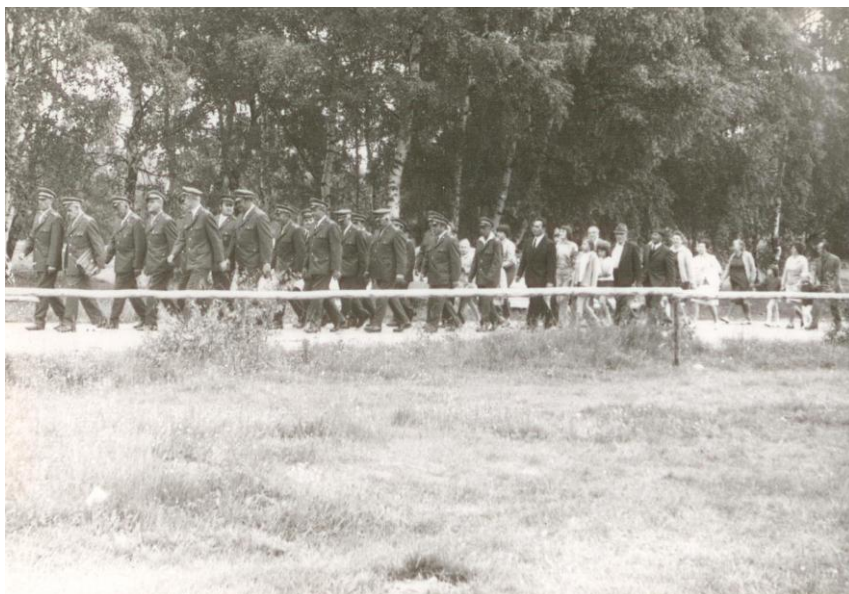
Tam je vždycky strach z toho... Bylo by to perfektní, ale strach bych z toho měl, aby to nefungovalo rok. Když to bude fungovat 5 let, 10 let, 100 let, tak ať to funguje. Ale prostě aby to fungovalo, z toho bysem měl strach. Jako aby dneska byl takovejhle bum, to nevím...Dobrý den, Vás už jsem neviděl, dáte si pivo?

do kulturáku, kde rozhovor probíhal, přichází pan Kučera, ke zbývajícím otázkám už se Adam vyjádřil v průběhu, rozhovor tedy ukončuji.

Příloha č. 4: Fotografie

1. Místo, kde byl později vybudován parket

2. Stavba kiosku, 70. léta**3. Hasičské
cvičení, 70. léta**

**4. Sraz rodáků
v roce 1970**

5. Dožínky, 70. léta

**6. Taneční zábava,
70. léta**

7. Parket v roce 2006**8. Kulturní dům po
rekonstrukci v roce
2011-2012**

**9. Brigáda při
přestavbě parketu
v roce 2007**

10. Parket v září 2012

**11. Okrsková hasičská
soutěž 2012**

